

H U N G A R I A N

BASIC COURSE

VOLUME VI

Lessons 65-78

September 1964

Revised June 1983

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE
FOREIGN LANGUAGE CENTER

PREFACE

The Hungarian Basic Course was originally developed in 1968. The materials in this volume were revised to bring them into agreement with the requirements of the defense security agencies as well as with the requirements of the language teaching methods now used at the Defense Language Institute, Foreign Language Center.

Primary changes were made in sequencing grammar. Frequency of usage and difficulty of acquisition were balanced in accordance with student needs. Grammar notes, such as explanations and examples, were rewritten to accommodate English-speaking students. Exercises were extended and diversified. Parts of the lessons were rearranged to match the following study sequence:

1. Part One: Introduction (to be used in an informal "warming-up" activity, prior to the introduction of grammar). Beginning with Lesson 69, the Introduction is omitted. The sequence, however, remains unchanged.

2. Part Two: Grammar.

3. Part Three: Vocabulary.

4. Part Four: Dialogue.

5. Part Five: Homework.

6. Part Six: Exercises.

7. Part Seven: Narrative.

8. Part Eight: Conversation.

Each lesson is recorded on cassette tapes.

The following sequence of instruction is suggested:

1. Second afternoon hour: Introduction of the grammar of the lesson to include some practice exercises. (Part One and Part Two.)

2. Third (last) afternoon hour: Introduction of the Vocabulary and the Dialogue (Parts Three and Four). Explanation of the Homework assignment (Part Five).

3. Homework accomplished by the student at his own pace, in study hall or at his dwelling place. An approximately two or three hour study period is considered adequate.

4. First morning hour: Short "warming-up" period followed by recitation and individualized conversation about the dialogue closed out by a vocabulary quiz.

5. Second morning hour: Extensive structural drill exercises, stressing quick responses. (Part Six.)

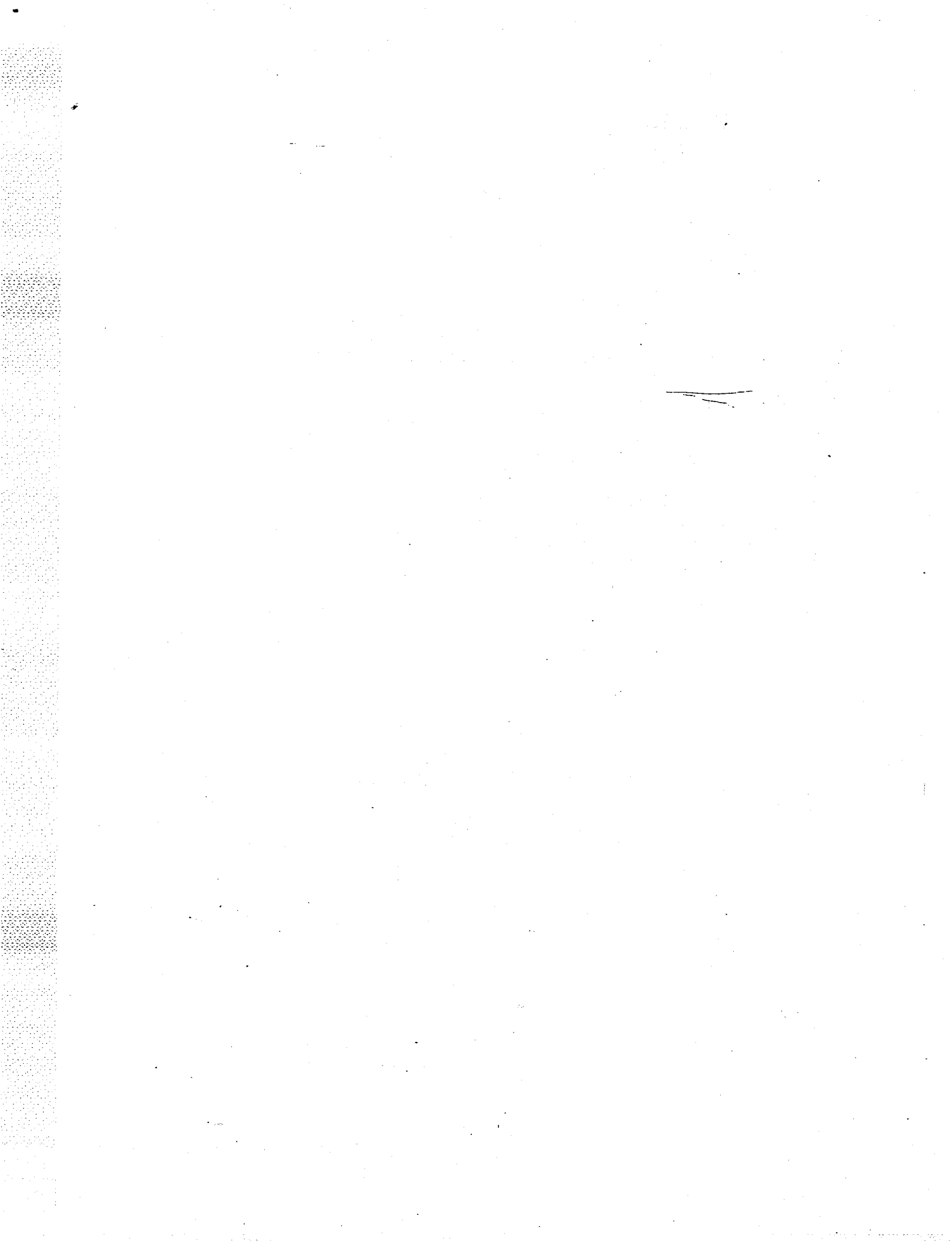
6. Third (last) morning hour: Transcription exercises. Translation of the narrative or of new items and/or individual preparation for the following (conversation) hour. (Parts Seven and Eight.)

7. First afternoon hour: In a contextualized setting, individualized conversation to develop the functional use of TL. Students not actually conversing continue transcription and/or translation exercises started in the previous hour.

CONTENTS:

Lesson 65	<u>Maga is félne, ha ismerné az ÁVH-t.....</u>	1
	Grammatical Structure: The Conditional Mood of the Verb I, Present Tense, Singular	
Lesson 66	<u>Már holnap indulnánk, ha engednének.....</u>	19
	Grammatical Structure: The Conditional Mood of the Verb II, Present Tense, Plural	
Lesson 67	<u>Somogyi is megvette volna.....</u>	35
	Grammatical Structure: The Conditional Mood of the Verb III, Past Tense	
Lesson 68	<u>Takács külföldre megy.....</u>	53
	Grammatical Structure: Pronominal Conjunctions of Subordinate Clauses I, the Relative Adverbial Pronouns of Time <u>akkor, amikor, etc.</u>	
Lesson 69	<u>Ép testben ép lélek.....</u>	71
	Grammatical Structure: The Conjunction <u>pedig</u> in Coordinate and Subordinate Clauses Fractions, Ordinal Numbers How to Tell Time	
Lesson 70	<u>Névnapi meghívás.....</u>	89
	Grammatical Structure: Pronominal Conjunctions of Subordinate Clauses II, the Substantival and Adjectival Relative Pronouns <u>aki, ami, amelyik</u> The Suffix- <u>ként</u>	
Lesson 71	<u>Hova szoktak kirándulni?.....</u>	105
	Grammatical Structure: The Auxiliary Verb <u>szokik</u> Pronominal Conjunctions III	
Lesson 72	<u>Két legyet egy csapásra.....</u>	119
	Grammatical Structure: The Use of the Imperative in Subordinate Clauses Expressing a Purpose; <u>az</u> <u>a célja, hogy...</u>	
Lesson 73	<u>Fogorvosnál volt.....</u>	139
	Grammatical Structure: The Causative Verb The Use of the Infinitive with a Personal Marker	

Lesson 74	<u>Mit tetszik csinálni?</u>	155
	Grammatical Structure: Polite Conversation with the Use of <u>tetszik</u> The Reflexive Pronoun <u>sajátmaga</u>	
Lesson 75	<u>Ki kicsoda?</u>	171
	Grammatical Structure: The Adjective Forming Suffix- <u>ó</u> , - <u>ő</u>	
Lesson 76	<u>Őrült pechje van.</u>	190
	Grammatical Structure: The Pronominal Form of Postpositions <u>alám</u> , <u>eléje</u> , <u>szerintük</u> , etc.	
Lesson 77:	<u>Incidens a határon.</u>	209
	Grammatical Structure: The Past Participle, the Suffix- <u>t</u> , - <u>tt</u> The Adjective Forming Suffix- <u>i</u>	
Lesson 78	<u>Egy fabatkát se ér.</u>	225
	Grammatical Structure: The Suffix- <u>ért</u> , Forming an Adverb of Cause or Purpose The Adjective Forming Suffix- <u>s</u> , - <u>os</u> , - <u>as</u> , - <u>es</u> , - <u>ös</u>	

LESSON 65

PART ONE

INTRODUCTION

Bevezetés

1. Nem olvasok, mert nincs könyvem.
Olvasnék, ha volna.

Nincs ceruzája, nem ír.
Ha volna, írna.

2. Hosszú a párbeszéd, nem tudom megtanulni.
Ha rövid volna, meg tudnám tanulni.

Nehéz a szék, nem viszi ki.
Ha könnyű volna, kivinné.

Hideg van. Nem nyitom ki az ablakot.
Ha meleg volna, kinyitnám.

3. Őrmester úr, kinyitná az ablakot?

Adna egy cigarettát?

Hozna egy csésze kávé?

Elmondaná a párbeszédet?

Megmondaná a pontos időt?

NyelvtanThe Conditional Mood I

Present Tense, Singular

1. The use of conjunctions ha, hogyha, "if" as equivalents to mikor, amikor, "when."

a. As was shown in Lesson 64, the indicative mood is used in sentences expressing the presence of a temporary condition, i.e., when the conjunction ha, hogyha, "if," may be substituted by mikor, amikor, "when."

Third Person Singular

Ha esik az eső, Pál esőkabátot visel.	If it rains, Paul wears a raincoat.
Mikor esik az eső, Pál esőkabátot visel.	When it rains, Paul wears a raincoat.
Hogyha dolgozik, sok pénzt keres.	If he works, he earns a lot of money.
Amikor dolgozik, sok pénzt keres.	When he works, he earns a lot of money.

First Person Singular

Ha van időm, olvasok.	If I have time, I read.
Mikor van időm, olvasok.	When I have time, I read.
Hogyha kinyitok egy ablakot, bejön a hideg.	If I open a window, the cold comes in.
Amikor kinyitom az ablakot, bejön a hideg.	When I open the window, the cold comes in.

b. In both Hungarian and English, the two clauses of each sentence above are interchangeable.

(Only the first sentence of each example above is shown.)

Pál esőkabátot visel, ha esik az eső.	Paul wears a raincoat if it rains.
Olvasok mikor van időm.	I read when I have time.

2. The Conditional Mood, Present Tense

The meaning and use of the conditional mood in Hungarian generally corresponds to the conditional mood in English as introduced by "if" or when "if" is implied. In Hungarian, the conjunction ha or hogyha may not be omitted. Ha, hogyha introduces the main clause of a sentence using the conditional mood.

a. The second and third person singular of the conditional mood is formed by the attachment of suffixes, as follows:

Verbs Ending In	Indefinite	Definite
two consonants or a long front vowel and -t	-ana, -ene	-aná, -ené
All others	-na, -ne	-ná, -né

Indefinite

Ha eltévedne, megkérdezne
egy rendőrt?

Would you ask a policeman
if you were lost?

Elmondana egy viccet, ha
megkérném (magát)?

Would you tell a joke if
I asked you?

Ha lenne ideje, elolvasna
egy újságot.

He'd read a paper if he
had (the) time.

Definite

Ha eltévedne, megkérdezné a
rendőrt?

Would you ask the policeman if
you were lost?

Elmondaná a viccet, ha megkérném
(magát)?

Would you tell the joke if I
asked you?

Ha lenne ideje, elolvasná az
újságot.

He'd read the paper if he had
(the) time.

b. First Person Singular

The conditional mood is formed by the attachment of the following suffixes:

Verbs Ending In	Indefinite	Definite
two consonants of a long vowel and <u>-t</u>	-anék, -enék	-anám, -eném
All others	-nék	-nám, -ném

Indefinite

Ha eltévednék, megkérdeznék
egy rendőrt.
If I were lost, I'd ask a
policeman.

Ha megkérne (engem), elmondanék
egy viccet.
I'd tell (you) a joke if
you'd ask me.

Ha lenne időm, elolvasnék
egy újságot.
I'd read a paper if I had
(the) time.

Definite

Ha eltévednék, megkérdezném a
rendőrt.
If I were lost, I'd ask the
policeman.

Ha megkérne (engem), elmondanám
a viccet.
I'd tell (you) the joke if
you'd ask me.

Ha lenne időm, elolvasnám az
újságot.
I'd read the paper if I had
(the) time.

c. Irregular Verbs

The conditional structure of the majority of the irregular verbs is formed by attaching the conditional suffix to the base shown in the infinitive form.

tenni	tenne	tennék	jönni	jönne	jönnék
venni	venne	vennék	menni	menne	mennék
hinni	hinne	hinnék	feküdni	feküdne	feküdnék
vinni	vinne	vinnék	aludni	aludna	aludnék
enni	enne	ennék	fürdeni	fürödne	fürödnék
inni	inna	innék	ugrani	ugrana	ugranék
lenni*	lenne	lennék	lenni*	volna	volnék

*Note that the infinitive of both van and lesz is lenni.

(Chart of Recapitulation follows on next page.)

d. Conditional Mood, Present Tense, Singular

Recapitulation

Persons	Verbs Ending In	Added Suffix		Examples	
		Indef.	Def.	Indefinite	Definite
1st	two consonants or a long front vowel and <u>t</u>	-anék	-anám	mondanék küldenék tanítanék segítenék	elmondanám küldeném tanítanám segíteném
	all others	-nék	-nám -ném	olvasnék kérdéznék	olvasnám kérdézném
2nd and 3rd	two consonants or a long front vowel and <u>t</u>	-ana -ene	-aná -ené	mondana küldene tanítana segítene	mondaná küldené tanítaná segítené
	all others	-na -ne	-ná -né	olvasna kérdézne	olvasná kérdézné

3. Some uses of the conditional mood. The conditional is used, among several other situations, when the speaker:

a. wants, can (knows how), or likes to do something. For expressing this, the auxiliary verbs akar, tud, szeret are used with the infinitive (see also Lesson 53).

Indefinite

Ha híreket akarnék hallani,
bekapcsolnám a rádiót.
If I wanted to hear news,
I'd turn on the radio.

Ha tudnék főzni, nem
ennék vendéglőben.
If I knew how to cook, I
wouldn't eat in a res-
taurant.

Ha lehetne, szeretnék
Budapestre menni.
If it were possible, I'd
like to go to Budapest.

Definite

Ha a híreket akarnám hallani,
bekapcsolnám a rádiót.
If I wanted to hear the news,
I'd turn on the radio.

Ha meg tudnám főzni az ételt,
nem ennék vendéglőben.
If I knew how to cook the
food, I wouldn't eat in a
restaurant.

Ha lehetne, szeretném meg-
nézni Budapestet.
If it were possible, I'd
like to see Budapest.

b. would want or would like, but can't do something due to some prohibiting factor. The prohibitive factor described in the second clause of such sentences is shown in the indicative mood and is introduced by the conjunction de, "but."

IndefiniteDefinite

Szeretnék híreket hallgatni, de
nincs rádióm.
I'd like to listen to news,
but I have no radio.

Meg szeretném hallgatni a híreket,
de nincs rádióm.
I'd like to listen to the news,
but I have no radio.

Vennék egy házat, de nincs
pénzem.
I'd buy a house, but I have
no money.

Megvenném a házat, de nincs
pénzem.
I'd buy the house, but I have
no money.

Szeretnék Budapestre menni,
de nem lehet.
I'd like to go to Budapest,
but it's impossible (I can't).

Meg szeretném nézni Budapestet,
de nem lehet.
I'd like to see Budapest, but
it's impossible (I can't).

c. expresses the desire for someone else to do something. The conditional construction is used in a question, essentially identical to English.

Felhívná Kovácsot?
Would you (please) call Kovács?

Várnának egy percig?
Would you wait a minute?

Hozna nekem egy újságot?
Would (will) you get me a paper?

Adna nekem öt forintot holnapig?
Would you give me five forints till tomorrow?

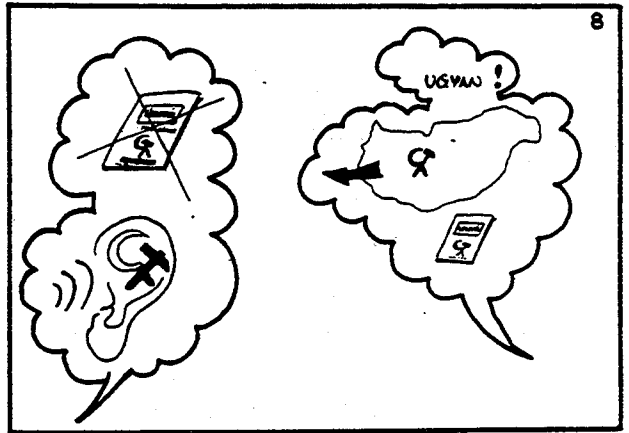
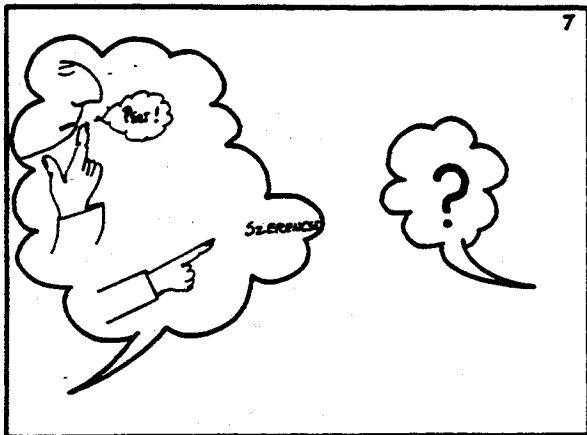
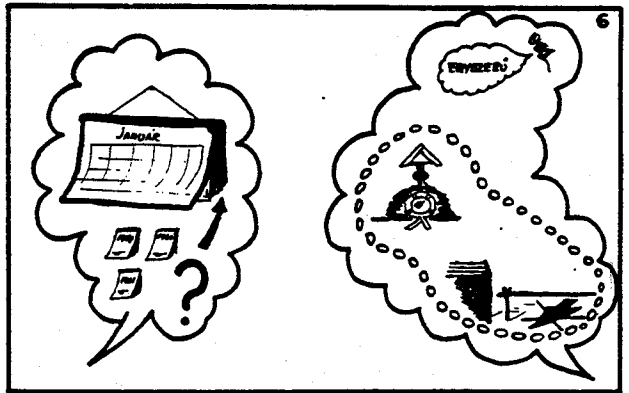
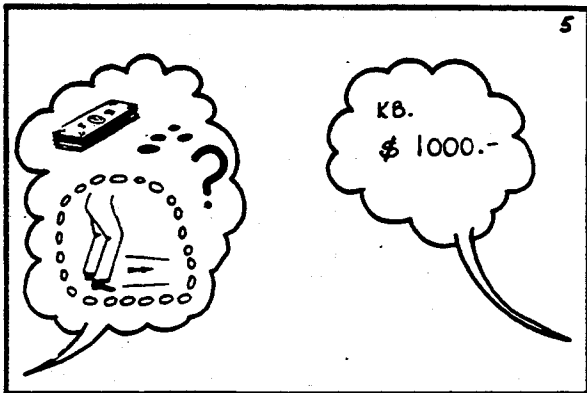
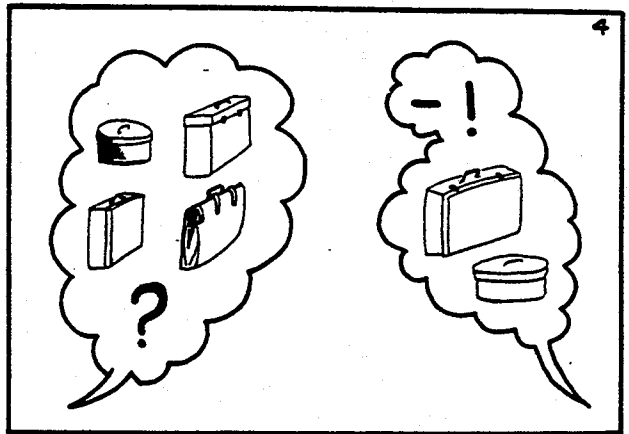
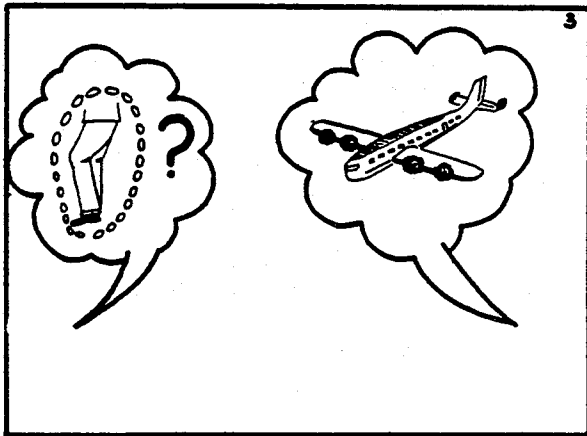
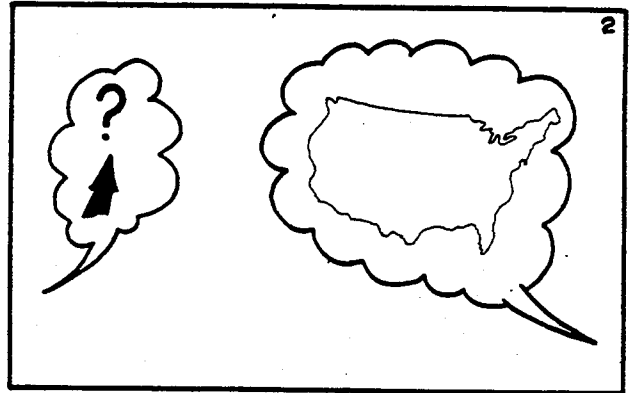
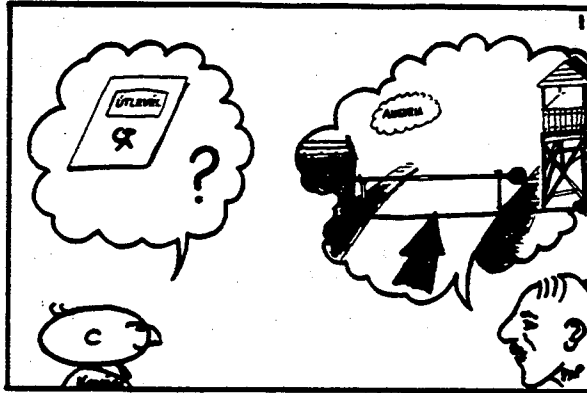
PART THREE
VOCABULARYSzavak

1. Belbiztonsági Szervek	Hungarian secret police
2. bizonyos	certain
3. boldog	glad, happy
4. csendes	quiet
5. dollár	dollar
6. Egyesült Államok	United States
7. egyszerű	simple
8. fél, -ni vkitől, vmitől	be afraid of something, to
9. fülébe jut	come to somebody's ears
10. gyáva	coward
11. kerül valami valamibe	it costs something...
12. kimenekül, -ni	escape, to
13. kommunista	communist
14. körülbelül	approximately
15. külföld (noun)	a foreign country
16. máskép	otherwise, in another way
17. meddig	how long
18. meghall, meghallani valamit	hear, get word of something, to
19. naponként	daily
20. örökre	forever
21. összeg	sum
22. Pszt!	Hush!
23. rokon	relative
24. sokba kerül	It is expensive.
25. szerencsétlen	unfortunate
26. Ugyan!	Pshaw! Come now! You don't say!
27. útlevel	passport
28. utód	successor
29. válasz	answer
30. valószínűleg	probably, most likely
31. véletlen	chance, happenstance

SZÓLÁSMONDÁSOKIDIOMS

1. Kecskére bizza a káposztát.	Set the fox to watch the geese.
2. Kár a fáradságért!	It is not worth the trouble.
3. Más kárán tanul az okos.	One learns from the expense of others.

Dialogue

PART FOUR
DIALOGUEPárbeszéd

Az is elmenne szívesen, ha kapna útlevelet.

Személyek: Kovács és Pap

Kovács: Mit csinálna, ha kapna útlevelet?

Hova utazna?

Hogyan menne oda?

Sok csomagot vinne?

Sokba kerülne az út?

És meddig maradna külföldön, ha útlevelet kapna?

Psz! Csendesebben beszéljen, maga szerencsétlen.

Nem kapná meg soha az útleveletét, ha egy kommunista véletlenül meghallaná, amit mondott.

1 Pap: Azonnal külföldre utaznék.

2 Az Egyesült Államokba.

3 Valószínűleg repülőgépen mennek.

4 Nem, nagyon kevés csomaggal utaznék.

5 Bizony, körülbelül 1000 dollárba kerülne.

6 Egyszerű a válasz. Örökre külföldön maradnék.

7 Miért?

8 Ugyan! Az is szívesen elmenne Magyarországról, ha útlevelet kapna.

PART FOUR
DIALOGUESuggested Translation

He would gladly leave too...

Persons: Kovacs and Pap

<u>Kovács</u> : What would you do, if you'd get a passport?	1	<u>Pap</u> : I'd immediately go abroad.
Where would you go?	2	To the United States.
How would you get there?	3	I'd probably go by air..
Would you take a lot of luggage?	4	No. I'd travel really light.
Would it cost a lot?	5	Sure, it would cost approximately \$1000.
And how long would you stay abroad?	6	That's easy. I'd stay abroad forever.
Shhh! Don't say that so loud, you fool!	7	Why?
You'd never get your passport if a Commie were to hear what you said.	8	Come now! He'd gladly leave too if he could get a passport.

Írásbeli házi feladatSection 1

Rewrite the following sentences using the conditional form as shown in the example.

EXAMPLE: Szép idő van. Elmegyek fürdeni.
Ha szép idő lenne, elmennék fürdeni.

1. Esik az eső. Nem megyek halászni.
2. Kovácsnak sok pénze van. Új autót vesz.
3. Maga beteg. Orvoshoz megy.
4. Nincs pénze. Nem vesz bort.
5. Nem cigarettázok. Az orvos nem engedi meg.
6. Van időm. Könyvet olvasok.
7. Fázok. Felveszek egy kabátot.
8. Dolgozok. Sok pénzt kapok.
9. Ég a lámpa. Eloltom.
10. János éhes. Elmegy vacsorázni.

Section 2

Answer the following questions as completely as possible.

1. Szívesen tanulna oroszul?
2. Hol lakna a felesége legszívesebben?
3. Mikor venne Cadillac-ot?
4. Ha egy nap száz levelet kapna, tudna minden levélre válaszolni?
5. Mit csinálna, ha kapna egy üveg magyar bort?
6. Itt lenne most, ha civil lenne?
7. Mit csinálna, ha egy jó viccet mondanék?
8. Megenné a vacsorát, ha nem ízlene?
9. Mivel gyújtaná meg a cigarettát, ha nem lenne gyufája?
10. Elvinné a gyerekeit moziba?

GyakorlatSection 1

1. Hideg van. Fázok.
Ha meleg van, nem fázok.
Akkor nem fogok fázni, ha meleg lesz.
Nem fáznék, ha meleg lenne.
Mikor nem fázna?
2. Nincs ceruzája. - Nem írhat.
Miért nem írhat?
Ha volna ceruzája, írna?
Mikor írna? - Akkor írnék, ha volna ceruzám.
Mivel írna? - Ceruzával írnék.
Mit írna? - Levelet írnék.
Kinek írna? - A barátomnak írnék.
3. Nincs könyvem, nem olvasok.
Miért nem olvasok? - Mert nincs könyvem.
Ha volna könyvem, olvasnék.
Mikor olvasnék? - Ha volna könyvem.
Mit olvasnék? - Könyvet.
Milyen könyvet olvasnék? - Magyar könyvet.
Maga milyen könyvet olvasna? - Angol könyvet olvasnék.
Ha sok ideje volna, újságot is olvasna?
4. Ha éhes lennék, kenyeret ennék.
Maga mit enne, ha éhes lenne?
Maga is kenyeret enne?
Kovács is kenyeret enne?
5. Nem inna kávé?
Milyen kávé inna?
Mikor inna kávé?
Én is kávé innék?
6. Ha beteg lennék, elmennék az orvoshoz.
Hova mennék, ha beteg lennék?
Maga hova menne, ha beteg lenne?
Maga is orvoshoz menne?
Melyik orvoshoz menne?
Mikor menne orvoshoz?
Én mikor mennék orvoshoz?
7. Sokat utaznék, ha nem lennék katona.
Ha sok pénzem lenne, elmennék Európába.
Kovács is elmenne, ha lenne pénze.

Lefeküdne, ha fáradt lenne?
Én is lefeküdnék.

Meddig aludna?
Én reggel 6-ig aludnék.

Section 2

1. Nem vagyok diák, nem tanulok.
Ha diák lennék, tanulnék.
Mit tanulnék? A párbeszédet tanulnám.
Ha diák lennék, mindig megtanulnám a párbeszédet.
Szabó is megtanulná a párbeszédet, ha diák lenne.

Nem tudom a párbeszédet. Nem tudom elmondani.
Ha tudnám, elmondanám a párbeszédet.
Ha nem tudnám, nem mondanám el.

El tudná mondani a párbeszédet, ha nem tudná?

Ha meleg volna a szobában, kinyitnám az ablakot.
Molnár is kinyitná az ablakot, ha meleg volna.

Maga is kinyitná az ablakot?

2. Nem tudok énekelni, tehát nem énekelek.
Ha tudnék énekelni, énekelnék.
Ha tudnék énekelni, elénekelnék egy magyar nótát.

Megnézném az órám, ha volna órám.
Megöntözném a virágokat, ha volna víz.
Kifizetném az autóm, ha volna pénzem.
Maga is kifizetné az autóját, ha volna pénze?
Maga feljelenené a barátját?
Én nem jeleneném fel a barátomat.

Section 3

Kölcsönadnám az autóm, ha elkérné.
Ha eljönne hozzám, megkínálnám egy pohár borral.
Adnék magának egy jó könyvet, ha elolvasná.
Elmennék magával, ha megmutatná a várost.
Mit csinálna, ha a barátja feljelenené?

TörténetAmíg élünk, remélünk.

Még ma sem egyszerű dolog útlevelet kapni Magyarországon. A Belbiztonsági Szerveknek, / az ÁVH utódjának/ is mindenki gyanús, aki nyugatra akar utazni. Mégis naponként százan kérnek útlevelet az illetékes tanácsoktól, azaz a rendőrség útlevélosztályától. Természetesen sokáig - hosszú hetekig, hónapokig, néha évekig - tart, amíg megkapják. Addig sok kérdésre kell válaszolni, mert tízszer is megkérdezik, hogy miért akar nyugatra menni, hogy medd akar ott maradni, hogy párttag-e, hogy vannak-e nyugaton rokonai, stb. Azután udvariasan arra kérik, hogy töltsön ki egy kérdőívet és fizessen be előre egy bizonyos összeget. Később egy másik kérdőívet adnak a szerencsétlennek, hogy töltsse ki. És nagyon vigyázzon mindenki, hogy valami hibát ne csináljon, hogy ne válaszoljon másképp a kérdésekre, mint fél évvel ezelőtt, mert akkor jaj lesz neki. Nem kap útlevelet.

Útlevelet kapni sok időbe és pénzbe kerül. De az emberek várna bíznak és fizetnek. Várják, hogy annak a kis könyvnek a segítségével kiléphessenek a nyugati, szabad világba, hacsak rövid időre is. Azt azonban senkinek se mondják, hogy igazán miért van szükségük az útlevéltre. Nem gyávák, csak óvatosak. Mert ha véletlenül valami gyanús megjegyzés a rendőrség fülébe jut valakiről, annak a számára nincs útlevel se most, se a jövőben.

A kommunista kormányzat egészen más mint az amerikai; ezért egy amerikainak nagyon nehéz megérteni a mai magyarországi helyzetet.

PART SEVEN
NARRATIVESuggested Translation

As long as there is life, there is hope.

Even today it is not a simple matter to get a passport in Hungary. Also, to the Belbiztonsági Szervezet (Interior Security Organization--the Hungarian Secret Police), successor to the ÁVH (Államvédelmi Hatóság--State Security Agency, the former Hungarian secret police,) everybody who wants to travel to the West, is suspicious. Yet even so, every day hundreds of people apply for a passport from the council authorities. Of course, it takes a long time--months, sometimes years--until they get (it) one. Before that, they must answer many questions. They are asked ten times and more why they want to go to the West, how long they want to stay there, whether they are party members, if they have any relatives living in the West, etc.

Then, they are politely asked to fill out a questionnaire and to pay a certain sum in advance. Later, the unfortunates are given another questionnaire to fill out. And everybody should be very careful not to make a mistake, not to answer the questions differently from the first time, or else woe to them, they won't get a passport.

To get a passport costs a lot of time and money. But people wait, trust, and pay. They wait to be able, with the help of that little book, to step out into the free world of the West, even if only for a short time. They are not telling anybody, however, why they really need the passport. They are not cowardly, only cautious. For, if a suspicious remark happens to reach the ears of the police about someone, (such a) that person will not receive a passport either now, or in the future. The Communist government is completely different from the American one. That is why it is so difficult for an American to understand the situation in Hungary.

Beszélgetés

- Jó napot. Hogy van? Kicsit fáradt vagyok.
- Talán rosszul aludt az éjjel? Bizony nagyon keveset aludtam.
- Miért nem aludt jól? Mert sok volt a házi feladat.
- Szívesen aludna most az osztályban? Nagyon szívesen aludnék, ha lehetne.
- Hol aludna, hiszen nincs ágy itt? Az nem számít. Ha az ember fáradt, mindenütt tud aludni.
- Meddig aludt az éjjel? Reggel hatig aludtam.
- Minden reggel hatig alszik? Minden reggel körülbelül hatig alszók.
- Mi történne, ha egyszer véletlenül nyolcig aludna? Ha szombaton aludnék nyolcig, nem történne semmi.
- Nagyszerű! De mi történne, ha mondjuk, kedden aludna nyolcig és iskolába kellene jönni? Valószínűleg gyorsan kiugranék az ágyból.
- Megborotválkozna? Persze, hogy megborotválkozna.
- De akkor még később érkezne az iskolába. Sajnos igen. De ha bocsánatot kérnék, talán nem történne semmi bajom.
- Nem tudja, hogy a katonának mindig pontosnak kell lenni? Persze, hogy tudom. De mit csináljak, ha nem ébredek fel előbb?
- Na jó, ha az iskolába érkezik későn, még meg lehet bocsátani. De mi történik háborúban? Hát bizony, háborúban nagy baleset történhet, ha az ember későn érkezik valahova.
- Például mi történne, ha későn érkezne az őrhelyére? Jobb nem is gondolni rá.
- Mit csinál egy őr? Az őr vigyáz például egy lakótanyára vagy raktárra.
- Volt már őr? Igen, voltam már őr.

Nehezebb dolga van egy őrnek,
mint egy diáknak?

Azt hiszem, nehezebb dolga van
egy őrnek, mint egy diáknak.

Mit kell csinálni egy diáknak?

Párbeszédet kell tanulni és
házifeladatot írni.

Meddig tanult tegnap?

Tegnap este tíz óráig tanul-
tam.

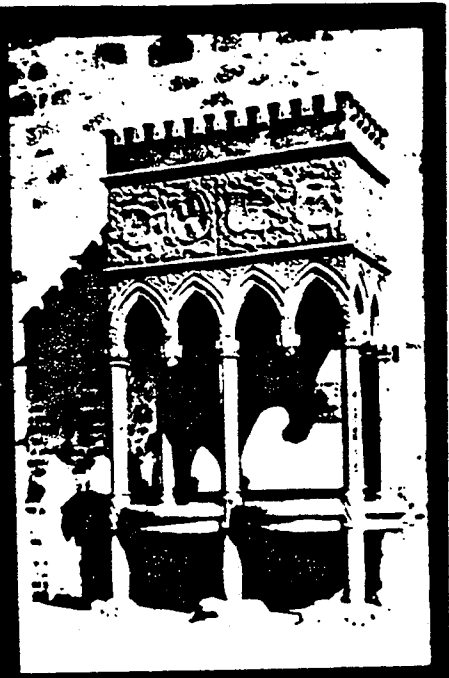
Ma is sokáig tanul?

Azt hiszem, ma is sokáig fogok
tanulni.

Ha nem kellene tanulni, mit
csinálna ma este?

Ha nem kellene tanulni, elmen-
nék a moziba.

Az ásások még mindig tartogatnak meglepetéseket. A teraszosan épült palota negyedik szintjén gótikus vörösmárvány díszkutat találtak, a hollós Hunyadi-címerrel díszítve.

Az ásások egyéb emlékeit ma a Fő utca 41. sz. alatti szép barokk kúriában berendezett Mátyás Király Múzeum őrzi.

LESSON 66

PART ONE

INTRODUCTION

Bevezetés

1. Felállna, ha bejönne a parancsnok?
Felállnék, ha bejönne.

Fellállnának, ha bejönne a parancsnok?
Nem állnánk fel (ha bejönne).

Izgulna, ha bejönne a parancsnok?
Nem izgulnék, ha bejönne.

Mi izgulnánk, ha bejönne?
Igen, maguk izgulnának.

2. Örülnék, ha szólna a csengő.
Maguk is örülnének?
Igen. Mi is örülnénk.

Hazamenne, ha csengetnének?
Hazamennék, ha csengetnének.
Mind hazamennénk.
Én nem mennék haza.

Énekelnének, ha én is énekelnék?
Énekelnénk.
Mit énekelnének?
Egy magyar nótát énekelnénk.

NyelvtanThe Conditional Mood II

Present Tense, Plural

1. These grammar notes should not be studied prior to mastery of the previous lesson's grammar.

2. The Conditional Mood, Plural

a. The first person plural of the conditional mood is formed by the attachment of suffixes as follows:

Verbs Ending In	Indefinite and Definite
Two consonants or a long front vowel and <u>-t</u>	-anánk , -enénk
All Other	-nánk , -nénk

Indefinite

Ha eltévednénk, megkérdeznénk egy rendőrt.
We'd ask a policeman if we were lost.

Elmondánk egy viccet, ha (maguk) megkérnének (minket).
We'd tell (you) a joke if you'd ask us.

Ha lenne időnk, elolvasnánk egy újságot.
We'd read a paper if we had (the) time.

Definite

Ha eltévednénk megkérdeznénk a rendőrt.
We'd ask the policeman if we were lost.

Elmondanánk a viccet, ha (maguk) megkérnének (minket).
We'd tell (you) the joke if you'd ask us.

Ha lenne időnk, elolvasnánk az újságot.
We'd read the paper if we had (the) time.

b. The second and third person plural of the conditional mood is formed by the attachment of suffixes as follows:

Verbs Ending In	Indefinite	Definite
Two consonants or a long front vowel and <u>t</u>	-anának, -enének	-ának, -ének
All Others	-nának, -nének	-nák, -nék

Indefinite

Nem kérdeznének meg egy rendőrt, ha eltévednének?
Wouldn't you ask a policeman if you were lost?

Nem mondanának el egy viccet, ha megkérnének magukat?
Wouldn't you tell a joke if we'd ask you?

Nem tudnának elolvasni egy újságot, ha nem lenne idejük.
You couldn't read a paper if you(had no) hadn't the time.

Definite

Nem kérdeznék meg a rendőrt, ha eltévednének?
Wouldn't you ask the policeman if you were lost?

Nem mondanák el a viccet ha megkérnének magukat?
Wouldn't you tell the joke if we'd ask you?

Nem tudnák elolvasni az újságot, ha nem lenne idejük.
You couldn't read the paper if you(had no) hadn't the time.

c. Irregular Verbs

InfinitiveThird PersonFirst Person

*lenni
tenni
venni
hinni
vinni
enni
inni

lennének
tennének
vennének
hinnének
vinnének
ennének
innának

lennénk
tennénk
vennénk
hinnénk
vinnénk
ennénk
innánk

*van
jönni
menni
feküdni
aludni
fürödni (fürdeni)

volnának
jönnének
mennének
feküdnének
aludnának
fürödnének

volnánk
jönnénk
mennénk
feküdnénk
aludnánk
fürödnénk

*Volna refers more to the present, lenne rather to the future. In colloquial language, however, there is no difference between the use of the two forms, although the lenne appears somewhat more stylish in writing.

d. Conditional Mood, Present Tense

Recapitulation

Verbs ending on	Number	Person	Endings		Examples		
			Indef	Def	Indefinite	Definite	
two consonants or a long front vowel and - <u>t</u>	Singular	First	-anék	-anám	mondanék	mondanám	
all others			-enék	-eném	küldenék	küldeném	
		two consonants or a long front vowel and - <u>t</u>	Second and Third	-nék	-nám	tanítanék	tanítanám
-nék				-ném	segítenék	segíteném	
all others		Second and Third	-ana	-aná	olvasnék	olvasnám	
			-ene	-ené	kérdeznék	kérdezném	
two consonants or a long front vowel and - <u>t</u>	Third	-na	-ná	mondana	mondaná		
		-ne	-né	küldene	küldené		
all others	Third	-na	-ná	tanítana	tanítaná		
		-ne	-né	segítene	segítené		
two consonants or a long front vowel and - <u>t</u>	Plural	First	-anánk		mondanánk		
-enénk			küldenénk				
all others		-nánk		tanítanánk		segítenénk	
		-nénk		olvasnánk		kérdeznénk	
two consonants or a long front vowel and - <u>t</u>	Second and Third	-anának	-anák	mondanának	mondanák		
		-enének	-enék	küldenének	küldenék		
all others	Third	-nának	-nák	tanítanának	tanítanák		
		-nének	-nék	segítenének	segítenék		
all others	Third	-nának	-nák	olvasnának	olvasnák		
		-nének	-nék	kérdeznének	kérdeznék		

3. Uses of the Conditional Form

In Hungarian, the conditional mood may be used to express a wish, or to express courtesy, restraint, discretion, or modesty, i.e., when the speaker:

a. wants, can (knows how), or likes to do something. For this construction, the auxiliary verbs akar, tud, szeret may be used.

Ha akarnánk hallani a híreket, bekapcsolnánk a rádiót.	If we wanted to hear the news, we'd turn on the radio.
Ha tudnánk főzni, nem ennénk vendéglőben.	If we knew how to cook, we wouldn't eat in a restaurant.
Szeretnénk Budapestre menni, ha lehetne.	We'd like to go to Budapest if it were possible.

b. would want or would like but can't do something due to some prohibiting factor. The prohibiting factor in the second clause of such sentences uses the indicative mood, and the **clause** starts with the conjunction de, "but."

Szeretnénk a híreket hallani de nincs rádiónk.	We'd like to hear the news but we have no radio.
Megvennénk a házat de nincs pénzünk.	We'd buy the house but we have no money.
Szeretnénk Budapestre menni de nem lehet.	We'd like to go to Budapest but it's impossible.

c. "can, will, may," or "could" do something, or when asking permission, or to convey his/her desire to have someone do something. See also Lesson 60, for the use of the suffix -hat, -het.

Megtanulhatnánk a leckét. ha itt lenne a könyvünk.	We could learn the lesson if we had our book with us.
Küldhetnének egy képeslapot Évának ha lenne bélyegük.	You (pl) could send a postcard to Eve if you had a stamp.
Mondanának nekünk valamit Pécsről?	Would you tell us something about Pécs?
Becsukhatnák az ablakot!	You (could) can close the window.

(Chart of Conditional Endings on following page)

The potential suffix, when added to a verb, automatically puts that verb into the "all others" category shown in the recapitulation on the preceding page, i.e. all potential verbs use the same conditional endings.

Number	Person	Potential Suffix	Conditional Ending		Examples	
			Indef	Def	Indefinite	Definite
Singular	First	-hat	-nék	-nám -ném	mondhatnék taníthatnék küldhetnék segíthetnék	mondhatnám taníthatnám küldhetném segíthetném
	Second and Third		-na -né	-ná -né	mondhatna taníthatna küldhetne segíthetne	mondhatná taníthatná küldhetné segíthetné
Plural	First	-het	nánk nének		mondhatnánk taníthatnánk küldhetnének segíthetnének	
	Second and Third		-nának -nének	-nák -nék	mondhatnának taníthatnának küldhetnének segíthetnének	mondhatnák taníthatnák küldhetnék segíthetnék

d. Certain conjunctions require the use of the conditional form even though their English meaning might not.

Ahelyett, hogy . . .	. . . instead of (plus a gerund)
Anélkül, hogy . . .	. . . without (plus a gerund)
(Úgy). . ., mintha . . .	. . . as if (plus verb in conditional)

Ahelyett, hogy tanulna,
egész nap alszik. OR
Egész nap alszik, ahelyett,
hogy tanulna.

Instead of studying, he is
sleeping all day long.

Anélkül, hogy megnézné,
megveszi. Or
Megveszi, anélkül, hogy
megnézné.

He buys it without (first)
examining it.

(Úgy) kiabál, mintha mérges
lenne.
(Úgy) néz rám, mintha nem
ismerne.

He shouts as if he were angry.

You are looking at me as if
you'd not know me.

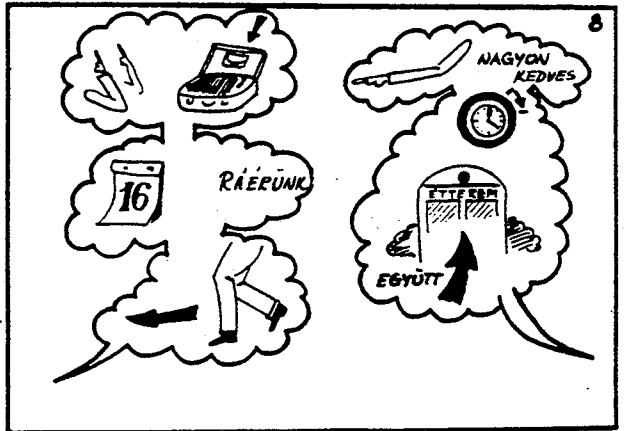
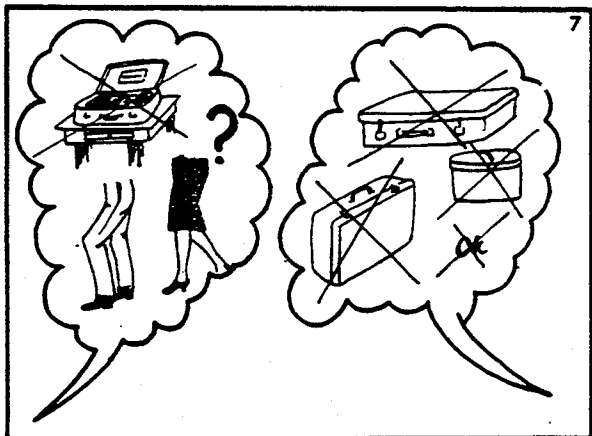
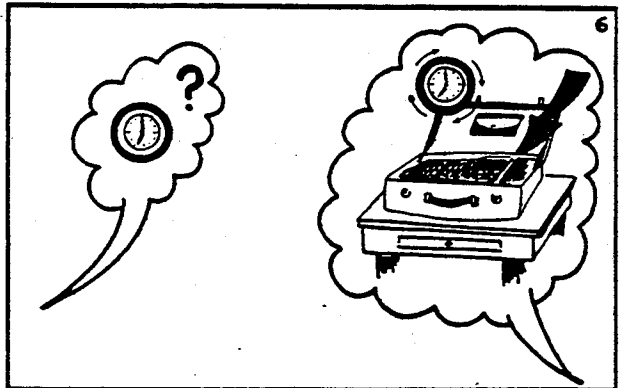
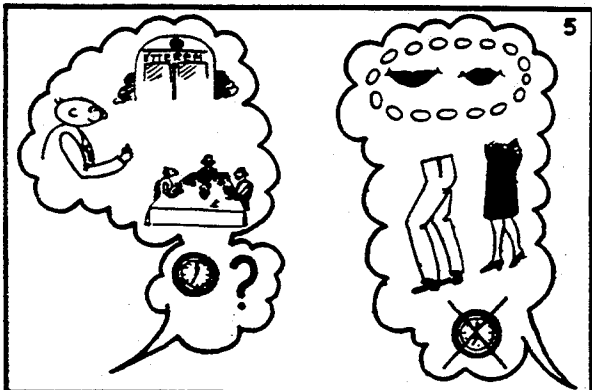
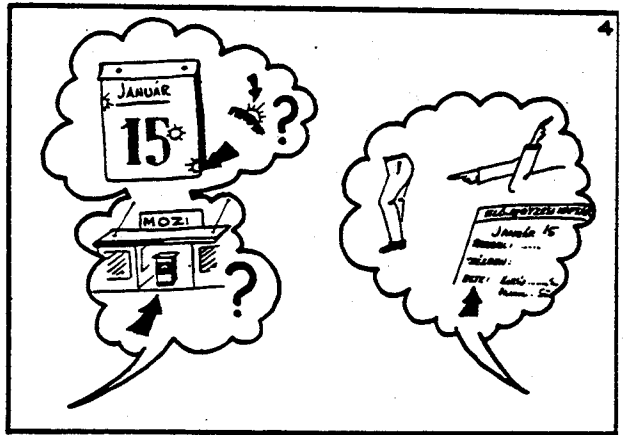
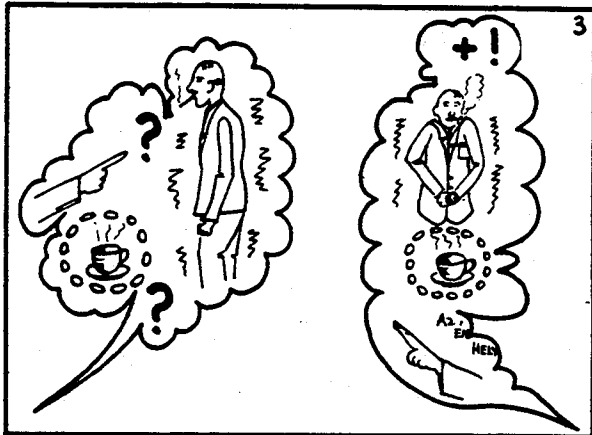
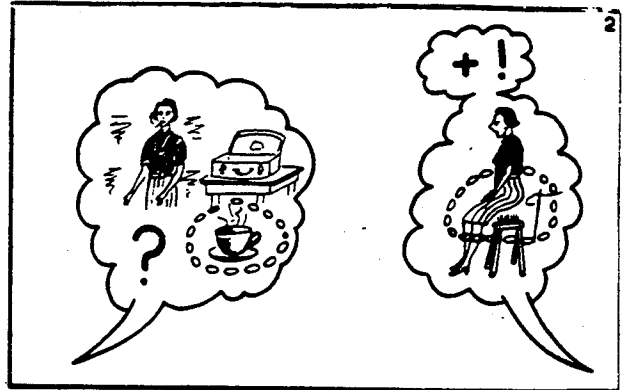
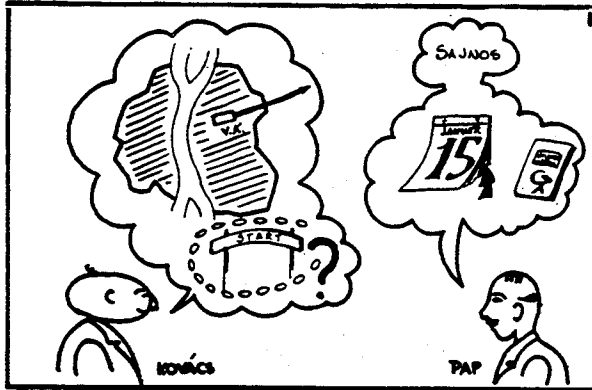
PART THREE
VOCABULARYSzavak

1. csomagol, -ni	pack, to
2. elutazás	departure
3. enged, -ni	allow, permit, to
4. fogságba esik, esni	fall into captivity, to
5. ideges	nervous
6. igényel, -ni	require, demand, requisition, to
7. izgatott	excited
8. meghív, -ni	invite, to
9. Mi van magával?	What's the matter with you?
10. nem csoda	it is no wonder
11. ráér, -ni	have time, to
12. rémhír	rumor
13. szakács	cook
14. szívesség	favor
15. támogat, -ni	support, give support, to
16. tűkön ül, ülni	sit on pins and needles, to
17. üldöz, -ni vkit	pursue somebody, to
18. védőállás	defensive position
19. visszavonul, -ni	withdraw, retreat, to

SZÓLÁSMONDÁSOKIDIOMS

1. Sose halunk meg!	Away with fear!
2. Nem oda Buda!	That won't do!
3. Majd kiderül a vallatásnál!	It will all come out in the wash!

Dialogue

PART FOUR
DIALOGUEPárbeszédMár holnap indulnánk, ha engednének

Személyek: Kovács és Pap

<u>Kovács</u>: Azt hittem már elmentek. Mikor indulnak, Pap úr? Nem ideges a felesége? Hát magával mi van? Maga is ideges? Mit csinálnak ma este? Mi lenne, ha mind elmennének moziba? Elutazásuk előtt szeretnék magukat meghívni vacsorára. Mikor érnének rá? Miért nem érnek rá? Mi történne, ha mégis eljönnének? Nem segíthetnék csomagolni? Holnap ráérünk. Szívesen átmennénk.	1 <u>Pap</u>: Sajnos nem tőlünk függ. Már holnap indulnánk, ha megkapnánk az útlevelet. 2 Dehogynem! Tükön ül szegény. 3 Hogyne lennék! Maga is izgatott lenne az én helyemben. 4 Szívesen elmennénk magukkal, ha nem volna más programunk ma estére. 5 Szívesen elmennénk, de sajnos nem érünk rá. 6 Folyton csak csomagolunk. 7 Nem készülnénk el a csomagjainkkal. 8 Nagyon kedves lenne maguktól. Így hamarabb elkészülnénk és akkor együtt vacsorázhatnánk.

PART FOUR
DIALOGUESuggested Translation

We'd start tomorrow if they'd let us.

Persons: Kovács and Pap.

<u>Kovács</u> : I thought, you'd left. When are you going, Mr. Pap?	1	<u>Pap</u> : Unfortunately, it isn't up to us. We'd go tomorrow if we'd get the passport.
Isn't your wife nervous?	2	Of course; she is sitting on pins and needles.
What about you? Aren't you nervous, too?	3	Yes, indeed I am. You too would be frantic in my place.
What are you doing tonight? How about the four of us going to the movies?	4	We'd gladly go if we had no other program tonight.
We'd like to invite you to dinner before you leave. When would it be convenient?	5	We'd be happy to go, but unfortunately, we have no time.
Why can't you find time?	6	We are continually packing.
What'd happen if you'd come anyway?	7	We couldn't finish packing.
Couldn't we help you? Like tomorrow night. We'd gladly come over.	8	It'd be real nice of you. We could finish earlier and then we could have dinner together.

Írásbeli házi feladatSection 1

Answer the following questions.

EXAMPLE: Mit csinálnának, ha azt a parancsot kapnák, hogy menjenek haza?
Hazamennénk.

Mit csinálnának, ha azt a parancsot kapnák, hogy _____?

1. utazzanak külföldre
2. ne igyanak pálinkát
3. éjfélíg mulassanak
4. csomagolják be a ruháikat
5. hallgassák meg a ma esti rádióprogramot

Section 2

Form conditional clauses with the help of the given words.

EXAMPLES: A) Eszünk, éhesek vagyunk.
Ennénk, ha éhesek lennénk.

B) Nem vagyunk mérgesek, nem kiabálunk.
Ha mérgesek lennénk, kiabálnánk.

1. Nem kerül sokba, új autót veszünk.
2. Nem gyávák, nem szaladnak el.
3. Nem okosak, butaságot beszélnek.
4. Nem kapnak útlevelet, nem utazhatnak külföldre.
5. Nem idegesek, nem izgulnak.

GyakorlatSection 1

1. Nincs könyvem. Nem olvasok.
Ha volna könyvem, olvasnék.
Akkor olvasnék, ha volna könyvem.
Nincs könyvünk, nem olvasunk.
Olvasnánk, ha volna könyvünk.

2. Nem vagyunk éhesek, nem eszünk.
Ha éhesek volnánk, ennénk.
Ha éhesek volnánk, kenyeret ennénk.

Elmennénk a moziba, de nem lehet.
Nevetnénk, ha mondana egy jó viccet.
Lefeküdnénk, ha fáradtak lennénk.
Örülnénk, ha vége lenne az órának.
Énekelnénk, de nem szabad.
Ha gyerekek lennénk, a homokban játszanánk.

3. Szívesen vacsoráznánk vendéglőben.
Los Angelesben is vendéglőben vacsoráznánk.
Ha elutaznánk Los Angelesbe, vendéglőben vacsoráznánk.

Elfáradnának, ha sokat dolgoznának.
Ha tudnék úszni, elmennék fürödni.

4. Ha vicceket mondanék, talán nevetnének.
Akkoř nevetnének, ha egy jó viccet mondanék.

Ha gazdagok lennének, Európába utaznának.
Betegek lennének, ha sokat ennének.

Section 2

Hideg van. Nem nyitjuk ki az ablakot.
Ha meleg lenne, kinyitnánk az ablakot.
Ha nagyon meleg lenne, elzárnánk a fűtést.

Felgyújtanánk a villanyt, ha sötét lenne.
Elmondanánk a párbeszédet, ha tudnánk.
Megmondanánk az igazat, ha tudnánk.

Section 3

1. Örülnének, ha csengetnének?
Énekelnének, ha én is énekelnék?
Meginnának egy üveg bort, ha adnék?
Elmennének San Franciscoba, ha szünet lenne?
Hányszor olvasnák el a leckét, ha elég idejük lenne?
Ha meleg lenne az osztályban, kinyitnák az ablakot?
Megnéznék a legújabb filmet?

2. Ha lőszerre lenne szükségük, igényelnének.
Visszavonulnánk, ha a védőállást nem tudnánk tartani.
A rémhíreket nem hinnék el.
Természetesen nem szeretnénk fogságba esni.
Ha erősebbek lennénk, üldöznénk az ellenséget.
Ha megtámadnánk az ellenséget, a tüzérek támogatnának.

TörténetRészlet egy szabadságharcos naplójából

1956. november 12. Úgy látszik, hogy ma már csak a Bükk hegység vidéke szabad. Tegnap elhallgatott az utolsó pesti szabad rádió. Nem csoda. 14 szovjet hadosztály támadta meg a fővárost 4-én. Sokkal több, mint az egész Magyar Néphadsereg volt a szabadságharc előtt.

Nálunk ma minden nyugodt volt. Úgy látszik, hogy a Szovjet nem elég erős ezen a vidéken. Nem mernek bejönni a hegyek közé. Igazuk is van. A völgyek bejáratánál mindenütt páncéltörő ágyúk vannak felállítva, s kézigránáttal és benzines kánakkal várjuk őket. Ezekkel könnyen megtudnánk semmisíteni a harckocsikat.

A mi ezredünk Diósgyőrtől Görömbölyig az erdő szélén van. Az én századom Görömbölytől nyugatra van az erdőben. Minden katonának van géppisztolya, s két golyószóró is van minden rajban. Nekem is géppisztolyom van. Kitűnő fegyver. Van 4 gránátvetőm is és 3 géppuskám. Van egy lángszórós csoportunk is. Ezek tegnap felgyújtottak egy tucat orosz teherautót a községben.

A baj csak az, hogy nincs elég lőszerünk. Ha reggelig nem érkezik valami Miskolcra, nem tudjuk, mit csinálunk. Sajnos lőszer nélkül nem lehet harcolni ...

Na, majd meglátjuk. Reggelig még hosszú az idő. Addig még sok minden megváltozhat.

Suggested Translation

Extract from the diary of a freedom fighter.

November 12, 1956. It appears that only the region around the Bükk mountains remains free by today. Yesterday, the last free radio station of Pest grew silent. No wonder. Fourteen Soviet divisions attacked the capital city on the 4th; many more men than the sum of the entire People's Army that grew just before the freedom fight.

Around here, everything was calm today. Apparently the Soviets are not strong enough in this area. They do not dare to go into the mountains. They know why. At the entrance to the valleys there are antitank guns set up everywhere, and we are expecting them. With hand grenades and gasoline cans, we (could) can easily destroy the tanks.

Our regiment is in position at the edge of the forest, between Diósgyőr and Görömböly. My company is west of Görömböly, in the forest. Every soldier has a submachine gun, and there are also two light machineguns in every squad. I have a submachine gun too. It is an excellent weapon. I also have (4) four light mortars and (3) three machineguns. We also have a flamethrower group. They set fire yesterday to a dozen Russian trucks in the village.

The only trouble is that we do not have enough ammunition. If nothing arrives from Miskolc before morning, we won't know what to do. Unfortunately, one cannot fight without ammunition.

Well, we'll see. There is still a lot of time until morning. Until then, many things can still change.

PART EIGHT
CONVERSATIONBeszélgetés

Igaz, hogy nem szeretnek Montereyben lakni?

Ez igaz. Mert Montereyben mindig rossz idő van.

Hol laknának szívesebben?

Floridában biztosan szívesebben laknánk.

Maga is szívesen lakna Floridában?

Nem kérem! Én New York-ban szeretnék lakni.

A felesége meg a gyerekei is ott szeretnének lakni?

Igen, ők is ott szeretnének lakni.

Hogy vannak a gyerekei?

Köszönöm, jól vannak. Egyik sem beteg.

Hívnának orvost, ha a gyerekek betegek lennének?

Attól függ, hogy mi lenne a bajuk.

Mikor hívnának orvost?

Akkor, ha nem vihetnénk őket az orvoshoz. Ha magas lázuk lenne.

Idegesek lennének, ha minden gyerek beteg lenne?

Valószínűleg nagyon idegesek lennénk, ha minden gyerek beteg lenne.

Mit csinálnak most a gyerekeik?

Kettő iskolában van, egy meg otthon, mert még kicsi.

Biztos a kicsi is szívesen menne iskolába a többiekkel.

Nem biztos. Szívesebben játszana otthon.

LESSON 67

PART ONE

INTRODUCTION

Bevezetés

Nem volt pénzem, nem vettem autót.
Ha lett volna pénzem, vettem volna autót.

Nem volt bor az üvegben, nem ittam.
Ha lett volna bor az üvegben, ittam volna.

Nem volt kenyér az asztalon, nem ettem.
Ha lett volna kenyér az asztalon, ettem volna.

Meleg volt a szobában, nem fáztam.
Nem volt meleg a szobában, fáztam.

Ha meleg lett volna a szobában, nem fáztam volna.
Ha nem lett volna meleg a szobában, fáztam volna.

NyelvtanThe Conditional Mood III

Past Tense

1. These grammar notes should not be studied prior to mastery of the previous two lessons' grammar.
2. The past tense of the conditional mood in Hungarian generally corresponds to the English past conditional, and is constructed by the use of the past tense, indicative mood, followed directly by volna. The sentence, of course, is preceded by ha or hogryha.
  - a. Second and third person singular

Indicative MoodConditional Mood

Pál odaadta az újságot és maga elolvasta.
Paul gave you the paper and you read it.

Ha Pál odaadta volna az újságot, maga elolvasta volna.
If Paul had given you the paper, you'd have read it.

Fütyült a rendőr és a civil megállt.
The policeman blew the whistle and the civilian stopped.

Ha fütyült volna a rendőr, a civil megállt volna.
If the policeman had blown the whistle, the civilian would have stopped.

Jánosnak volt pénze, és így vett egy új kocsit.
John had money, so he bought a new car.

Ha Jánosnak lett volna pénze, megvette volna az új kocsit.
If John had had money, he'd have bought the new car.

b. First person singular

Indicative MoodConditional Mood

Volt pénzem, megvettem.
I had money and I bought it.

Ha lett volna pénzem, megvettem volna.
If I had had money, I'd have bought it.

Megkért, hogy csináljam meg.
He asked me to fix it.

Ha megkért volna, megcsináltam volna.
If he had asked me, I'd have fixed it.

Esett az eső, tehát esőkabátot
viseltem.
It rained, thus, I wore a
raincoat.

Ha esett volna az eső, esőkabátot
viseltem volna.
If it had rained, I'd have worn
a raincoat.

c. First person plural

Indicative Mood

Hallottunk egy viccet és
nevettünk.
We heard a joke and laughed.

Betegek voltunk és orvoshoz
mentünk.
We were sick and went to
(see) a doctor.

Dolgozhattunk és sok pénzt
kereshettünk.
We could work and make a
lot of money.

Conditional Mood

Ha hallottunk volna egy viccet,
nevettünk volna.
If we had heard a joke, we'd
have laughed.

Ha betegek lettünk volna,
orvoshoz mentünk volna.
If we had been sick, we'd have
gone to (see) a doctor.

Ha dolgozhattunk volna, sok
pénzt kereshettünk volna.
If we could have worked, we could
have made a lot of money.

d. Second and third person plural

Indicative Mood

A szomszédok gazdagok voltak,
és új házat akartak venni.
The neighbors were rich and
wanted to buy a new house.

Volt telefonjuk, és felhív-
hatták Évát.
They had a phone and could
call Eve.

Az egységek megtámadták az
ellenséget és legyőzték.
The units attacked the enemy and
defeated it.

Conditional Mood

Ha a szomszédok gazdagok lettek
volna, új házat akartak volna
venni.
If the neighbors had been rich,
they'd have wanted to buy a new
house.

Ha lett volna telefonjuk, fel-
hívhatták volna Évát.
If they had had a phone, they
could have called Eve.

Ha az egységek megtámadták volna
az ellenséget, legyőzték
volna.
If the units had attacked the
enemy, they would have defeated
it.

3. The Use of the Conditional

a. Various situations warrant the use of the conditional in Hungarian. In Lessons 65 and 66 it was shown how the speaker must use the conditional mood whenever he:

(1) wants, can (knows how), or likes to do something. For this construction the auxiliary verbs akar, tud, and szeret are used with the infinitive.

Ha híreket akarnék hallani, bekapcsolnám a rádiót.
If I wanted to hear news, I'd turn on the radio.

(2) would want or would like but can't do something due to some prohibiting factor. The second clause of such sentences is preceded by the conjunction de, "but," and the prohibiting factor is described in the indicative mood.

Vennék egy házat, de nincs pénzem.
I'd buy a house, but I have no money.

(3) desires someone else to do something. This desire expressed, similarly to English, in a question form.

Felhívná Kovácsot?
Would you call Kovács?

(4) can, may, or could do something. The potential suffix -hat, -het is used for this purpose.

Becsukhatnák az ablakot!
You could close the window!

b. In addition to the situations shown above, very frequent use is made of the conditional by:

(1) starting the sentence with bár or bárcsak, which has the meaning of "I wish" or "if only." This construction does not require the use of a compound sentence, i.e., the setting of a condition followed by a resultant clause. Nonetheless, several short clauses may follow each other, just like in English.

Bárcsak láthattam volna Évát!   If only I could have seen Eve!

Bár mindennap szombat lehetne!   If only everyday could be a Saturday!

Bár vége lenne az órának, és hazamehetnék!   I wish the class were over and I could go home!

Bárcsak elseje lenne, és fizetést kapnék, és vehetnék egy kis pálinkát, és ihatnék!   I wish it were the first, and I (got) could get my paycheck, (and I could) buy some liquor, and (I could) drink.

(2) expressing "unfulfilled" desires in the past conditional.

Többet kellett volna tanulni (nekünk)! We should have studied more!

Nem lett volna szabad megengedni. It should not have been permitted.

Ki hitte volna? Who would have believed it?

4. The various situations described in paragraph 3 require the use of the conditional in the present or the past tense. It should be noted that there are situations when both the past and the present tense need to be used in the same sentence. Such situations occur when a past condition allows or negates an action in the present. This construction is used identically in English also.

Ha tanultam volna, tudnám a párbeszédet.
If I had studied, I'd know the dialogue.

Ha ettem volna, nem lennék éhes.
If I had eaten, I'd not be hungry.

Ha vettem volna cigarettát, most dohányozhatnék.
I could smoke now if I had bought cigarettes.

5. The use of the conjunction ha, "if," in sentences describing a condition:

The conjunction ha, "if," may be used as an introduction to a sentence or clause in situations in which a condition is described prohibiting or limiting action. The condition may or may not be within the control of the speaker, and may be in one of the three categories shown below.

a. The condition is temporary and ceases in due time. The conjunction ha, "if" introducing the sentence describing the condition may be substituted by mikor, "when." In this situation, the indicative mood is used. (See Lesson 64)

Ha küldünk levelet, kapunk választ. If we send a letter, we (will) get an answer.

Kaptam pénzt, mikor dolgoztam. I was earning money when I worked.

b. The condition is not dependent on time only, but it may cease or be alleviated. The conjunction ha, "if," may not be substituted by mikor, "when." In this situation, the conjunction ha must introduce the sentence or clause having the conjugated verb in the present tense conditional mood. (See Lessons 65, 66).

Ha dolgoznék, kapnék pénzt.   If I worked, I 'd earn money.

Ha küldenénk levelet, kapnánk választ.   If we sent a letter, we 'd get an answer.

c. The condition, being unfulfilled, has prevented an action from being carried out or a happening from occurring. The conjunction ha, "if," may not be substituted by mikor, "when." In this situation, the conjunction ha must introduce the sentence or clause having the conjugated verb in the past tense conditional mood. This situation is often referred to as an "unfulfilled condition."

Ha dolgoztunk volna, kaptunk volna pénzt.   If we 'd worked, we 'd have earned money.

Ha küldtünk volna levelet, kaptunk volna választ.   If we 'd have sent a letter, we 'd have got an answer.

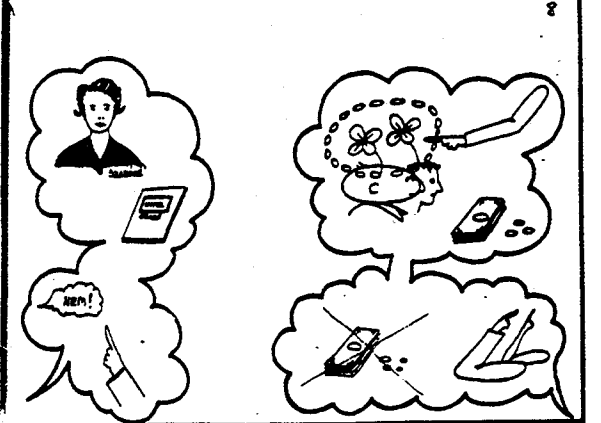
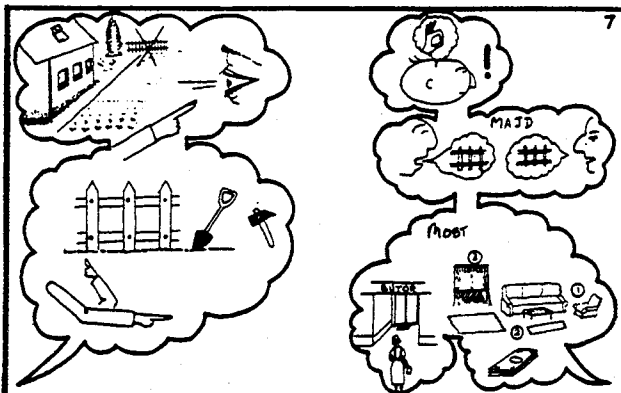
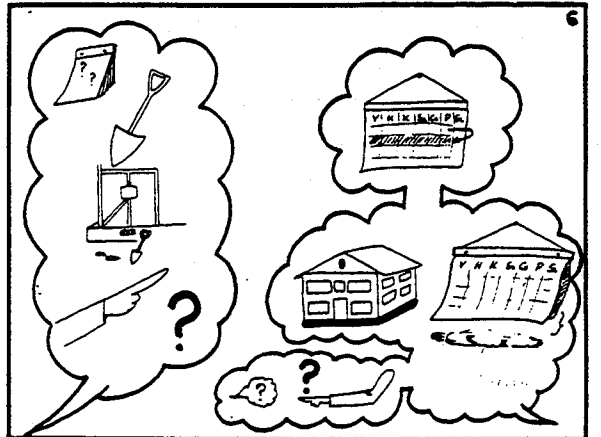
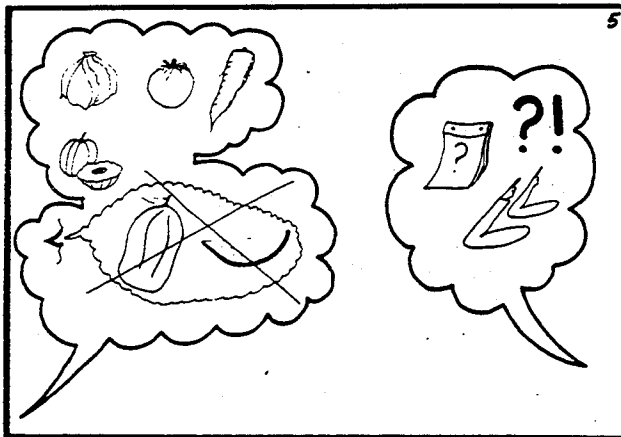
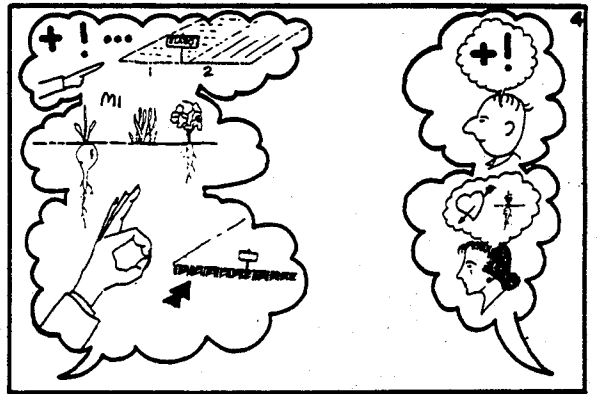
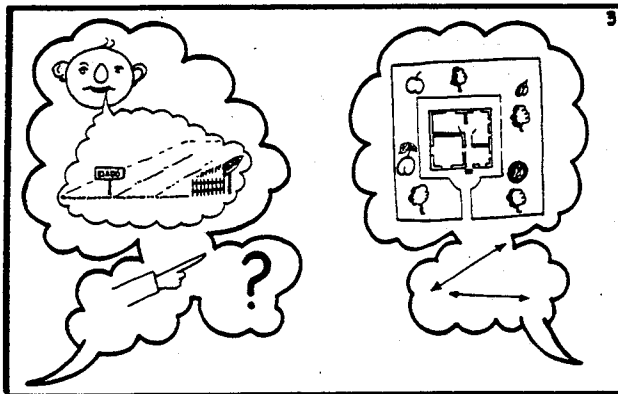
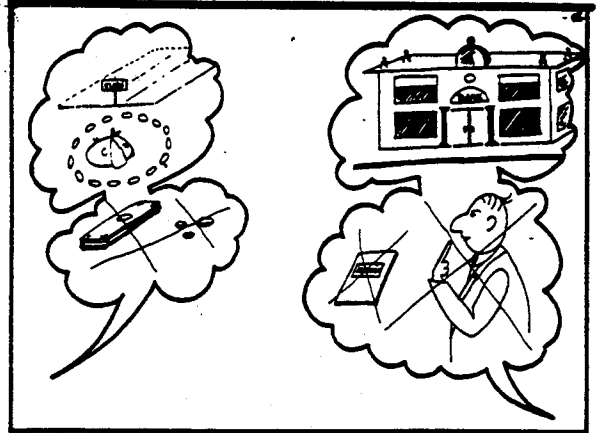
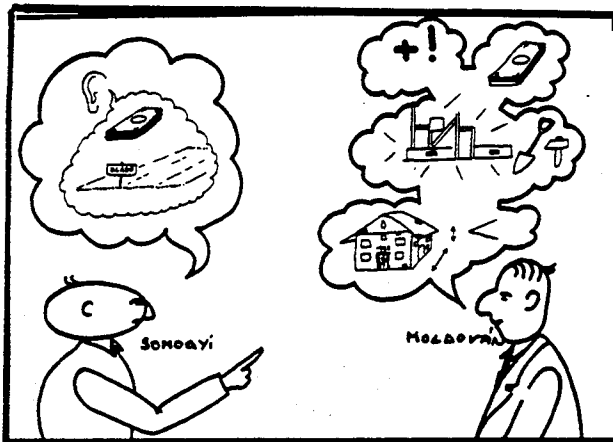
PART THREE
VOCABULARYSzavak

1. barackfa	apricot tree
2. bekerít, bekeríteni	fence in, enclose, to
3. dupla	double
4. fáj a foga vmire	to long for something
5. folyószámla	banking, checking account
6. függöny	curtain, drapery
7. gond	care, worry
8. gondolkozik, -ni	think, to
9. görögdinnye	watermelon
10. gyümölcsös	orchard, fruit garden
11. hitel	credit
12. jövő (hét)	next (week)
13. készpénz	cash
14. kiadás	disbursement, expenditure
15. kölcsön	loan
16. körül	around
17. közösen	jointly
18. nagy vmihez (hozzá)	too big for something (for it)
19. paradicsom	tomato
20. régen	long time ago, for a long time
21. saját termésű	home grown
22. saláta	lettuce
23. sárgadinnye	cantaloupe, honeydew melon
24. sárgarépa	carrot
25. szőnyeg	carpet, rug
26. telek	lot (parcel of land)
27. terv	plan
28. zöldséges kert	vegetable/kitchen garden

SZÓLÁSMONDÁSOKIDIOMS

1. Kudarcot vallott.	He failed.
2. Egyszer s mindenkorra végeztem vele.	I have settled with him/her once and for all.
3. Hagyj/hagyjon békében.	Leave me alone.

Dialogue

PárbeszédSomogyi is megvette volna ...

Személyek: Somogyi és Moldován

- Somogyi: Hallom, hogy megvették ezt az üres telket itt mellettünk.
- Moldován: Megvettük. Új házat szeretnénk építeni. A mienk már régi, és kicsi a nagy családnak.
- Nekem is fájt a fogam erre a telekre. Én is megvettem volna, ha lett volna elég pénzem, de nem volt.
- A bank adott volna kölcsönt. Én se vehettem volna meg bankkölcsön nélkül.
- Örülök, hogy maguk lesznek a szomszédaink. Mik a terveik?
- A ház körül gyümölcsöskertet szeretnénk, alma- és barackfákkal. A telek elég nagy hozzá.
- Igen, ez tulajdonképpen két telek. Mi zöldségeskertet csináltunk volna. Nagyon jó a föld.
- Arra is gondoltunk. A feleségem már régen szeretett volna egy kis zöldségeskertet.
- Hát jobban is ízlik a saját termésű saláta, paradicsom, sárgarépa. Na meg a finom sárgadinnye. A görögdinnyéről ne is beszéljünk.
- Mikor leszünk mi még ott?!
- És mondja, mikor kezdenek építeni?
- Csak a jövő héten. Már régen felépítettük volna a házat, ha nem esett volna a múlt hónapban és ebben a hónapban. Miért kérdezi?
- Amint látja, a telkem még nincs bekerítve. Talán közösen csinálhatnánk kerítést.
- Jó ötlet. Majd még beszélünk róla. Most sok a kiadásunk, mert a feleségem már vásárolja az új bútort, szőnyeget, függönyöket. Persze csak hitelre.
- Az én feleségem is hitelre vásárolt volna, de nem engedtem.
- Maguk szerencsések, hogy van készpénzük. Nekünk nincs.

PART FOUR
DIALOGUESuggested Translation

Somogyi would have bought it, too...
Persons: Somogyi and Moldován

Somogyi: I hear you bought this empty lot next to us.

I'd been thinking about it too. I'd have bought it if I had had the money, but I didn't.

I'm glad you will be our neighbours. What are your plans?

Yes, originally it was two lots. We'd have made a vegetable garden. The soil is excellent.

Sure, the homegrown lettuce, tomatoes and carrots taste much better. And some fine honeydew melons. Not to mention the watermelon.

And say, when are you going to start construction?

Well, as you see, our lot isn't fenced in yet. We might build a fence jointly.

My wife would have liked to have charged purchases, but I didn't let her.

1 Moldován: We did. We'd like to build a house. Ours is old and not big enough for the family.

2 You could have gotten a loan from the bank. I couldn't have bought it without a bank loan.

3 We'd like some fruit trees around the house. Apple and apricot trees. The lot is big enough for them.

4 We thought about that, too. My wife has wanted a vegetable garden for a long time.

5 When are you going to have those?

6 Next week only; we could have built the house by now if it had not rained this month and last. Why do you ask?

7 Good idea. We'll talk about that. We have a lot of expenses now because we are already buying new furniture, rugs, and drapes. Of course, on credit.

8 You are lucky that you have cash. We have none.

Írásbeli házi feladatSection 1

Rewrite the sentences, using past conditional forms as the examples indicate.

- EXAMPLES:
1. Ha beteg lennék, orvoshoz mennék.
Ha beteg lettem volna, orvoshoz mentem volna.
  2. Ha adna egy pohár bort, meginnám.
Ha adott volna egy pohár bort, megittam volna.

1. Ha fáradt lennék, otthon maradnék.
2. Ha beteg lenne, nem jönne be az iskolába.
3. Ha több idejük lenne, megvárnák magát.
4. Ha ideadná az újságot, elolvasnám.
5. Boldogabb lennék, ha repülőgéppel utazhatnék.

Section 2

Answer the following questions :

1. Molnár megvette volna a telket, ha nem akart volna házat építeni?
2. Szabó megvehette volna a telket bankkölcsön nélkül?
3. Ha maga vett volna egy telket, maga is épített volna egy házat rá?

GyakorlatokSection 1

1. Ha meleg van, nem fázok.
Ha meleg volt, nem fáztam.
Nem fáztam, ha meleg volt.
Nem fáztam volna, ha meleg lett volna.
Mikor nem fázott volna?
2. Nem volt ceruzája. Nem írhatott.
Ha lett volna ceruzája, írt volna?
Mikor írt volna? - Akkor írtam volna, ha lett volna ceruzám.
Mivel írt volna? - Ceruzával írtam volna.
3. Nem volt könyvem, nem olvastam.
Ha lett volna könyvem, olvastam volna.
Mikor olvastam volna? - Ha lett volna könyvem.
Mit olvastam volna? - Könyvet olvastam volna.
Ha sok ideje lett volna, sok újságot olvasott volna?
4. Ha éhes lettem volna, kenyeret ettem volna.
Maga mit evett volna, ha éhes lett volna?
Maga is kenyeret evett volna?
Kovács is kenyeret evett volna.
5. Nem ivott volna kávé?
Milyen kávé? - Ivtam volna?
Én is kávé? - Ivtam volna?
6. Ha beteg lettem volna, elmentem volna az orvoshoz.
Hova mentem volna, ha beteg lettem volna?
Maga hova ment volna, ha beteg lett volna?
Maga is orvoshoz ment volna?
Melyik orvoshoz ment volna?
Én mikor mentem volna orvoshoz?
7. Sokat utaztam volna, ha nem lettem volna katona.
Ha sok pénzem lett volna, elmentem volna Európába.
Kovács is elment volna, ha lett volna pénze.
Lefeküdt volna, ha fáradt lett volna?
Én is lefeküdtem volna.

Section 2

1. Nem voltam diák, nem tanultam.
Ha diák lettem volna, tanultam volna.
Mit tanultam volna? - A párbeszédet tanultam volna.
Ha diák lettem volna, mindig megtanultam volna a párbeszédet.
Szabó is megtanulta volna a párbeszédet, ha diák lett volna.

Nem tudtam a párbeszédet. Nem tudtam elmondani.
Ha tudtam volna, elmondtam volna a párbeszédet.
Ha nem tudtam volna, nem mondtam volna el.
El tudta volna mondani a párbeszédet, ha nem tudta volna?

Ha meleg lett volna a szobában, kinyitottam volna az ablakot.
Molnár is kinyitotta volna az ablakot, ha meleg lett volna.
Maga is kinyitotta volna az ablakot?
2. Megnéztem volna az órát, ha lett volna óráim.
Megöntöztem volna a virágokat, ha lett volna víz.
Kifizettem volna az autót, ha lett volna pénzem.
Maga is kifizette volna az autóját, ha lett volna pénze?
Maga feljelentette volna a barátját, ha gyorsan hajtott volna?
Én nem jelentettem volna fel a barátomat, ha gyorsan hajtott volna.
3. Kölcsönadtam volna az autót, ha elkérte volna.
Ha eljött volna hozzám, megkínáltam volna egy pohár borral.
Aadtam volna magának egy jó könyvet, ha elolvasta volna.
Elmentem volna magával, ha megmutatta volna a várost.
Mit csinált volna, ha kértem volna száz dollárt?

Történet

Moldován tervei.

Moldován minden héten megnézi a telkét. Ha van elég ideje, egy-két óráig is ott van.

Ma, úgy látszik, ráért. Sokáig nézte a telket. Elment az egyik szélétől a másikig, aztán megállt és gondolkozott.

Az egyik oldalon Somogyiék lesznek a szomszédaik. Még nincs kerítés a két telek között. Jó ötlet lenne közösen csinálni kerítést. Ha lenne pénze, egyedül is megcsinálná. Hej, csak ne lenne most olyan sok kiadás! Ha jól el tudná adni a régi és kicsi házukat, akkor könnyebb lenne most minden. Készpénzük nincs. Ha a banktól nem kaptak volna kölcsönt, nem vehették volna meg ezt a szép házhelyet sem. De szerencséjük volt. Somogyiéknak is fájt rá a foguk. Szép a vidék, és a föld is jó itt. A telek is elég nagy, mert dupla telek. Azt tervezik, hogy gyümölcsösük és zöldségeskertjük is lesz. Olcsóbb lenne, és jobban is ízlene a saját termésű alma, barack. Na meg a saláta, sárgarépa, paradicsom, dinnye és minden más. Sajnos a házat még mindig nem kezdhetik el, mert esett az eső. Ha nem esett volna a múlt hónapban és ebben a hónapban is, már megkezdhetnék volna az építést. Persze mindent csak hitelre vásárolhat majd. Kár, hogy nem kért nagyobb kölcsönt a banktól. Ha több pénzt kért volna, talán azt is megkapta volna. Ha többet kapott volna, valamivel kevesebb gondja lenne most.

Suggested Translation

Moldován's plans.

Moldován takes a look at his lot every week. If he has enough time, he even spends an hour or two there.

Today, it seems, he had time. He was looking at the lot for a long time. He went from one end to the other; then he stopped and started to think.

On one side, their neighbours will be the Somogyis. There is no fence between the two lots as yet. It would be a good idea to make the fence jointly. If he had money, he would do it alone, too. Gee, if only there weren't so many expenses now! If he could sell their old, small house at a good price, then everything would be easier now. They have no ready cash. Had they not received a loan from the bank, they could not have bought this beautiful lot, either. But they were lucky. The Somogyis were longing for it, too. The region is beautiful, and the soil is good here also. The lot, too, is big enough because it is a double lot. They are planning to have an orchard and a vegetable garden also. The home grown apples and apricots would be cheaper and taste better, too. And then the lettuce, carrots, tomatoes, melons, and all the rest! Unfortunately, they still cannot start building the house because it has rained. Had it not rained both last month and this month, too, they already could have started with the building. Of course, he will be able to buy everything on credit only. Too bad that he didn't ask for a bigger loan from the bank. Had he asked for more money, he would have received that, too. Had he received more, he would have (somewhat) fewer worries now.

PART EIGHT
CONVERSATIONBeszélgetés

- A párbeszédben ki beszélgetett Moldovánál?
- Maga is beszélgetett volna vele, ha ott lett volna?
- Moldován vagy Somogyi vett telket?
- Hány telket vettek Moldovánék?
- Más nem akarta megvenni a telket, csak Moldován?
- Maga is megvette volna?
- Somogyiék miért nem vették meg a telket?
- Somogyi készpénzért akarta megvenni a telket?
- Moldovának volt elég készpénze?
- Moldován hitelre vagy készpénzért vette meg a telket?
- Bankkölcsönt kért?
- Somogyiék is kaptak volna, ha kértek volna?
- Maga vett már fél bankkölcsönt?
- Még nem volt szüksége pénzre?
- Ha lett volna szüksége valamikor pénzre, akkor mit csinált volna?
- Ha az apja nem adott volna, mit csinált volna?
- Somogyi beszélgetett Moldovánal.
- Igen. Én is beszélgettem volna vele, ha ott lettem volna.
- Moldován vett telket.
- Egy dupla telket vettek Moldovánék.
- De igen. Somogyi is szeretne volna megvenni.
- Én nem vettem volna meg.
- Mert nem volt elég pénzük.
- Igen, Somogyi készpénzért akarta megvenni a telket.
- Nem. Moldovának nem volt elég készpénze.
- Moldován hitelre vette meg.
- Igen. Bankkölcsönt kért Moldován.
- Azt hiszem, ők is kaptak volna, ha kértek volna.
- Én még nem vettem fel soha.
- Még nem volt szükségem pénzre. Mindig volt elég pénzem.
- Kértem volna az apámtól.
- Elementem volna valamelyik bankba, és bankkölcsönt vettem volna fel.

Örmester úr! Ha magától kért volna a barátja kölcsönt, adott volna neki?

És maga, X úr? Ha kértem volna kölcsön magától, adott volna?

Most Moldovánék és Somogyiék szomszédok lesznek?

Ha maga vette volna meg ezt a telket, ki lett volna a szomszédja?

Ha maguknak lenne nagy telkük, szeretnének gyümölcsös és zöld-séges kertet a ház körül?

Mi lenne a kertben?

Görögdinnye vagy sárgadinnye nem lenne?

Tegnap este, ha kapott volna almát és barackot, melyiket ette volna meg?

Miért akarnak Moldovánék új házat építeni?

Moldovánék a régi bútorokat viszik majd az új házba?

Maga is vett volna új bútort, szőnyeget és függönyt, ha új házat épített volna?

Igen. Ha kért volna tőlem kölcsönt, adtam volna neki.

Attól függ! Ha lett volna elég pénzem, adtam volna, ha nem lett volna, nem adtam volna.

Igen. Moldovánék és Somogyiék szomszédok lesznek.

Ha én vettem volna meg ezt a telket, akkor Somogyiék lettek volna a szomszédaim.

Ha nagy telkünk lenne, szeretnénk zöld-séges kertet és gyümölcsös kertet a ház körül.

Alma- és barackfák, meg saláta, sárgarépa és paradicsom.

Az nem, mert nem szeretjük a dinnyét.

Mind a kettőt megettem volna, mert szeretem a gyümölcsöt.

Mert a régi ház már kicsi a nagy családnak.

Nem a régi bútorokat viszik az új házba, hanem új bútort, szőnyeget és függönyt vesznek.

Én nem vettem volna, ha új házat építettem volna.

Sok történelmi és mondai emlék fűződik az egykori palotához. A hagyomány szerint itt tört Zách Felicián, a sértett főúr, 1330-ban az ebédelő királyi családra.
(Orlay Petrich Soma festménye).

Még egyszer szétpillantva a Várhegyről, igazat kell adnunk Callixtus pápa egykori követének, aki így keltezte innen levelét: „Visegrádból, a földi paradicsomból...”

LESSON 68

PART ONE

INTRODUCTION

Bevezetés

Section 1

1. Megállok. A lámpa piros. (Mikor? Akkor - amikor.)
Megállok, amikor a lámpa piros.
Amikor a lámpa piros, megállok.
Amikor a lámpa piros, akkor megállok.
Akkor állok meg, amikor a lámpa piros.
Akkor, amikor a lámpa piros, megállok.
2. A lámpa piros. Várok. (Mióta? Azóta - amióta.)
Várok, amióta a lámpa piros.
Amióta a lámpa piros, várok.
Amióta a lámpa piros, azóta várok.
Azóta várok, amióta a lámpa piros.
Azóta, amióta a lámpa piros, várok.
3. Várok. A lámpa piros. (Meddig? Addig - amíg/ameddig.)
Várok, amíg a lámpa piros.
Amíg a lámpa piros, várok.
Amíg a lámpa piros, addig várok.
Addig várok, amíg a lámpa piros.
Addig, amíg a lámpa piros, várok.
4. Várok. A lámpa nem zöld. (Meddig? Addig - amíg/ameddig.)
Várok, amíg a lámpa nem zöld.
Amíg nem zöld a lámpa, várok.
Amíg nem zöld a lámpa, addig várok.
Addig várok, amíg nem zöld a lámpa.
Addig, amíg nem zöld a lámpa, várok.

Section 2

Nem volt pénzünk, nem mentünk moziba.
Ha lett volna pénzünk, mentünk volna a moziba.

Nem volt kenyerünk, nem ettünk.
Ha lett volna kenyerünk, ettünk volna.

Nem mondtunk viccet, nem nevettek.
Ha mondtunk volna viccet, nevettek volna.

Nem tudtuk a párbeszédet, nem mondtuk el.
Ha tudtuk volna a párbeszédet, elmondtuk volna.

Sötét volt, felgyújtottuk a villanyt.
Ha nem lett volna sötét, nem gyújtottuk volna fel a villanyt.

Nem nyitottuk ki az ablakot, nem volt meleg a szobában.
Kinyitottuk volna az ablakot, ha meleg lett volna a szobában.

NyelvtanConjunctions of Compound Sentences, I

Adverbs of Time Used As Conjunctions

1. In Hungarian there are many adverbs of time, postpositions or suffixes attached to nouns, adjectives, and numerals, as shown in Lessons 44 and 64. Some of the adverbs of time serve as conjunctions in compound sentences. In such instances, they are reference words to certain relative pronouns relating to time. Some time related pronouns are:

amikor, mikor	when
amíg, míg	as long as, while
amióta, mióta	since (when)
amire, mire	by the time
ahány(szor)	as often as, whenever
amennyiszer	

2. The above relative pronouns usually pair up with the reference words (i.e. adverbs of time) akkor, addig, azóta, arra, or addigra, annyszer to form the skeleton of compound sentences. The reference words may be omitted.

(Akkor) olvastam, amikor a postás jött.
I was reading when the postman arrived.

Addig üsd a vasat, amíg meleg. (Proverb)
Strike the iron while it is hot.

Amióta nem dohányzok, azóta vagyok egészséges.
(Ever) since I stopped smoking, I am healthy.

(A)mire felkel, (addigra) kész lesz a reggeli.
By (the time) you get up, breakfast will be ready.

Ahányszor pénzt kér, (annyszer) (mindig) adok.
As often as you ask for money, I give it to you.
Whenever you ask for money, I (always) give it to you.

3. The reference word in the sentences shown is stressed. Whenever the reference word is omitted, the word order must adjust to the basic rule of sentence stress, i.e., the stressed word (from among the remaining ones) must precede the verb or, if the verb is stressed, it starts the sentence.

Azóta vagyok egészséges, amióta nem dohányzok.
Egészséges vagyok, amióta nem dohányzok.

Addig üsd a vasat, amíg meleg.
Üsd a vasat, amíg meleg.

Akkor eszek sokat, amikor nagyon éhes vagyok.
Sokat eszek, amikor nagyon éhes vagyok.
Eszek, amikor nagyon éhes vagyok.

4. Note that sentences using the above construction never indicate time, but relate the time of one action to the time of another action.

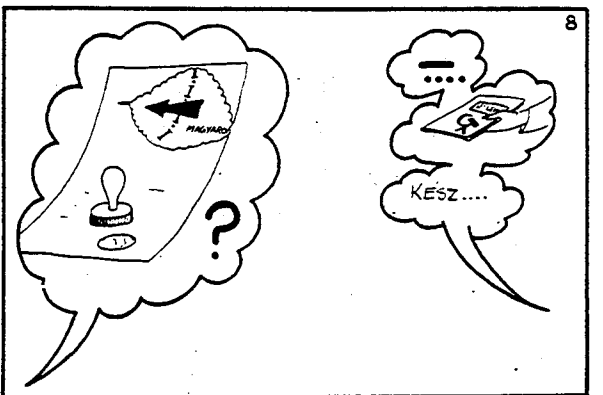
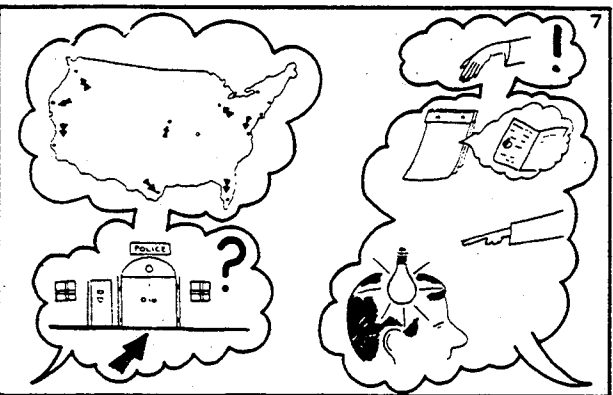
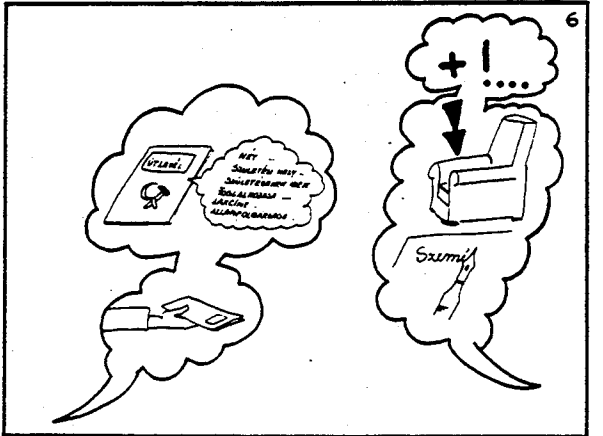
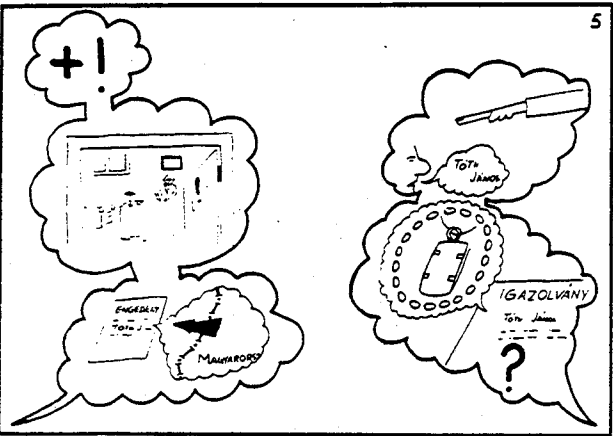
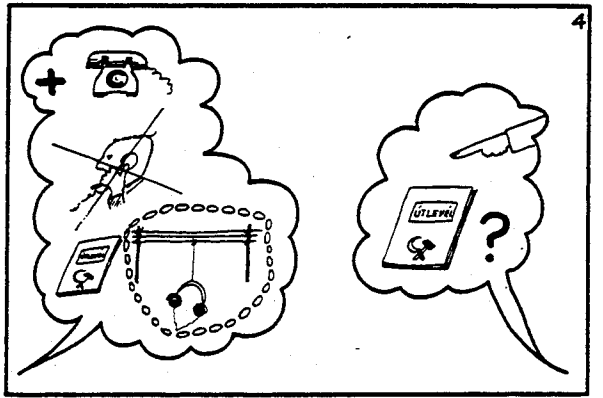
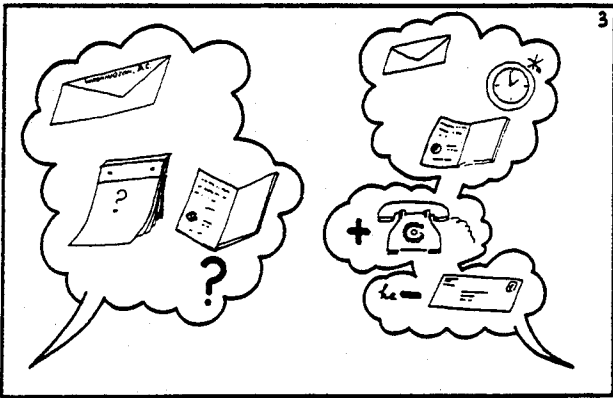
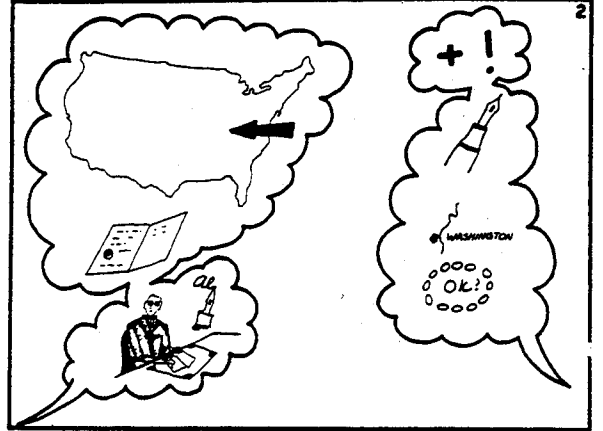
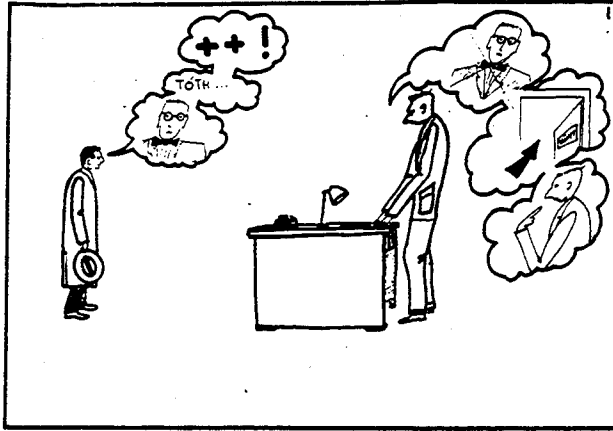
PART THREE
VOCABULARYSzavak

1. (meg)ad engedélyt	give permission, to
2. adat	data
3. amíg	as long
4. amikor	when
5. amióta	since
6. azonnal	right away
7. azóta	since then
8. befolyásos	influential
9. ellenőriz, ellenőrizni	check on, to
10. értesít, értesíteni	notify, to
11. jelentkezik, jelentkezni	report, present oneself, to
12. kiír, kiírni	write out, to
13. kiutazási engedély	permit to depart from a coun- try
14. konzul	consul
15. követ	envoy
16. követség	embassy
17. lehallgat, lehallgatni	tap (phone), listen in, to
18. lepecsétel, lepecsételni	stamp, to
19. mielőtt	before (something else)
20. mindenütt	everywhere
21. miután	after (something else)
22. nyugodt	quiet, still, relaxed
23. része valaminek	part, share of something
24. személyazonosság	identity
25. személyazonosságot igazolni	establish one's identity
26. vízum	visa

SZÓLÁSMONDÁSOKIDIOMS

1. Meg volt kenve minden hájjal.	He had with him a whole bag of tricks.
2. Nem is olyan rossz.	It is not half as bad.
3. Kijött a sodrából.	He lost his temper.

Dialogue

PART FOUR
DIALOGUEPárbeszédTakács külföldre megy

Személyek: Takács és az amerikai követség egyik tisztviselője

- Takács: Jó napot kívánok.
Takács Kálmán vagyok. A konzul urat keresem.
- Amerikába akarok utazni és vízumra van szükségem. Úgy tudom, hogy csak a konzul úr írhatja alá.
- Miután megadják az engedélyt, mennyi ideig kell várni a vízumra?
- Van telefonom, de kérem ne hívjanak, mert amióta útlevelet kértem, azóta ellenőrzik és lehallgatják a telefonomat.
- Igen. Van egy befolyásos barátom, és elég gyorsan megkaptam. Már a kiutazásra is van engedélyem.
- Minden adat benne van az útlevelemben, kérem. Tessék, itt van.
- Amerikában több városba el akarok menni. Mindenütt kell jelentkezni a rendőrségen?
- A kiutazási engedélyt is behozzam lepecsételni?
- 1 Tisztviselő: A konzul úr nincs az irodájában. Éppen a követ úrnál van. Talán én is segíhetek.
- 2 Igen. De mielőtt ő aláírja, Washingtonból kell engedélyt kérni.
- 3 Amikor megjön az engedély, azonnal megkaphatja a vízumot. Ha van telefonja, felhívhatjuk. Ha nincs, levélben értesítjük.
- 4 Megkapta már az útlevelet?
- 5 Azt mondta, hogy ön Takács Kálmán. Hogyan tudja igazolni a személyazonosságát?
- 6 Igen. Ez rendben van. Kérem, üljön le addig, amíg kiírom a személyi adatait.
- 7 Á dehogy! De mindent meg fog tudni, amikor megkapja a vízumot.
- 8 Arra nekünk nincs szükségünk. Itt az útlevele. Készen vagyunk.

PART FOUR
DIALOGUESuggested Translation

We'll let you know as soon as it is approved.

Persons: Takács and an employee of the
American Embassy.

- Takács. Good day! I am Kálmán Takács. I'd like to see the Consul.
- I want to go to America and need a visa. I think it's the Consul who has to sign it.
- How long will I have to wait after they give the approval?
- I have a phone, but please don't call me. They tapped it and are listening in, ever since I requested a passport.
- Yes. I have an influential friend and I got it quite fast. I even have the exit permit.
- All data are in the passport. Here it is.
- I want to go to several cities in America. Do I have to report to the police in every one?
- Do I have to have my exit permit stamped too?
- 1 Employee: The Consul isn't in his office. He is with the ambassador. What can I do for you?
- 2 Of course. But we must get approval from Washington before he can sign it.
- 3 You can have the visa as soon as we get the approval. If you have a phone, we'll call you. If you haven't, we'll notify you by mail.
- 4 Did you get the passport?
- 5 You said you are Kálmán Takács. How can you prove your identity?
- 6 Yes, this is OK. Please have a seat until I get your personal data.
- 7 Of course not! But I'll give you all the information when you get the visa.
- 8 We don't need it. Here's your passport. That's all.

Írásbeli házi feladat

EXAMPLE: Kimentem. Péter bejött. Mikor ment ki?
Akkor mentem ki, amikor Péter bejött.

1. Mancika felállt. Vége volt az ebédnek.
Mikor állt fel Mancika?
2. A diákok felálltak. Vége volt az órának.
Mikor álltak fel a diákok?
3. Péter kilencig tanul. János is kilencig tanul.
Meddig tanul Péter?
4. A sarokig mentünk. Molnárék is a sarokig mentek.
Meddig mentek?
5. Most mindig álmos vagyok. Beteg voltam.
Mióta vagyok álmos?
6. Köhög. Megfázott.
Mióta köhög?
7. Civilek voltunk. Későn keltünk fel.
Meddig keltünk fel későn?
8. Katonák vagyunk. Korán kelünk fel.
Mióta kelünk fel korán?
9. Új parancsnokunk van. Most rend van.
Mióta van rend?
10. Bekapcsolták a rádiót. Zaj van.
Mióta van zaj?

GyakorlatokSection 1

1. Nem volt könyvem. Nem olvastam.
Ha lett volna könyvem, olvastam volna.
Olvastam volna, ha lett volna könyvem.
Nem volt könyvünk, nem olvastunk.
Olvastunk volna, ha lett volna könyvünk.

2. Nem voltunk éhesek, nem ettünk.
Ha éhesek lettünk volna, ettünk volna.
Ha éhesek lettünk volna, kenyeret ettünk volna.

Elmentünk volna a moziba, de nem lehetett.
Nevettünk volna, ha mondott volna egy jó viccet.
Lefeküdtünk volna, ha fáradtak lettünk volna.
Örültünk volna, ha vége lett volna az órának.
Énekeltünk volna, de nem volt szabad.
Ha gyerekek lettünk volna, a homokban játszottunk volna.

3. Szívesen vacsoráztunk volna vendéglőben.
Los Angelesben is vendéglőben vacsoráztunk volna.
Ha elutaztunk volna Mexikóba, vendéglőben vacsoráztunk volna.

Elfáradtunk volna, ha sokat dolgoztunk volna.
Ha tudtunk volna úszni, elmentünk volna fürödni.

4. Ha vicceket mondtam volna, talán nevettek volna.
Akkor nevettek volna, ha egy jó viccet mondtam volna.

Ha gazdagok lettek volna, Európába utaztak volna.
Betegek lettek volna, ha sokat ettek volna.

Section 2

Hideg volt. Nem nyitottuk ki az ablakot.
Ha meleg lett volna, kinyitottuk volna az ablakot.
Ha nagyon meleg lett volna, elzártuk volna a fűtést.

Felgyújtottuk volna a villanyt, ha sötét lett volna.
Elmondtuk volna a párbeszédet, ha tudtuk volna.
Megmondtuk volna az igazat, ha tudtuk volna.

Section 3

1. Örültek volna, ha csengettek volna?
Énekeltek volna, ha én is énekeltem volna?
Megittak volna egy pohár bort, ha adtam volna?
Elmentek volna San Franciscoba, ha szünet lett volna?
Hányszor olvasták volna el a leckét, ha elég idejük lett volna?
Ha meleg lett volna az osztályban, kinyitották volna az ablakot?
Megnézték volna a legújabb filmet?
2. Ha lőszerre lett volna szükségünk, igényeltünk volna.
Visszavonultunk volna, ha a védőállást nem tudtuk volna tartani.
A rémhíreket nem hittük volna el.
Természetesen nem szerettünk volna fogságba esni.
Ha erősebbek lettünk volna, üldöztük volna az ellenséget.
Ha megtámadtuk volna az ellenséget, a tüzérek támogattak volna bennünket.

Section 4

1. Külföldre akarok utazni. Kérek útlevelet.
Amikor külföldre akarok utazni, kérek útlevelet.
Mit csinálok?
Kérek útlevelet, amikor külföldre akarok utazni.
Amikor külföldre akarok utazni, akkor kérek útlevelet.
Mikor kérek...?
Akkor kérek útlevelet, amikor külföldre akarok utazni.
Akkor, amikor külföldre akarok utazni, kérek útlevelet.
- Valami baja van a kocsimnak. Beviszem a garázsba.
Amikor valami baja van a kocsimnak, beviszem a garázsba.
Mit csinál...?
Beviszem a garázsba a kocsimat, amikor valami baja van.
Amikor valami baja van a kocsimnak, akkor beviszem a garázsba.
Akkor viszem be a garázsba, amikor valami baja van a kocsimnak.
Mikor...?
(Akkor viszem be a kocsimat a garázsba, amikor valami baja van.)
Akkor, amikor valami baja van a kocsimnak, beviszem a garázsba.

Beteg volt Gábor. (A) Takács doktorhoz járt kezelésre.

Amikor beteg volt Gábor, (a) Takács doktorhoz járt kezelésre.

Mit csinált Gábor?

(A) Takács doktorhoz járt kezelésre Gábor, amikor beteg volt.

Amikor beteg volt Gábor, akkor (a) Takács doktorhoz járt kezelésre.

Mikor...?

Akkor járt (a) Takács doktorhoz kezelésre Gábor, amikor beteg volt.

(Akkor járt Gábor Takács doktorhoz kezelésre, amikor beteg volt.)

(Akkor járt Gábor kezelésre Takács doktorhoz, amikor beteg volt.)

(Akkor járt kezelésre Takács doktorhoz Gábor, amikor beteg volt.)

Akkor, amikor beteg volt Gábor, (a) Takács doktorhoz járt kezelésre.

(Akkor, amikor beteg volt Gábor, kezelésre járt (a) Takács doktorhoz.)

(Akkor, amikor Gábor beteg volt, (a) Takács doktorhoz járt kezelésre.)

2. Betegek vagyunk. Orvosságot szedünk.

Amióta betegek vagyunk, Orvosságot szedünk.

Mit csinál...?

Orvosságot szedünk, amióta betegek vagyunk.

Amióta betegek vagyunk, azóta orvosságot szedünk.

Mióta...?

Azóta szedünk orvosságot, amióta betegek vagyunk.

Azóta amióta betegek vagyunk, orvosságot szedünk.

Nem vagyunk betegek. Nem szedünk orvosságot.

Amióta nem vagyunk betegek, nem szedünk orvosságot.

Mit csinál...?

Nem szedünk orvosságot, amióta nem vagyunk betegek.

Amióta nem vagyunk betegek, azóta nem szedünk orvosságot.

Mióta...?

Azóta nem szedünk orvosságot, amióta nem vagyunk betegek.

Azóta, amióta nem vagyunk betegek, nem szedünk orvosságot.

Balesete volt. Nem mer gyorsan hajtani.

Amióta balesete volt, nem mer gyorsan hajtani.

Mit csinál...?

Nem mer gyorsan hajtani, amióta balesete volt.

Amióta balesete volt, azóta nem mer gyorsan hajtani.

Mióta...?

Azóta nem mer gyorsan hajtani, amióta balesete volt.
Azóta, amióta balesete volt, nem mer gyorsan hajtani.

3. Nincs útlevelük. Nem kaphatnak vízumot.

Amíg nincs útlevelük, nem kaphatnak vízumot.
Nem kaphatnak vízumot, amíg nincs útlevelük.
Amíg nincs útlevelük, addig nem kaphatnak vízumot.
Addig nem kaphatnak vízumot, amíg nincs útlevelük.
Addig, amíg nincs útlevelük, nem kaphatnak vízumot.

Nem tudja elmondani a párbeszédet. Tovább tanulja.

Amíg nem tudja elmondani a párbeszédet, tovább tanulja.
Tovább tanulja a párbeszédet, amíg nem tudja elmondani.
Amíg nem tudja elmondani a párbeszédet, addig tovább tanulja.
Addig tanulja tovább a párbeszédet, amíg nem tudja elmondani.
Addig, amíg nem tudja elmondani a párbeszédet, tovább tanulja.

Section 5

1. Addig várt Takács a követségen, amig kiírták a személyi adatait.
2. Amíg nem jön meg a vízumengedély, addig nem adják ki a vízumot.
3. Amíg nem kapta meg az útlevelét, addig vízumot sem kérhet.
4. Amíg nem zöld a lámpa, addig nem mehetünk át az úton.
5. Addig, ameddig diák vagyok, magyarul tanulok.
6. Azóta vagyok diák, amióta a nyelviskolában vagyok.
7. Azóta nincs pénze, amióta elvesztette az állását.
8. Azóta, amióta komolyan tanul, nincs ideje szórakozni.
9. Azóta, amióta beteg, az étel sem ízlik neki.
10. Azóta, amióta elutazott, nem tudunk róla semmit.
11. Akkor kezdődik a támadás, amikor a tüzérség megnyitja a tüzet.
12. Csak akkor nyissanak tüzet, amikor parancsot kapnak.
13. Akkor, amikor szabadságon vagyunk, van időnk kirándulni.
14. Csak akkor szabad leszállni a vonatról, amikor megáll.

TörténetPART SEVEN
NARRATIVE

Nem egyszerű külföldre utazni.

Amikor a háborúnak vége volt, nagyon sok amerikai katona jött haza Európából. Azóta kevés amerikai van más országokban. A katonáink legnagyobb része csak addig volt külföldön, amíg harcolt.

Persze az oroszok nem engedték haza a katonáikat a háború után. Sok országot elfoglaltak, és azóta is ott tartják a csapatokat azokban az országokban, amióta a háborúnak vége van. Ma Magyarországon is sok orosz katona van. Amióta az oroszok Magyarországon vannak, azóta a kommunisták vezetik az országot. Addig nem volt a rendőrség kommunista kézben, amíg az orosz csapatok nem mentek be az országba. Azóta pedig, amióta a vörösök vezetik az országot, sok mindent tilos csinálni. Azóta nehéz útlevelet is kapni, és külföldre utazni. De ha valakinek van egy befolyásos barátja, az könnyebben kaphat útlevelet. Csak akkor mehet az ember valamelyik követségre vízumot kérni, amikor már megkapta az útlevelet. Ha valaki Amerikába akar utazni, akkor elmegy az amerikai követségre vízumot kérni. A vízumot Washingtonból kell kérni. Amíg meg nem érkezik a vízum Washingtonból, addig persze várni kell. Ha az engedély megjön, akkor a követség vagy levélben, vagy telefonon kiértésíti azt, aki a vízumot kérte. Természetesen az nem tetszik a kommunistáknak, ha valaki útlevelet kér. Az ilyen embernek még a telefonbeszélgetéseit is ellenőrzik.

PART SEVEN
NARRATIVESuggested Translation

To go abroad is no simple matter.

After the war many American soldiers came home from Europe. Since that time few Americans are in other countries. Most of our soldiers were abroad only as long as they were fighting. Of course, the Russians did not let their soldiers go home after the war. They occupied many countries and have kept their troops in those countries, ever since the war has ended.

Today there are many Russian soldiers in Hungary, too. Since the time that the Russians came to Hungary, the country has been run by the Communists. The police had not been in Communist hands until the Russian troops entered the country. And since the time that the Reds have governed the country, many things have been forbidden. Since that time it has also been difficult to get a passport and to travel abroad. But one who has a friend with some pull can get a passport more easily. Only after having received a passport can one go to an embassy to apply for a visa. If one wants to go to America, he goes to the American Embassy to apply for a visa. The visa must be requested from Washington. Until the visa arrives from Washington, one must wait, of course. When the permit arrives, the embassy notifies, by mail or by phone, the person who applied for the visa. Of course, the Communists do not like it if somebody asks for a passport. They may even monitor the telephone conversations of such a person.

PART EIGHT
CONVERSATIONBeszélgetés

- Ki ment az amerikai követségre? Takács ment az amerikai követségre.
- A budapesti vagy a bécsi amerikai követségre ment? A budapesti amerikai követségre ment.
- Takács miért ment az amerikai követségre? Mert Amerikába akart utazni.
- Mit kért ott? Vízumot kért.
- Milyen vízumot kért? Amerikai vízumot kért.
- Kit keresett a követségen? A konzult kereste.
- Kivel beszélt? Egy tisztviselővel beszélt.
- Hol volt a konzul? Éppen a követnél volt.
- Ismeri a budapesti amerikai követet? Nem ismerem a budapesti amerikai követet.
- Takácsnak a magyarok vagy az amerikaiak adnak vízumot? Az amerikaiak adnak vízumot Takácsnak.
- Hol adják Takácsnak az engedélyt? Washingtonban adják Takácsnak az engedélyt.
- Takács hol kapja meg a vízumot? Budapesten, a követségen adják ki Takácsnak a vízumot.
- Értesíti a követség Takácsot, ha megjön a vízumengedélye? Igen, értesíti, ha megjön a vízumengedélye.
- Hogyan szokták a követségről értesíteni az embereket? Telefonon vagy levélben.
- Takácsnak van útlevele? Igen. Takácsnak van útlevele.
- Ki segített Takácsnak megkapni az útlevelet? Egy befolyásos barátja segített.
- Takács személyi adatait honnan írta ki a tisztviselő? Az útleveléből írta ki Takács személyi adatait a tisztviselő.
- Hogyan igazolta Takács a személyazonosságát? Az útlevelével igazolta Takács a személyazonosságát.

Minden adat benne van az útlevélben?

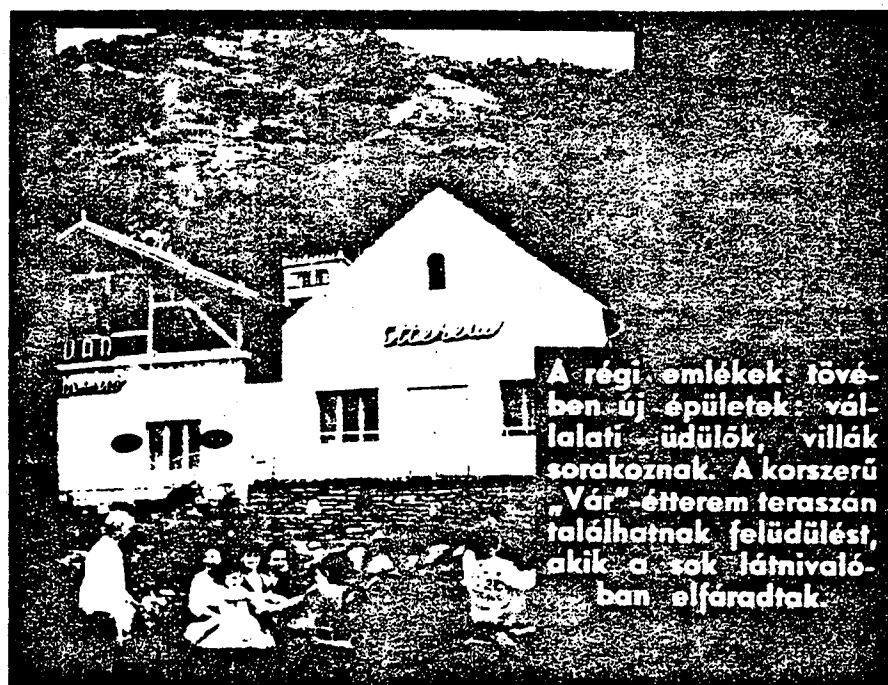
Természetesen. Minden adat benne van az útlevélben.

Mit csinál a magyar rendőrség, amióta útlevelet kért Takács?

Takács telefonját lehallgatja a rendőrség, amióta útlevelet kért.

Mióta ellenőrzik Tóth telefonbeszélgetéseit?

Azóta ellenőrzik a telefonját, amióta útlevelet kért.

A régi emlékek tövében új épületek: vállalati üdülők, villák sorakoznak. A korszerű "Vár"-étterem teraszán található felüdülést, akik a sok látványban elfáradtak.

Visegráddal rézsüt szemközt a domboldalakon Nagymaros villái, üdülői fehértenek. A málnatelepeiről híres nyaralóhelyről remek turistautak vezetnek a Börzsönybe.

LESSON 69

PART ONE

INTRODUCTION

Bevezetés

Section 1

Kovács a táblához megy. A tanár a táblánál áll. Most Szabó feláll és ő is a táblához megy. A tanár elmegy a táblától.

1. Szabó oda megy, ahova Kovács megy.

Hova megy Szabó?

Oda megy Szabó, ahova Kovács
/megy/.

Mit csinál Szabó?

Odamegy Szabó, ahova Kovács.

2. Kovács oda megy, ahol a tanár áll.

Hova megy Kovács?

Oda megy Kovács, ahol a tanár
áll.

Mit csinál Kovács?

Oda megy Kovács, ahol a tanár
áll.

Hol áll a tanár?

Ott áll a tanár, ahova Kovács
megy.

3. Most Kovács ott van, ahol a tanár /áll/van .

Hol van Kovács?

Ott van Kovács, ahol a tanár.

Hova megy Szabó?

Oda megy Szabó, ahol a tanár
és Kovács van.

4. A tanár most elmegy onnan, ahol Kovács áll, de Szabó oda megy.

Honnan megy el a tanár? Onnan /megy el a tanár/, ahol Kovács áll.
 Hova megy Szabó? Oda /megy Szabó/, ahol Kovács áll.
 Hol áll Kovács? Ott /áll Kovács/, ahonnan a tanár elment.

5. Oda megy Kovács, ahol a tanár áll.
 Oda megy Szabó, ahova Kovács megy.
 Oda megy Szabó, ahonnan a tanár elmegy.

Section 2

1. A tanár civil. A diák katona.

- a. A tanár civil, a diák pedig katona.
 A tanár magyar, a diák pedig amerikai.
 A tanár kérdez, a diák pedig felel.

A diákok ülnek, a tanárok pedig állnak.
 A diákok könyvei újak, a tanárok könyvei pedig régiek.
 A diákok a laktanyában laknak, a tanárok pedig a városban /laknak/.

- b. A tanár civil, de a diák katona.
 A tanár magyar, de a diák amerikai.
 A diákok könyvei újak, de a tanárok könyvei régiek.

2. A kávé fekete, a tej pedig fehér.
 A kávé fekete, de a tej fehér.

3. A kávé melegen jó, a sör pedig hidegen jó.
 A kávé melegen jó, de a sör hidegen jó.

NyelvtanConjunctions of Compound Sentences II

Adverbs of Place Used as Conjunctions, and the Conjunction pedig.

1. Adverbs of Place Used as Conjunctions.

a. As shown in Lessons 9, 15, 17, 18, 19, and 20, many adverbs of place are constructed by the attachment of suffixes to nouns or adjectives. All belong to one of three categories, depending on which of the questions, hova, hol, and honnan, they answer.

b. The indefinite adverbs of place oda, ott, and onnan serve the same purpose if they are further substantiated by a clause explaining a fact or an activity.

Hova megy János? Where is John going (to)?	Oda megy, ahova Mária (megy). Where Mary is going (to).
---	--

Hol van János? Where is John?	Ott van, ahol Mária. (He is) where Mary is.
----------------------------------	--

Honnan jön János? Where is John coming from?	Onnan jön, ahonnan Mária. From where Mary is coming.
--	---

c. The indefinite adverbs of place ott, oda, and onnan serve as reference words to the adverbial relative pronouns ahol, ahonnan and ahova. The pronouns do not change in form, i.e., no suffixes can be attached to them, and they may be connected with either of the three adverbs, resulting in a total of nine possible combinations, as shown below

Oda megy János, ahol Mária van.
Oda megy János, ahonnan Mária jön.
Oda megy János, ahova Mária (megy).

Ott van János, ahol Mária (van).
Ott van János, ahonnan Mária jön.
Ott van János, ahova Mária megy.

Onnan jön János, ahol Mária van.
Onnan jön János, ahonnan Mária (jön).
Onnan jön János, ahova Mária megy.

d. In addition to the adverbs of place and their counterpart relative pronouns shown above, there are the adverbs of place arra, arról and their counterpart relative pronouns amerre, amerről, and the adverb addig with its counterpart pronoun ameddig. These latter sets may interchange within their set only as shown in the examples.

Arra megyek, amerre maga.

I am going where (in the direction) you are going.

Arról fúj a szél, amerről tegnap fújt.

The wind is blowing from where/what direction/it blew yesterday.

Arra megyünk, amerről a szél fúj.

We are going in the direction from where the wind is blowing.

Addig megy Rózsi, ameddig tegnap ment.

Rose is going as far as she went yesterday.

e. Note that sentences using the above construction never indicate the actual location, but relate the location of one action to the location of another action. Further, the verb in the main clause may be omitted if it is identical to the one in the subordinate clause, including tense, mood, and person.

2. The Conjunction pedig.

The word pedig with the meaning "however" may be used as a conjunction with coordinate clauses:

A tanár bejött, a diák pedig kiment.

The teacher came in; the student, however, went out.

The meaning of pedig in a position other than the first word of a clause may be translated as "however," but no serious harm is done if it is not translated at all. Other examples:

Én katona vagyok, János pedig civil.

I am a soldier; John, however, is a civilian.

Péter az apa, Rózsi az anya, (és) Mancsi pedig a kislányuk.

Peter is the father; Rose is the mother; and Mancsi, (however), is their daughter.

Note that coordinate clauses may be exchanged without changing the meaning of the sentence. Thus, the sentences shown above may be changed to read:

A diák kiment, a tanár pedig bejött.

The student went out, the teacher, however, came in.

János civil, én pedig katona vagyok.
John is a civilian, I, however, am a soldier.

Rózszi az anya, Péter az apa, (és) Mancsi pedig a kislányuk.
Rose is the mother, Peter is the father, (and) Mancsi, (how-
ever), is their daughter.

The word pedig in the meaning of "however" appears in the last clause of a sentence with two or more coordinated clauses. This use of pedig is very similar to de in the following sentences.

A fal fehér, de a tábla zöld. OR A fal fehér, a tábla
pedig zöld.
The wall is white; but the chalkboard is green. OR The
wall is white; the chalkboard, (however), is green.

Én elmegyek, Péter is elmegy, de a feleségem nem megy el.
OR Én elmegyek, Péter is elmegy, a feleségem pedig nem
megy el.
I am going away, Peter is also going away, but my wife is
not going away. OR I am going away; Peter is also going
away; my wife, (however), is not going away.

PART THREE
VOCABULARYSzavak

1. atléta	athlete, sportsman
2. atlétika	athletics, track and field.
3. Az is valami?	Is that something?
4. bajnokság	championship
5. ép testben ép lélek	a sound mind in a sound body
6. eredmény	result
7. gyakorol, gyakorolni	practice, to
8. Gyula	Hungarian first name, Julius
9. futballpálya	soccer field
10. kardvívó	swordsman, fencer
11. kiváló	excellent
12. kosárlabdázik, kosárlabdázni	play basketball, to
13. megnyer, megnyerni vmit	win something, to
14. Miklós	Hungarian first name, Nicholas
15. Mit szól hozzá?	What do you say to that?
16. nemzetközi	international
17. népszerű	popular
18. olimpiai	Olympic
19. olimpia	Olympic Games
20. sport	sport
21. sportoló	sportsman
22. teniszezik, teniszezni	play tennis, to
23. türelmetlen	impatient
24. úgy tudom	as far as I know
25. verseny	competition, match
26. vízilabda	water polo

SZÓLÁSMONDÁSOKIDIOMS

A dolog nehezebbjén már túl vagyunk.

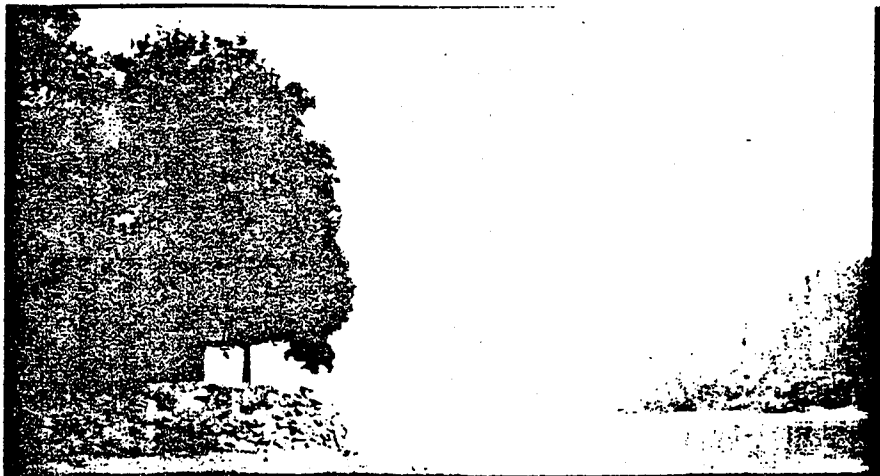
We have won half the battle.

Mérget vehetsz/vehet rá.

You can bank on my words.

Maradjunk a tárgynál.

Let's stick to the subject.

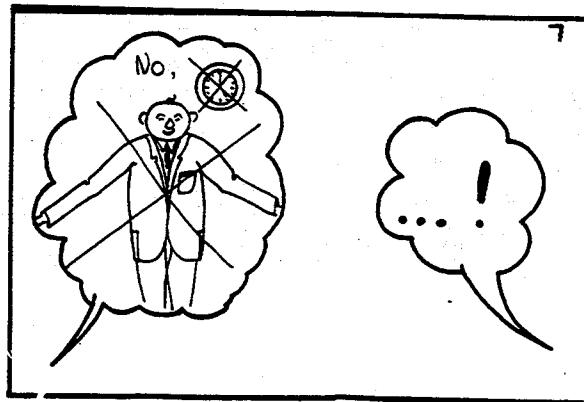
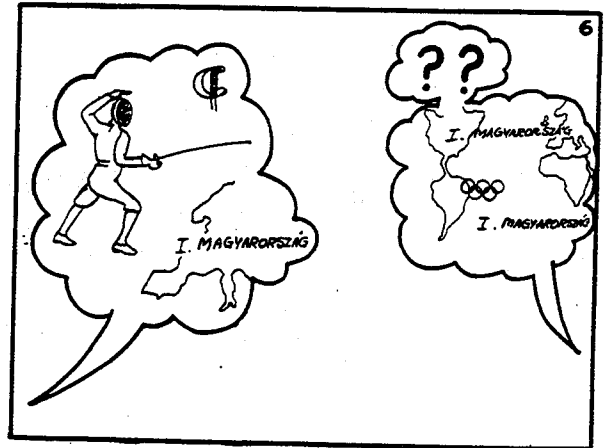
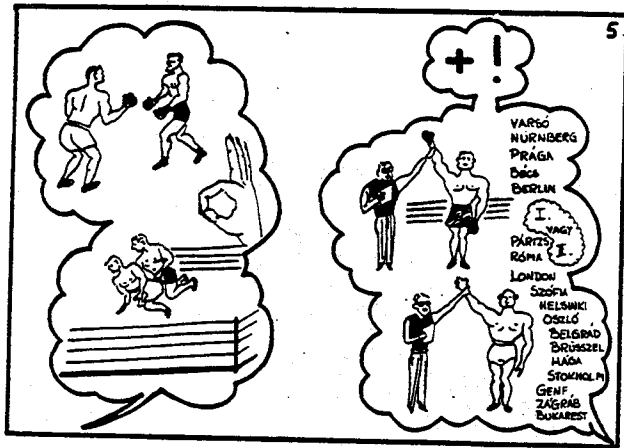
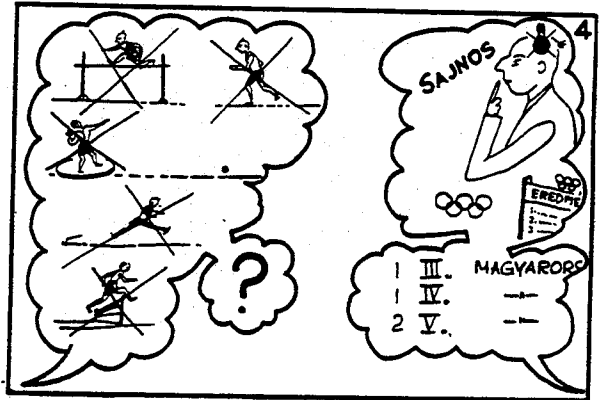
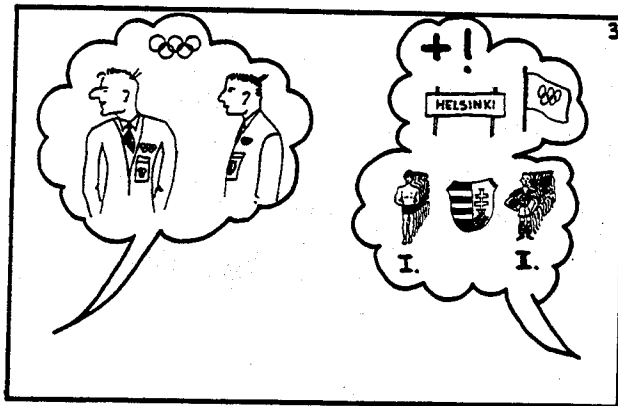
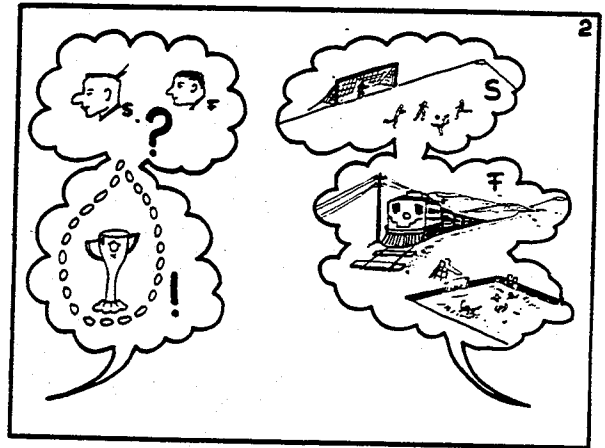
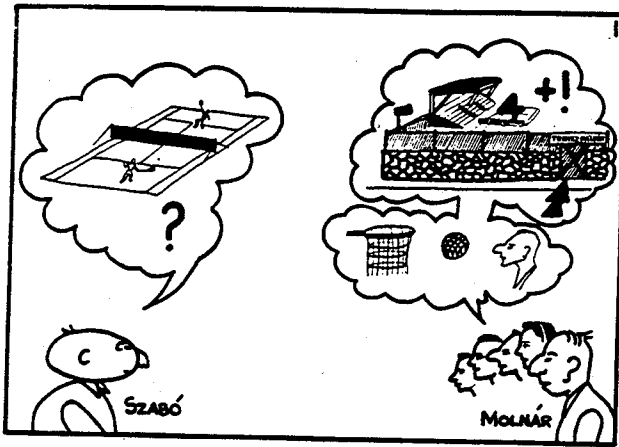

A nagymarosi part egyik érdekessége a Loreley-szikla, amelyet még Széchenyi István javaslatára építettek a jégtorlaszok ellen. Gyönyörű kilátás nyílik róla Visegrád felé.

Végigjárva a Duna-kanyar vidékét: nemcsak rendkívül változatos természeti szépségekben gyönyörködhetünk, hanem gazdag történelmi múltú s egyben szép fejlődés jövőjével biztató táját ismerhetjük meg hazánknak.

Dialogue

PART FOUR
DIALOGUEPárbeszédÉp testben ép lélek

Személyek: Suhajda és Mecseki

- Suhajda: Teniszezni mennek? 1 Mecseki: Mi négyen igen. A sógorom pedig kosárlabdázni megy.
- Hol van Gyula és Miklós? Ők is nagy sportolók. 2 Gyula a futballpályán van, Miklós pedig elutazott a vízilabdacsapatával.
- Úgy tudom, hogy mind a ketten tagjai voltak az olimpiai csapatnak is. 3 Igen, a helsinki olimpián, ahol Miklós csapata első lett, Gyuláé pedig második.
- Érdekes, hogy az atlétika nem nagyon népszerű nálunk. Tudja, hogy miért? 4 Sajnos, nem tudom, de az eredmény ezt mutatta az olimpián. Atlétáink egy 3-ik, egy 4-ik és két 5-ik helyet tudtak csak elérni.
- De az ökölvívóink és birkózóink elég jók voltak. 5 Igen. Az ökölvívóink és birkózóink minden nagy nemzetközi versenyen rendszerint első vagy másodikok.
- Mit szól hozzá, hogy a kardvívóink megint elsők lettek az európai versenyeken? 6 Az is valami? A világbajnokságot és az olimpiai bajnokságot is mindig megnyerték.
- No, de nem akarom elvenni az idejüket. Biztosan sietnek. 7 Isten vele.

Suggested Translation

A sound mind in a sound body.
Persons: Suhajda and Mecseki

Suhajda: Are you going to play tennis?

1 Mecseki: Yes, the four of us. But my brother-in-law is going to play basketball.

Where are Julius and Nick? They are great sportsmen, too.

2 Julius is at the soccer field. Nick has left with his water polo team.

If I remember well, both were members of the Olympic team, too.

3 Yes, they were at the Helsinki Olympics where Nick's team got a gold and Julius' a silver medal.

It's strange that track and field isn't very popular here. Do you know why?

4 Sorry, I don't. The results at the Olympics certainly prove it however. Our track and field people got one bronze medal, one fourth, and two fifth places only.

Our boxers and wrestlers, however, were quite good.

5 Yes, our boxers and wrestlers are usually the first or the second at all international meets.

What do you say, that our sabre fencers got first at the European championships.

6 So what! They always get the world championship and the Olympic gold medals.

Well, I won't keep you any longer. You are in a hurry.

7 Good-bye.

Írásbeli házi feladatSection 1

EXAMPLE: Éhes. Evett.
Éhes, pedig evett.
Dolgozik, fáradt.
Dolgozik, pedig fáradt.

1. Esőkabátot visel. Nem esik az eső.
2. Nem hall. Kiabálok.
3. Nem tört el a tányér. Leejtette.
4. Nem visel esőkabátot. Esik az eső.
5. Kövér. Nem eszik sokat.
6. A kávé nem nagyon édes. Van benne cukor.

Section 2

EXAMPLE: A lányom Montereyben lakik. A fiam Salinasban lakik.
A lányom Montereyben lakik, a fiam pedig Salinasban.

1. Én hatkor kelek fel. A feleségem hétkor kel fel.
2. A hús drága. A tojás olcsó.
3. A fa magas. A bokor alacsony.
4. A sör hidegen jó. A kávé melegen jó.
5. Állni nehéz. Ülteni könnyű.
6. Mi magyarul tanulunk. Ők angolul tanulnak.
7. Ő a rádióhoz ért. Én az autóhoz értek.

Section 3

EXAMPLE: A diákok $1/5$ -e repülő.
A diákok egyötöde repülő.

1. $3/4$ 9 van.
2. $1/2$ 2-kor indulunk.
3. $1/4$ -kor csengetnek.
4. $2/3$

5. 5/10
6. 12/13
7. A házifeladat az 5. lapon van.
8. Mancika a 3. emeleten lakik.
9. A 2. ajtón menjen be.
10. Már a 10. csésze teát isszuk.

Games of the XXIIIrd Olympiad Los Angeles 1984 July 28-August 12

EVENT	SITE	EVENT	SITE	EVENT	SITE
 Archery	El Dorado Park, Long Beach	 Gymnastics	University of California, Los Angeles (U.C.L.A.)	 Swimming	University of Southern California (U.S.C.)
 Baseball	Dodger Stadium	 Handball (Team)	Cal State University, Fullerton	 Water Polo	Pepperdine University 30 miles from downtown L.A.
 Basketball	The Forum	 Hockey (Field)	East Los Angeles College	 Tennis	University of California, Los Angeles (U.C.L.A.)
 Boxing	Los Angeles Sports Arena	 Judo	Cal State University, Los Angeles	 Track and Field	Los Angeles Memorial Coliseum
 Canoeing	Lake Casitas, 84 miles from downtown L.A.	 Modern Pentathlon	Coto De Caza, 56 miles from downtown L.A.	 Volleyball	Long Beach Sports Arena
 Cycling	Cal State University, Dominguez Hills	 Rowing	Lake Casitas, 84 miles from downtown L.A.	 Weightlifting	Loyola-Marymount University
 Equestrian	Santa Anita Park and Fairbanks Country Club	 Shooting	To be determined	 Wrestling	Anaheim Convention Center
 Fencing	Long Beach Convention Center	 Soccer (Football)	Rose Bowl, Pasadena*	 Yachting	Long Beach Harbor

Preliminaries also to be held at Harvard University, Cambridge, Massachusetts, and U.S. Naval Academy, Annapolis, Maryland. Preliminary, quarterfinal, and semifinal matches will also be held at Stanford University, Palo Alto, California

GyakorlatokSection 1

Példa: Molnár nőtlen, Szabó pedig nős.

1. Ezt illik csinálni, azt pedig nem.
2. Ez kitűnő, az pedig rossz.
3. Én kövér vagyok, ő pedig sovány.
4. Az iskola közel van, a posta pedig messze.
5. Az egyik katona leszerel, a másik pedig bevonul.
6. Éva nevet, Mária pedig sír.
7. Ez a szék alacsony, a másik pedig magas.
8. János rendes, Péter pedig rendetlen.
9. Éjjel sötét van, nappal pedig világos.
10. Ez a csésze tele van, a másik pedig üres.
11. A mai párbeszéd rövid, a tegnapi pedig hosszú.
12. Én ügyetlen vagyok, ő pedig ügyes.

Példa: Hideg van, pedig süt a nap.

1. Álmos, pedig sokat aludt.
2. Autóbuszon ment, pedig van autója.
3. Cigaretttázik, pedig beteg.
4. Nem édes, pedig van benne cukor.
5. Éhes, pedig ebédelt.
6. Esőkabátot visel, pedig nem esik az eső.
7. Eszik, pedig nem éhes.
8. Dolgozik, pedig fáradt.
9. Nem fut, pedig fázik.
10. Az ing piszkos, pedig kimostam.
11. Kövér, pedig keveset eszik.
12. A pincér nem hozza, pedig megrendeltem az ebédet.

Section 2Hányada? Hányad része?

Az osztály egyharmada civil.
Az osztály egyharmad része civil.

Ez a fizetésem egytizede.
Ez a fizetésem egytized része.

Hányadik?

Maga az első az osztályban?
Mi az ötödik sorban ültünk.
A 3. századba osztottak be.
A fiam második osztályos.

Hány óra van? Mennyi az idő?

Elmúlt már 8 óra? Igen. Tíz perccel.
Mikor lesz fél kilenc? Öt perc múlva.
Mikor indul haza? Pontosan 4-kor.
A tanár ma már háromnegyedkór kiment az osztályból.

Történet

A sport.

Egy ország katonái a háborúban harcolnak, a sportolók pedig akkor "harcolnak", amikor nincs háború.

A sport nagyon fontos dolog minden országban. Amerikában például már a kis gyerekek is dobják és ütik a labdát. A magyar gyerekek pedig futballozni szeretnek a legjobban. Vannak téli és nyári sportok és sportversenyek. Van vízisport is. Magyarországon az embereknek kb. 3/4 része tud úszni, pedig ott nincs annyi uszoda, mint Amerikában. Majdnem minden országban van valami nemzeti sport. Amerikában nagyon jók például az atléták, Magyarországon pedig a kardvívók. Amerikában nemzeti sport a kosárlabda is. A magyaroknál pedig a labdarúgás és a vízilabda, vagy más szóval vízilabda, a legnépszerűbbek. Az atlétika is kezd népszerű lenni. Elég sokan teniszeznek is Magyarországon.

Az országok a legjobb sportcsapataikat vagy atlétáikat külföldre is elküldik sportversenyekre. Ilyenkor nemzetközi versenyekről beszélünk. A magyar sportolók a nemzetközi versenyeken majdnem mindig az elsők között vannak, pedig Magyarország kis ország. Néha nemcsak egy pár ország legjobb sportolói versenyeznek, hanem több országéi. Például Európa országainak a legjobb atlétái, vízilabda vagy labdarúgó csapatai. Amelyik ország sportolója vagy sportcsapata az első a versenyen, az az Európa-bajnok. Minden 4-ik évben, ha nincs háború, a világ országai egy helyen versenyt tartanak minden sportban. Ez az olimpia. 1960-ban például Amerikában, itt Kaliforniában volt a téli olimpia. Ezt a barátom is elment megnézni, pedig ő Floridában lakik. Amint tudjuk, Magyarország olimpiai csapata is mindig jól szerepelt az olimpián. Mint például Los Angelesben, Helsinkiben, és Rómában is.

Suggested Translation

Sports.

The soldiers of a country fight in the war; the sportsmen fight when there is no war.

Sports are very important in every country. In America, e.g., even little children throw and hit the ball. Hungarian children like best to play soccer. There are winter and summer sports and also sports competitions. There are also water sports. In Hungary about three-fourths ($3/4$) of the population knows how to swim, although there are not as many swimming pools there, as there are in America. In almost every country there is some kind of (a) national sport. In America, e.g., the track and field athletes are very good, and in Hungary, the sabre fencers. In America, basketball is also a national sport. With the Hungarians, soccer and water-polo (also called waterball in Hungarian), are the most popular (sports). Track and field is also beginning to become popular. Also, tennis is played by quite a few people in Hungary.

Countries also send their best sports teams or athletes abroad to sports competitions. In such cases, we speak of international competitions. In international competitions, Hungarian sportsmen are almost always among the first, even though Hungary is a small country. Sometimes, the best sportsmen of not only a few countries compete with each other, but those of several countries, e.g., the best track and field athletes, water polo or soccer teams of the countries of Europe. The country whose sports team becomes first in the competition is the European champion.

In every fourth year when there is no war, the countries of the world hold a competition for all sports in one place. This is called the Olympics. In 1960, e.g., the winter Olympics were in America, here in California. My friend, too, went to watch them even though he lives in Florida. As we know, Hungary's Olympic team has also always made a good showing at the Olympics, as, for example, in Los Angeles, Helsinki, and (also) in Rome.

PART EIGHT
CONVERSATIONBeszélgetés

Kik találkoztak? Mecseki és Suhajda találkozott.

Mecseki hova ment? Teniszezni ment Mecseki.

Hányan mentek teniszezni? Négyen.

Maga tud teniszezni? Igen, tudok teniszezni.

Szeret is teniszezni? Igen. Nagyon szeretek.

Mecseki sógora teniszezni ment? Nem. Mecseki sógora kosárlabdázni ment.

Ki ment még vele? Senki se. Egyedül ment.

Gyula és Miklós nem sportolók? De igen, ők is sportolók.

Gyula birkózó? Nem. Gyula labdarúgó.

Hol van most Gyula? A labdarúgópályán van.

Miklós is labdarúgó? Nem. Miklos nem labdarúgó.

Miklós most hol van? Miklós elutazott.

Egyedül utazott el? Nem egyedül, hanem a vízilabdacsapatával.

Gyula és Miklós milyen csapatnak volt a tagja? Az olimpiai csapatnak voltak a tagjai.

Melyik ország olimpiai csapatának voltak a tagjai? Természetesen a magyar olimpiai csapatnak voltak a tagjai.

Gyula és Miklós angolok? Nem angolok, hanem magyarok.

Magyarországon élnek? Igen, ott élnek, pedig szívesebben lagnának Amerikában.

Melyik olimpián volt Gyula és Miklós a csapatával? A helsinki olimpián voltak.

Hányadikok lettek? Elsők és másodikok.

Melyiknek a csapata ért el jobb helyet? Gyuláé? Nem Gyuláé, hanem Miklósé.

Hányadik lett?

Miklós csapata első lett.

Gyula csapata nyert érmet
Helsinkiben?

Igen nyert. Az ő csapata
második lett a labdarúgásban.

Maga már látta valamelyik
olimpiát?

Még nem láttam egyik olimpiát
se, pedig szerettem volna.

Ismer amerikai atlétát?

Igen, ismerek néhányat.

A párbeszédben melyik olimpi-
áról volt szó?

A helsinki olimpiáról.

LESSON 70

PART ONE

INTRODUCTION

Bevezetés

1. Az a szakasziparancsnok, aki magyaráz.
A hír, amit hallottam, nem volt érdekes.
Az öltöny, amit István visel, nagyon elegáns.
A kocsi, amivel György karambolozott, az apjáé volt.
2. Aki éhes, az eszik.
Aki gyorsan hajt, azt a rendőr megállítja.
Akit a rendőr felírt, azt megbüntetik.
Akit besoroznak, abból katona lesz.
Aki segítséget kér, annak segítünk.
Akinek sok pénze van, az könnyen vásárol akármit.
3. Amit írtunk, azt a tanár kijavította.
Amelyik utat javítják, azon lassú a forgalom.
Ameddig a tanár kérdezett, addig feleltem.
Amilyen a kérdés, olyan a válasz is.
Amelyik étel nem ízlik, abból nem eszem.
4. Aki barátságos, azzal szívesen beszélgetünk.
Akinek nincs barátja, annak nehéz az élete.
Akit meghívnak valahova, annak illik elfogadni a meghívást.
Aki eltévedt, az kérdezzen meg valakit.
Aki sokat tanul, abból okos ember lesz.

NyelvtanConjunctions of Compound Sentences III

Relative Pronouns as Conjunctions

1. As shown in Lessons 68 and 69 adverbs of time and place may serve as reference words to relative pronouns of time and to relative pronouns of place to form conjunctions of subordinate clauses.

Addig üsd a vasat, amíg meleg. Strike the iron while it is hot.

Oda megy János, ahova Mária John goes (there), where
(megy). Mary is going.

2. Relative pronouns relating to nouns, adjectives, and numerals may also be used as conjunctions, whenever a demonstrative pronoun is used as a reference word. See Lesson 38, The Demonstrative Pronoun.

Aki ott jön, az az apám. He who comes (over) there, is my
father.

Amelyik kutya ugat, az nem The dog which barks, doesn't
harap. bite. (Proverb)

3. Pairs of a demonstrative pronoun (reference word) and a relative pronoun which form compound sentences of this category are:

<u>(Demonstrative Pronoun)</u> <u>Reference Word</u>	<u>(Relative)</u> <u>Pronoun</u>	<u>English</u> <u>Equivalent</u>	
az	aki, ki	he	who
az	ami, mi	it, that	what
az	amely, amelyik	that	which

4. Relative pronouns relating to nouns, adjectives, and numerals and demonstrative pronouns may attach suffixes indicating the plural, the accusative, and all adverbial suffixes. Accordingly, there are several hundred possible combinations of these pairs. In addition, possessive suffixes may also be attached (as semi-final suffixes!), thus raising the number of possible combinations to over a thousand.

Azt csinállok, amit akarok.	I do what I want.
Azokat látom, akik magasak.	I see those who are tall.
(Ez) a ház azoké, akiknek eladtuk.	This house belongs to those people to whom (we sold it) it was sold.
Attól a barátomtól kérek kölcsön, amelyikhez most megyek.	I am asking for a loan from that friend, to whom I am going now.
Azt a hajót látom, amelyiket rég nem láttam.	I see the ship which I hadn't seen for a long time.
Azokról a diákokról beszélek, akik betegek.	I am talking about the students (which) who are sick.
(Azon) a fán van madár, amin (amelyiken) sok az ág.	On the tree which has many branches, there is a bird.
(Az) nincs itt, ami ott van.	That which is here, isn't there.
Akinek nem inge, (az) ne vegye magára.	(Proverb) If the shoe fits, wear it..
(Aki) Ki korán kel, (az) aranyat lel.	(Proverb) Early bird catches the worm.
Az a szép, akinek a szeme kék.	She who has blue eyes is beautiful. (Folksong)
Aki mer, az nyer.	(Proverb) Nothing ventured, nothing gained.
Akinek vaj van a fején, az ne menjen a napra.	(Proverb) He who lives in a glass house, shouldn't throw rocks.
(Az) nem mind arany, ami fénylik.	(Proverb) Not all that shines is gold.

Note that the reference word may be omitted whenever it has the same suffixes attached as the pronoun has, or whenever there are none attached to either. In most such cases it is also possible to switch the pronoun with the reference word. Regardless of suffixation, the sequence of the main clause and the subordinate clause may be changed without a change in meaning.

Az magas ami nem alacsony.	Tall is whatever isn't short.
Ami nem alacsony, as magas.	Whatever isn't short, is tall.
Az nem alacsony, ami magas.	It isn't short that which is tall.
Ami magas, az nem alacsony.	Whatever is tall, isn't short.

Nagy „hajtúkanyar” után Zebegénynél újra „egyesbe” kerül a Duna. Az üdülőiről híres, kies környezetű falu nem egy művész lelkét megragadta. Itt élt és dolgozott Szőnyi István, sok-sok képen örökítve meg a zebegényi tájat és embereit.

Zebegény után nyugat felé folytatva utunkat már messziről szemünkbe tűnik a Duna-kanyar egyik legszebb ékköve, Esztergom.

PART THREE
VOCABULARYSzavak

1. ajándék	gift
2. dél	south
3. elfogad, elfogadni	accept, to
4. emleget, emlegetni	mention repeatedly, to
5. észak	north
6. háziasszony	hostess
7. hónap	month
8. kelet	east
9. közeli	close, nearby (adjective)
10. közmondás	proverb
11. lemond (meghívást) lemondani	decline an invitation, to
12. megünnepel, megünnepelni	celebrate, commemorate, to
13. mondás	saying
14. névnap	name day
15. nyugat	west
16. odaváló	(he is) from there, belongs there
17. örömmel	with pleasure, gladly
18. rendelkezésre áll, állni	be at somebody's disposal
19. szivardoboz	cigar box
20. szokás	habit, custom
21. születésnap	birthday
22. tanács	advice
23. társaság	company, social gathering
24. visszautasít, visszautasítani	refuse, to

SZÓLÁSMONDÁSOK

Akkor lássam, mikor a hátam közepét.

Végigfutott a hideg a hátamon.

Kikotyogta az ügyet.

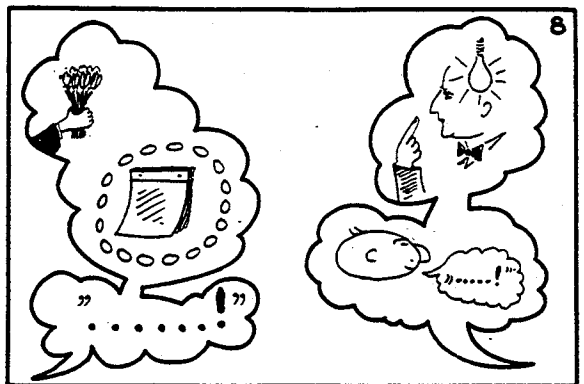
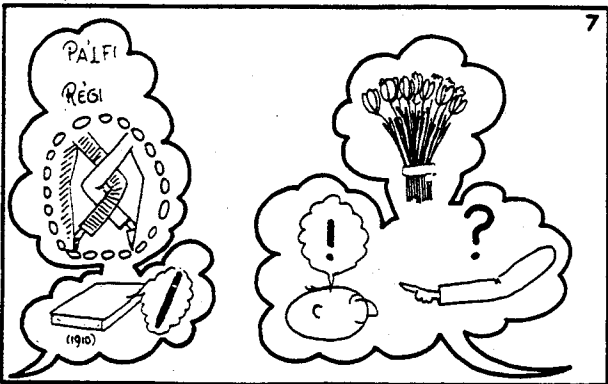
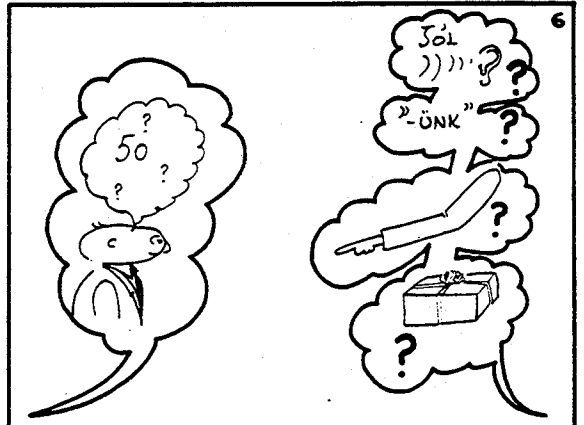
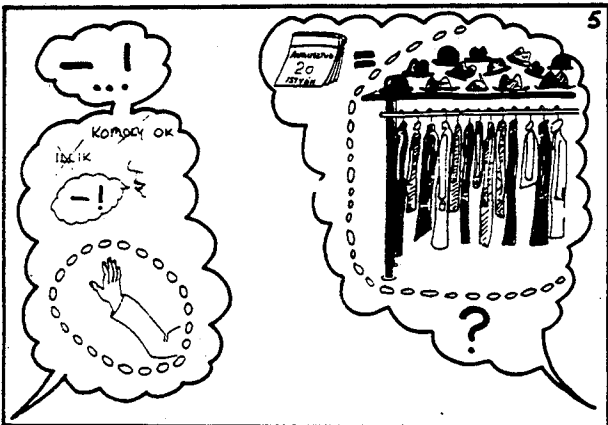
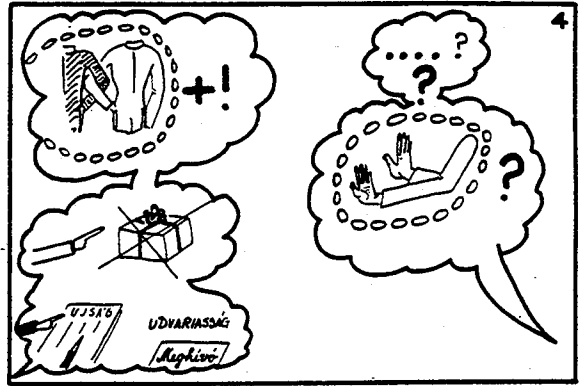
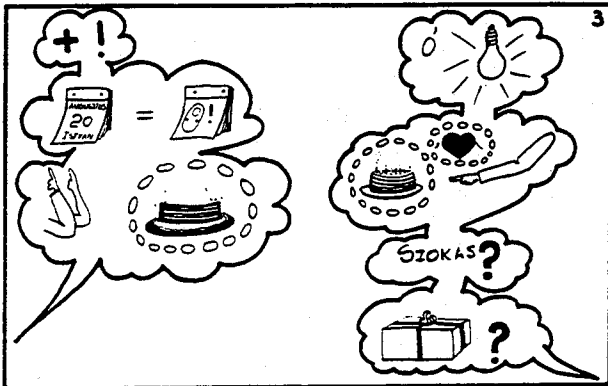
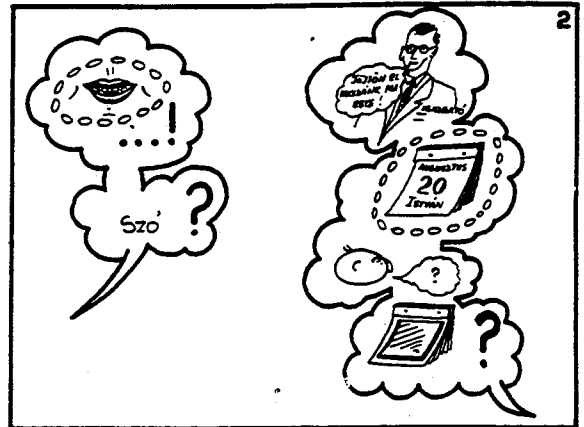
IDIOMS

The sooner I see his back, the better it will be.

A shiver ran down my back.

He/She spilled the beans.

Dialogue

PART FOUR
DIALOGUEPárbeszédNévnapi meghívás

Személyek: Brown, az amerikai újságíró és Szigeti

- Szigeti: Jó napot Brown úr.
Hova siet?
- 1 Brown: Jó napot Szigeti úr.
De jó, hogy találkozunk!
Szeretnék tanácsot kérni magától.
- Örömmel állok rendelkezésére.
Miről van szó?
- 2 A Nemzeti Bank igazgatója meghívott ma estére. Valami névnapot emlegetett. Mondja, mi az? Valami ünnep?
- Az. Pontosan olyan, mint önöknél a születésnap. Mi a névnapot is megünnepeljük, nemcsak a születésnapot.
- 3 Ó, értem. Maguk úgy látszik szeretnek ünnepelni. Mondja, mi az itteni szokás ilyenkor? Illik valami ajándékot vinni?
- A közeli barátjának igen. De ebben az esetben önnek semmit se kell vinni, mert önt, mint amerikai újságírót, udvariasságból hívták meg.
- 4 Udvariasságból? Ez azt jelenti talán, hogy akit udvariasságból hívnak meg, annak nem kell elfogadni a meghívást?
- Dehogya! Akinek nincs komoly oka, annak nem illik a meghívást lemondani, vagy visszautasítani.
- 5 Akinél névnapot ünnepelnek, annál nagy társaság szokott összejönni?
- Azt hiszem, leszünk vagy ötvenen.
- 6 Jól hallottam? Azt mondta, hogy "leszünk"? Maga is ott lesz? Nagyszerű! Mondja, maga visz ajándékot?
- Pálfi régi barátom. Egy szép, régi szivardobozt adok neki.
- 7 Azt hiszem, hogy nekem is illene legalább virágot küldeni a háziasszonynak. Nem gondolja?
- Virágot mindig és mindenkinek lehet adni. Van egy mondás is a virágról.
- 8 Tudom, hogy mit akar mondani. "Aki a virágot szereti, (az) rossz ember nem lehet."

Suggested Translation

Name day invitation.

Persons: Brown, an American reporter, and Szigeti.

- Szigeti: Good day, Mr. Brown
You seem to be in a hurry.
- Sure, go ahead. What is it about?
- That's right. It is precisely like a birthday party. We celebrate the person's name day, not only the birthday.
- Yes, for close friends. But in this case you don't have to take anything because they invited you, an American reporter, as a courtesy.
- Not at all! If you have no compelling reason not to, you shouldn't decline the invitation.
- I think there will be about fifty of us.
- Pálfi is an old friend of mine. I am going to give him a beautiful antique cigar box.
- One can send flowers anytime and to anybody. There is saying about this.
- 1 Brown: Good day, Mr. Szigeti. I am sure glad we met; I need some advice.
- 2 I got an invitation for tonight from the director of the National Bank. He said it was for someone's name day. Say, what is that? Some kind of celebration?
- 3 Oh, I see. It seems you like to celebrate. Say, what is the custom at such occasions? Is it O.K. to take (some) a present?
- 4 As a courtesy? Does that mean that whoever is invited out of courtesy doesn't have to accept the invitation?
- 5 Are many people attending the person's name day celebration?
- 6 Did I hear right? Did you say "of us"? Will you be there, then? Excellent! Say, are you bringing a present?
- 7 I think it'd be appropriate for me to send some flowers for the hostess. Don't you agree?
- 8 I know what you want to say, "He who loves flowers can't be all bad."

Írásbeli házi feladatSection 1

Fill in the missing element in the following incomplete sentences as the example suggests.

EXAMPLE: A ceruza piros. A kezében van.
A ceruza, _____ a kezében van, piros.

RESPONSE: A ceruza, ami a kezében van, piros.

1. A ruha piszkos. Most rajta van.
A ruha, _____ most rajta van, piszkos.
2. Egy könyvet olvas. A könyv nem érdekes.
A könyv, _____ olvas, nem érdekes.
3. Az ablak mellett ült. Az ablak tiszta volt.
Az ablak, _____ mellett ült, tiszta volt.
4. János házat épített a telken. A telek Péteré volt.
A telek, _____ János házat épített, Péteré volt.
5. A hadnagy beszél. A százados hallgat.
Az a hadnagy, _____ beszél.

Section 2

EXAMPLE: Tanult, tudja a leckét.
RESPONSE: Aki tanult, az tudja a leckét.

1. János leül, mert fáradt.
2. Kovács bevonult, mert behívták.
3. Neki sok pénze van. Drága autót vett.

Section 3

EXAMPLES: Ezredes volt, amikor meghalt.
Ezredesként halt meg.

A botját úgy használta, mint egy fegyvert.
Fegyverként használta a botját.

1. A garázst úgy használták, mint egy fogdát.
2. A zsebkendőjét úgy használta, mint egy törülközőt.
3. Úgy harcolt, mint egy partizán.
4. Úgy dolgozott a szállodában, mint szakács.
5. Úgy szerelt le, mint őrmester.

GyakorlatokSection 1

Az az ablak új, amelyik az ajtó mellett van.
Az a katona az ezredes, aki most beszél.
Azt az asztalt vitték ki, amelyiknek rossz volt a lába.
Arról a könyvről beszélek, amit tegnap vettem.
Azzal a diákkal beszéltem, aki nem régen jött ide.
Azon az asztalon van a könyv, amelyik mögöttem van.

Section 2

Aki éhes, az eszik.   Aki éhes, az egyen.
Aki szomjas, az iszik.   Aki szomjas, az igyon.

Aki nem hall, az süket.
Akit behívnak, az bevonul.
Akinek felesége van, az nő.
Akiről beszélek, azt maga is ismeri.

Section 3

1. Alkoholt ivott orvosságként.
2. Kedves vendégként fogadták.
3. János újoncként vonult be.
4. Péter tizedesként szerelt le.
5. Ezt az épületet nem lehet lakásként használni.
6. Őrmesterként ment nyugdíjba.
7. Öregemberként jött vissza a frontról.
8. Bátor emberként halt meg.
9. A kulacsát használta pohárként.
10. Több mint száz dollárt fizetett pénzbüntetésként.

TörténetPART SEVEN
NARRATIVE

Névnapi meghívás.

Brown úr, aki amerikai újságíró, először van Magyarországon. Természetesen nem tudja, hogy mik a szokások az országban. Azt tudja, hogy az Egyesült Államokban mi a szokás, mert odavaló.

Pálfi János, a Nemzeti Bank igazgatója, meghívta Brownt a névnapjára. Brown úr bajban volt, mert nem tudta, hogy mi az a névnap. Elhatározta, hogy tanácsot kér magyar barátaitól. Akinek már vannak barátai Magyarországon, az könnyen kaphat tanácsot.

Brown úr tehát elment az egyik új barátjához, és megkérdezte tőle, hogy mi a szokás ilyenkor. Szigeti úr, Brown magyar barátja, elmondta, hogy a névnap Magyarországon majdnem olyan, mint a születésnap Amerikában. Akinek névnapja van, annál ezen a napon nagy társaság szokott összejönni. Aki közeli barát, az ajándékot is szokott vinni. Brown urat azért hívták meg, mert amerikai, és azt gondolták, hogy biztosan érdekelni fogja ez a magyar szokás. Brown úr azt gondolta, hogy neki talán nem is kellene elmenni, hanem le lehetne mondani a meghívást, mert őt csak udvariasságból hívták meg. De Szigeti azt mondta neki, hogy akinek nincs komoly oka, annak nem illik a meghívást lemondani vagy visszautasítani.

Szigeti úr régi barátja Pálfinak. Ő is abba az iskolába járt, ahova Pálfi. Már az iskolában is megünnepelték a névnapjukat. De nemcsak a névnapjukat, hanem a születésnapjukat is.

Brown úr nagyon jól szórakozott Pálfiéknál. Majdnem mindenki hajnalig maradt.

PART SEVEN
NARRATIVESuggested Translation

Name day invitation.

Mr. Brown, who is an American newspaperman, is for the first time in Hungary. Of course, he is not familiar with the customs in the country. He knows the customs in the United States, because he is from there.

Janos Pálfi, the director of the National Bank, invited Brown to his name day celebration. Mr. Brown was in trouble because he did not know what a name day was. He decided to ask his Hungarian friends for advice. Those who already have friends in Hungary can receive advice easily.

So Mr. Brown went to see one of his new friends and asked him what the custom at such occasions was. Mr. Szigeti, Mr. Brown's Hungarian friend, told him that in Hungary a name day is almost like a birthday in America. At the place of the one who has the name day there is usually a great gathering on that day. Those who are close friends usually take a gift, too. Mr. Brown has been invited because he was American, and they thought that he would surely be interested in this Hungarian custom. Mr. Brown thought that he perhaps would not have to go at all but could cancel the invitation, as he had only been invited out of politeness. But Szigeti told him that for somebody who has no serious reason it was not good form to cancel or refuse the invitation.

Mr. Szigeti is an old friend of Pálfi's. He too used to go to the same school as Pálfi. Even as schoolboys they used to celebrate their name days. Not only their name days, also their birthdays.

Mr. Brown had a very good time at the Pálfis. Almost everybody was staying till dawn.

PART EIGHT
CONVERSATIONBeszélgetés

Kivel találkozott Szigeti?	Brown úrral találkozott Szigeti.
Brown amerikai vagy magyar?	Brown amerikai.
Brown úr tisztviselő az amerikai követségen?	Brown úr nem tisztviselő az amerikai követségen, hanem újságíró.
Ki kért tanácsot a másiktól?	Brown kért tanácsot Szigetitől.
Örült Brown és Szigeti, amikor találkoztak?	Igen, örültek, amikor találkoztak.
Ki örült jobban?	Azt hiszem, Brown örült jobban.
Mit gondol, miért?	Mert tanácsra volt szüksége.
Szigeti örömmel állt Brown úr rendelkezésére?	Igen, örömmel állt Brown úr rendelkezésére.
Miért volt Brownnak tanácsra szüksége?	Mert valaki meghívta.
Ki hívta meg?	Egy bankigazgató hívta meg.
Melyik bank igazgatója hívta meg Brownt?	A Nemzeti Bank igazgatója hívta meg.
Amerikában névnapot vagy születésnapot szoktak ünnepelni?	Amerikában születésnapot szoktunk ünnepelni.
A magyarok csak a születésnapot ünnepelik meg?	A magyarok megünnepelik a névnapot is.
Ismeri Brown a magyarországi szokásokat?	Még nem ismeri Brown a magyar szokásokat.
Amerikában is olyan szokások vannak, mint Magyarországon?	Nem. Amerikában más szokások vannak.
Ha meghívják az embert valahova, illik valamit vinni?	Azt hiszem, illik valamit vinni.
Illik visszautasítani a meghívást, ha nincs rá ok?	Nem illik visszautasítani a meghívást, ha nincs rá ok.

És lemondani?

Lemondani se illik, ha nincs rá ok.

Akinek a névnapját vagy a születésnapját ünneplik, annál nagy társaság szokott lenni?

Igen. Akinek névnapja vagy születésnapja van, az rendszerint sok embert hív meg.

Szigeti ismeri Pálfit, a Nemzeti Bank igazgatóját?

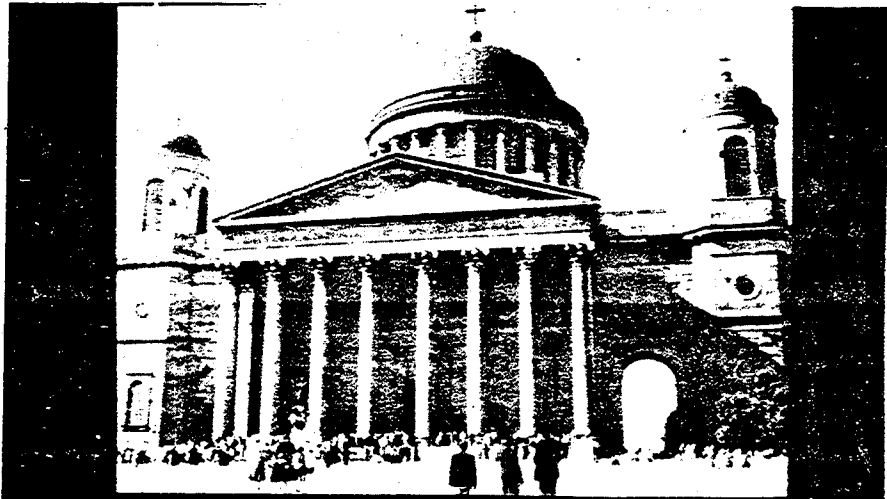
Igen. Régi barátok.

Ő is ott lesz Pálfiéknál?

Igen, ő is ott lesz.

Hányan lesznek?

Úgy tudom, hogy vagy ötvenen lesznek.

Maga a Várhegy tetején emelkedő főszékesegyház az ország legnagyobb temploma. 22 m-es korinthuszi oszlopaival, 71,5 m-es kupolájával lenyűgözi a szemlélőt.

Történelmi múlt, művészeti, természeti szépségek együtt vannak a patinás ősi városban, amely — akárcsak Visegrád — egykor az ország fővárosa volt. — Az Árpád-kori palota a várfallal.

LESSON 71

PART ONE

INTRODUCTION

Bevezetés

1. Általában hét órát alszom.
Rendszerint meghallgatom az esti híreket.
A leggyakrabban a Neptun éttermébe megyünk, ha kint étkezünk.

Majdnem minden este nézek tévét.
Én legtöbbször csak hideg ételt eszem ebédre.
2. Hét órát szoktam aludni.
Meg szoktam hallgatni az esti híreket.
A Neptunba szoktunk menni ha kint étkezünk.
Esténként tévét szoktam nézni.
Csak hideg ételt szoktam ebédelni/enni ebédre.
3. Pál tavaly nyáron rászokott a dohányzásra.
Ki szoktunk menni a szabadba a hétvégeken.
Még nem szoktam meg a korai felkelést.
Péternek az a szokása, hogy keresztbe teszi a lábát, ha leül.
Nem szoktam hozzá, hogy kiabáljanak velem.
Mindenki könnyen hozzászokik a jóhoz.
Ha valamit az ember megszokott, nehéz másként csinálni.
Ő félreérthetetlenül szokta megmondani a véleményét.
A szokás nagy úr.
Nagyon nehezen szoktam le a dohányzásról.

NyelvtanThe Auxiliary Verb szokik

1. This verb is used only in the past tense form; its meaning, however, refers to the present. Used with the infinitive of another verb, it means that the action is usually (habitually) done.

Este hétkor szoktam vacsorázni.	I (usually) eat (supper) at seven in the evening.
Nem szokott ebédelni.	He (usually) doesn't eat lunch.
Moziba szoktunk menni vasárnap.	We (usually) go to the movies on Sunday.
A diákok este szoktak tanulni.	The students (usually) study in the evening.

2. The verb, having prefixes attached, is used like any other verb in all tenses.

Az ember sokmindent megszokik.	One gets accustomed to many things.
Az ember hozzászokik a jó élethez.	One gets accustomed to a good life.
Péter rászokott a dohányzásra.	Peter got accustomed to smoking.
Leszoktam a dohányzásról.	I gave up smoking.
Nem szoktam hozzá, hogy kiabáljanak velem.	I am not accustomed to being shouted at.

PART THREE
VOCABULARYSzavak

1. állatkert	zoo
2. a zöldbé	(into the) outdoors
3. bort mér	sell wine from tap (out of a barrel), draw wine
4. Buda	western portion of the Hungarian capital (on the right bank of the Danube)
5. büfé	buffet, cafeteria
6. ez pénz	this is money, it costs a lot, it's a lot of dough
7. fiatalkorában	in his youth
8. gyalogol, gyalogolni	go on foot, walk, to
9. innivaló	drink
10. kirándul, kirándulni	make an excursion, to
11. kor	age
12. láb	foot
13. lakik, lakni	live, reside, dwell, to
14. legközelebb	next (time)
15. meghívás	invitation
16. mér, mérni (bort)	measure (out), to (wine)
17. mintha	as if
18. nehezére esik	he finds it difficult to...
19. ottani	that which is there
20. sokgyerekes (család)	(family) with many children
21. szíves	glad, kind
22. szokott	has the habit of, usually, customarily
23. test	body
24. többször	several times
25. turista	tourist, hiker

SZÓLÁSMONDÁSOKIDIOMS

Tűnjön el!

Get lost! Scram!

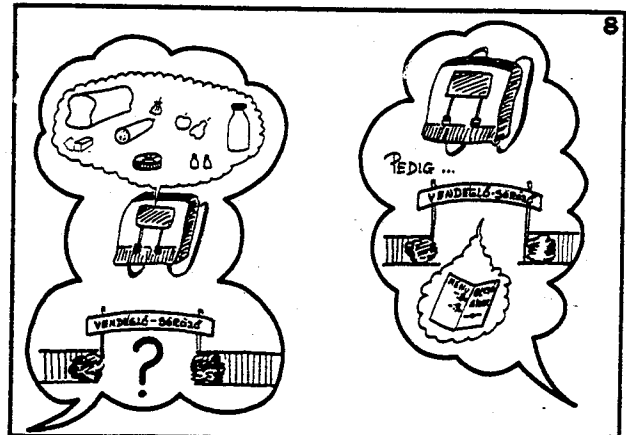
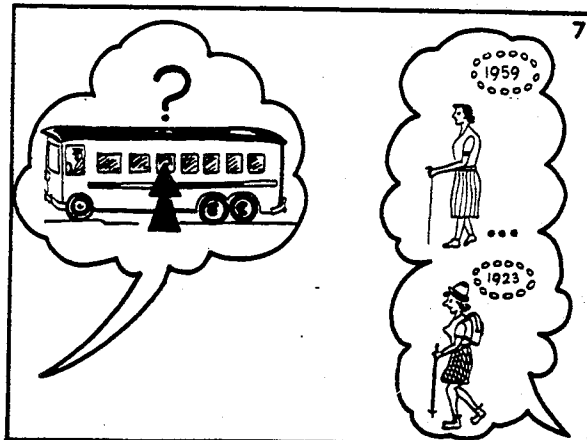
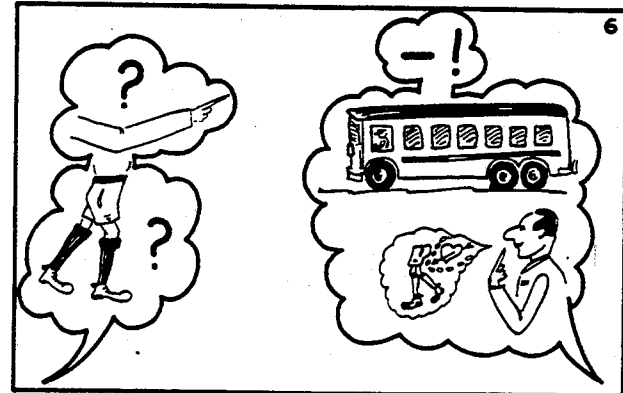
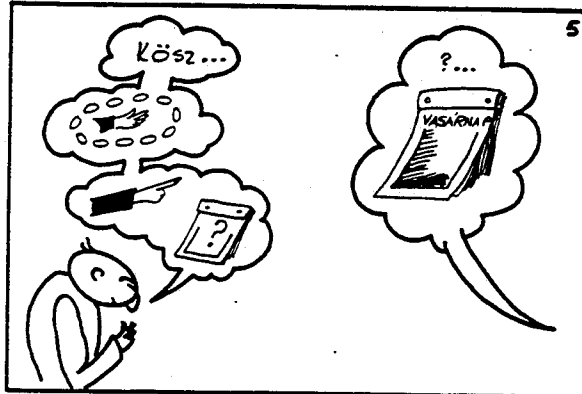
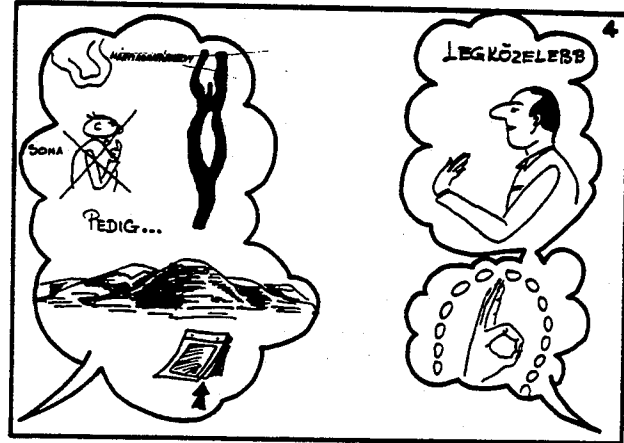
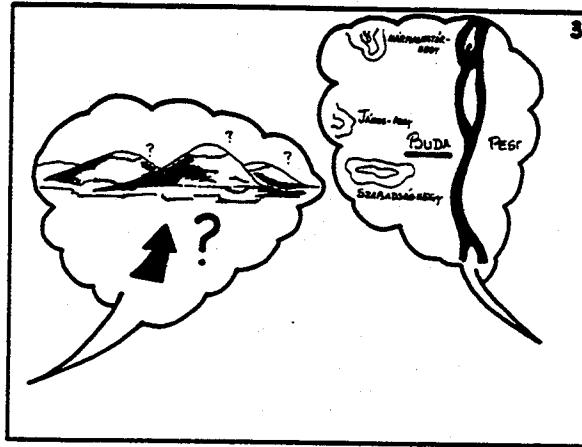
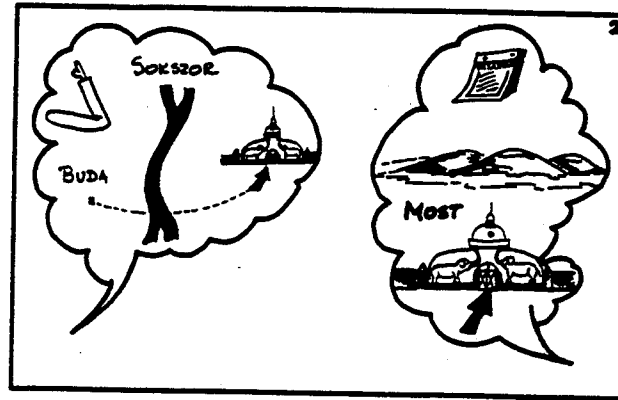
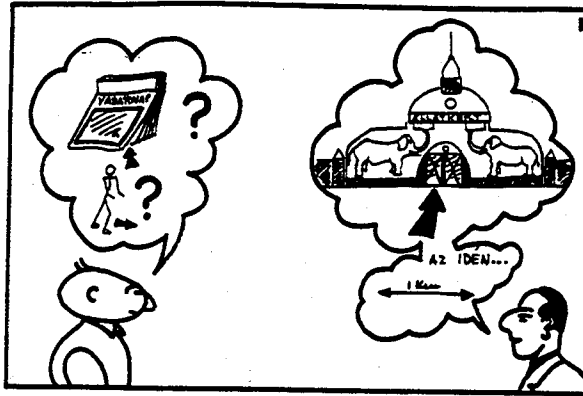
Mindenkinek a maga szerencsésjének a kovácsa.

Every man is the architect of his own fortune.

Rossz ajtón kopogtatsz!

You are barking up the wrong tree.

Dialogue

PART FOUR
DIALOGUEPárbeszédHova szoktak kirándulni?

Vajda és Somogyi egy budapesti eszpresszóban.

<u>Vajda:</u> Mit szoktak csinálni a hétvé- gén? <u>Elmennek valahova?</u> Én már sokszor voltam ott, pe- dig Budán lakok. Hova szoktak menni kirándulni? Én még soha se voltam a Hármashatár-hegyen, pedig én is szoktam kirándulni a hétvégeken. Köszönöm a meghívásukat. Szívesen elmegyek. Mikor mennek ismét? Hogyan szoktak menni? Gyalog? Hát akkor miért mennek autóbuszon? Vinni szokták az enni- és innivalót, vagy a hármashatár-hegyi vendéglőben szoktak enni?	<u>Somogyi:</u> 1 Kimegyünk az Állatkertbe. Az idén még nem voltunk ott, pedig nincs messze tőlünk. 2 Mi vasárnap mindig a hegyekbe szoktunk kirándulni; de most majd az Állatkertbe megyünk. 3 Többnyire a budai hegyekbe. A Hármashatár-hegyre, a János-hegyre, vagy a Szabadság-hegyre. 4 Legközelebb jöjjön velünk. Meglátja, milyen kellemes lesz. 5 Talán már a jövő vasárnap. 6 Nem. Autóbuszon, pedig én nagyon szeretek gyalogolni. 7 Mert a feleségemnek már nehezebbre esik gyalog menni, pedig fiatalkorában nagy turista volt. 8 Vinni szoktunk mindent, pedig azt mondják, hogy az ottani vendéglő jó és nem drága.

PART FOUR
DIALOGUESuggested Translation

Where do you usually go on the weekends?

Persons: Vajda and Somogyi
in an espresso in Budapest.

Vajda: What do you do on weekends? Do you go somewhere?

I've been there quite often although I live in Buda.

Where do you usually go for outings?

I've never been on the Hármashatár-hill, but I too go on outings into the hills.

Thanks for the invitation. I'll be glad to come. When are you going next?

How do you go? On foot?

Well then, why do you go by bus?

Do you carry your food and drink or do you usually eat in a restaurant?

1 Somogyi: We will go to the zoo. We haven't been there this year yet although it is not far from us.

2 We usually go into the hills on Sundays, but now we are going to the zoo.

3 Mostly to the Buda hills. The Hármashatár-hill, the János-hill, or the Szabadság-hill.

4 Come with us next time. You'll see how nice it is.

5 Maybe next Sunday.

6 No. By bus, although I like to walk.

7 Because my wife has difficulty walking, even though she used to hike a lot when she was young.

8 We usually carry everything, but people say that the restaurant there is really good and inexpensive.

Írásbeli házi feladat

EXAMPLE: Majdnem mindig pénteken halászok.
Pénteken szoktam halászni.

Péter a katonaságnál megtanult mindent rendben tartani.
Péter a katonaságnál rászokott a rendre.

1. Néha cigarettázik a nappaliban.
2. Sokszor énekel, mikor fürdik.
3. Nem nevet, amikor rossz viccet mondanak.
4. Rendszerint készpénzzel fizet azért, amit vesz.
5. Többnyire bekapcsoljuk a fűtést, amikor hideg van.
6. Én mindig 6-kor kelek fel.
7. Mi ritkán megyünk vendéglőbe.
8. Maga kivel szórakozik a hétvégeken?
9. Ő mikor kezdett el dohányozni? (rászokni a dohányzásra)
10. Szeretném, ha férjem nem inna. (leszokni az ivásról)

GyakorlatokSection 1

Szoktam hordani derékszíjat.
Kivel szokott beszélgetni?
Szokott cigarettázni?
Mikor szokott ebédelni?
A hétvégén is szoktam tanulni.
Maguk hol szoktak vásárolni?
Nem szoktam korán lefeküdni.
Nem szoktunk erős kávét inni.
Mi autón szoktunk kirándulni.
Vendéglőben szokták venni a bort.
Fel szoktam akasztani a sapkámat.
Meg szoktam borotválkozni.
Ki szoktuk nyitni az ablakot.
Be szokták zárni az osztályt?
Le szokta venni a kalapját.
El szoktam menni a moziba.
Át szokott úszni a folyón?
Rendbe szoktuk rakni a felszerelést.
Vissza szokták fizetni a kölcsönt.
Össze szokta hasonlítani az lányokat?

Section 2

Péter rászokott az ivásra.
János le akar szokni a dohányzásról.
Nem tudok leszokni a gyorsajtásról.
Nem tudom megszokni a viselkedését.
A katonaságnál rászokott a rendre.
Náluk az a szokás, hogy az apa ül a főhelyen.
Ez egy nagyon szép karácsonyi szokás.
János jó ember, de van egy nagyon rossz szokása.
Külföldi vagyok, így nem ismerem az itteni szokásokat.
Pál írt egy könyvet a magyar népszokásokról.

Section 3

Ott írja alá, ahol mutatom.
Oda állt, ahol nem esett az eső.
Én nem onnan jöttem, ahova maga megy.
Oda ültem le, ahova Rózsi akart ülni.
Ott jártam iskolába, ahova most maga utazik.
Nem onnan kaptam a levelet, ahonnan maga.
Arra néztem, amerről a hangot hallottam.
Addig szaladtam, ameddig tudtam.
Addig tanultam, amíg nem lettem fáradt.

Section 1Történet

Hétfégi kirándulások.

Budapesten az emberek a hétféteken vagy az Állatkertbe mennek, vagy a budai hegyekbe. Kevés olyan ember van Budapesten, aki még nem volt az Állatkertben. Különösen azok mennek oda, akiknek gyerekei vannak. Kovácsék azonban egyszer se voltak még ott, pedig vannak gyerekeik. Ők azt mondják, ha odamennek, akkor villamoson vagy autóbusszon kell menni. Ez persze mind pénz. Azután az Állatkertbe is csak jeggyel mehet be az ember, ami egy sokgyerekes családnak sokba kerül. Ezért inkább a hegyekbe mennek, mert ott nem kell fizetni.

A pestiek azt szokták mondani: "Menjünk a zöldbe pihenni!" De nem csak mondják. Budapesten rengeteg ember megy a hegyekbe kirándulni. Budán több hegy is van. Ott van például a János-hegy, a Szabadság-hegy, a Hármashatár-hegy. Ezekre a hegyekre sokszor autóbusszal szoktak felmenni az emberek. Van azonban, aki csak a hegy lábáig megy autóbusszal vagy villamossal, és aztán gyalog megy fel a hegyre.

Itt vannak például Somogyiék. Somogyiék mindig gyalog mennek, pedig már öregek. De azért olyan frissen mozognak, mintha fiatalok lennének. Somogyiék korán reggel szoktak indulni. Az enni- és innivalót két kis táskában viszik. De nem visznek sok ennivalót. A két öreg nem szokott sokat enni. Igaz, hogy nem kellene nekik semmit se vinni, mert vannak büfék a hegyekben, és ott vehetnének ennivalót és innivalót is. Somogyi úr szokott is néha egy pohár vörös bort venni. Azt mondja, hogy sehol se mérnek olyan olcsó és jó vörös bort Budapesten, mint a János-hegyen.

Section 2Halálos baleset
(Reading Comprehension Exercise)

Kiss Jánosné 68 éves nyugdíjas, budapesti lakos Kerepesi úti lakásán tojást akart főzni. A bugyogó víz eloltotta a tűzhely gázlángját, a kiömlő gáz pedig megölte az öregasszonyt.

1. Hol lakott Kiss Jánosné?
2. Mit csinált Kiss Jánosné?
3. Mi történt a vízzel?
4. Milyen tűzhelye volt Kiss Jánosnénak?
5. Hogy hívják az öregasszony férjét?

Suggested Translation

Weekend excursions.

In Budapest, people on weekends go either to the zoo or to the Buda hills. There are few people in Budapest who have not yet been to the zoo. Especially those who have children go there. But the Kovácses have not yet been there even once, although they do have children. They say that if they go there, they must take the streetcar or the bus. All that costs money, of course. Then one needs a ticket for going to the zoo, too; for a family with many children this costs a lot. For this reason they'd rather go to the hills, for there one does not have to pay an entrance fee.

The Pest people are in the habit of saying: "Let's go out into nature to relax!" But they do not only say that. In Budapest, lots of people go to the hills on excursions. In Buda there are several hills. There are, for example, the Janoshegy, the Szabadság-hegy, the Hármashatár-hegy. Often people go up to the top of these hills by bus. There are people, however, who only go by bus or streetcar as far as the foot of the hill and then go up the hill on foot.

Here are, for example, the Somogyis. The Somogyis always go on foot, even though they are already advanced in years. Yet they move as briskly as if they were young. The Somogyis usually start early in the morning. They carry the food and drinks in two little bags. But they do not take much food with them. As a rule, the two old people do not eat much. True, they would not have to take along anything, for there are cafeterias in the hills and they could buy both food and drinks there. Mr. Somogyi does indeed buy a glass of red wine there occasionally. He says that nowhere in Budapest do they have as inexpensive and good red wine on tap as on the Jánoshegy.

PART EIGHT
CONVERSATIONBeszélgetés

- Hol beszélget a két férfi? Egy pesti eszpresszóban beszélgetnek.
- Mit szoktak az emberek csinálni az eszpresszóban? Kávét szoktak inni.
- Hol lakik a két férfi? Az egyik Budán, a másik Pesten.
- Messze lakik a pesti férfi az Állatkerttől? Nem, a pesti férfi közel lakik az Állatkerthez.
- Mikor volt legutóbb az Állatkertben? Tavaly volt legutóbb az Állatkertben.
- A budai férfi már többször is volt az Állatkertben? Igen, ő már többször is volt ott.
- A pesti férfi mit szokott csinálni vasárnap? El szokott menni a budai hegyekbe.
- Hogyan szokott menni, villamossal? Autóbuszszal szokott menni, nem villamossal.
- Hova megy legközelebb? A Hármashatár-hegyre fog menni.
- Az a férfi, aki Budán lakik, volt már a Hármashatár-hegyen? Az a férfi, aki Budán lakik, még sohasem volt a Hármashatár-hegyen.
- Oda is autóbuszszal szoktak menni a pestiek? Igen. Oda is autóbuszszal mennek.
- Miért mennek autóbuszszal? Azért, mert sok embernek nehéz gyalogolni.
- Mi itt Amerikában legtöbbször hogyan megyünk kirándulni? Mi itt rendszerint autóval megyünk kirándulni.
- Ha Pesten lalnánk, akkor is autóval mennénk? Ha Pesten lalnánk, akkor valószínűleg vagy gyalog, vagy villamossal mennénk.
- Amióta Montereyben lakik, hány-szor volt már kirándulni? Egyszer sem voltam még kirándulni.
- Miért? Nem ér rá? Amióta itt vagyok, csak tanulni érek rá.

Szokott moziba menni? Igen, szoktam moziba menni.
Sokszor megy moziba? Nem sokszor megyek moziba.
Hova szokott még menni? A klubba szoktam menni, ha van időm.
Szokott táncolni is? Igen, néha szoktam táncolni is.
Eszpresszóba is szokott menni? Nem, oda nem szoktam menni.
Van ilyen Montereyben? Úgy tudom, van.

LESSON 72

PART ONE

INTRODUCTION

Bevezetés

Section 1

1. A tanár azt mondja a diáknak, hogy írjon fel egy új szót a táblára.
János arra kéri a feleségét, hogy csak könnyű vacsorát főzzön ma.
Pál elvisz egy öltönyt a tisztítóba, hogy kitisztítsák.
A százados parancsot adott, hogy az üteg készüljön fel tüzelni.
Az orvos azt mondja a betegnek, hogy vegye be az orvosságot.
Az őrnagy azt parancsolta, hogy az egység lőjje ki a közeledő két ellenséges harckocsit.
2. A tanár felirat egy új szót /a diákkal/ a táblára.
János könnyű vacsorát főzet ma.
Pál kitisztított egy öltönyt.
A százados felkészülteti az üteget tüzelésre /tüzelni/.
Az orvos beveteti a beteggel az orvosságot.
Az őrnagy kilöveti a közeledő két ellenséges harckocsit.
3. Bevitetem a kocsimat a garázsba.
A Shell-garázsban szoktuk megjavíttatni az autónkat.
Megvizsgálattam a szememet, mert rosszul látok.
Az őrmester megfuttatja az újoncokat.
A századparancsnok kétszer lemosatta az ablakokat.
Betömetem az egyik fogamat a fogorvossal.
Éva megetette a gyerekkel a főzeléket is.
A titkárnővel megkérdeztem, hogy miért hiányzik két diák.

Section 2

1. Nekem fontos figyelni és írni az osztályban.
Magának magyarul kell tanulni és beszélni.
A diáknak el kell mondani a párbeszédet.
Neki tilos volt kimenni a városba.
Nekünk érdemes volt elolvasni azt a könyvet.
Önöknek nem szabad itt dohányozni.
Nem illet nekik nevetni a más kárán.
Maguknak nem lehet civil ruhában az iskolába jönni.
Mindenkinek meg kell állni a piros lámpánál.
Senkihez se illik udvariatlannak lenni.

2. Fontos figyelnem és írnom az osztályban.
/Magának/ magyarul kell tanulnia és beszélnie.
A diáknak el kell mondania a párbeszédet.
Neki tilos volt kimennie a városba.
Érdemes volt elolvasnunk azt a könyvet.
/Önöknek/ nem szabad itt dohányozniok.
Nem illet nekik nevetniük a más kárán.
Maguknak nem lehet civil ruhában az iskolába jönniök./Maguk
nem jöhetnek civil ruhában az iskolába.
Mindenkinek meg kell állnia a piros lámpánál.
Senkihez se illik udvariatlannak lennie.

NyelvtanThe Causative Verb and the Use of the InfinitiveThe Causative Verb

1. Csinál egy asztalt.	He makes a table.
Csináltat egy asztalt.	He has a table made.
Megjavítjuk az autót.	We fix (repair) the car.
Megjavíttatjuk az autót.	We have the car fixed (repaired).
Kihúzó a fogamat.	I extract my tooth.
Kihúzatom a fogamat.	I have my tooth extracted.
Kiöntik a tejet.	They pour the milk.
Kiöntetik a tejet.	The have the milk poured.

2. The verbs formed by the addition of the suffixes -tat, -tet or -at, -et are called causative verbs because they "cause" somebody else to act. The suffix indicates that the action is not performed by the subject himself. This meaning in English is achieved by using:

a. Have + object + past participle:

Kitisztíttatom a kabátomat.	I have my coat cleaned.
-----------------------------	-------------------------

b. Make + object + infinitive without "to":

A tanár megdolgoztatja a diákokat.	The instructor makes the students work (hard).
------------------------------------	--

c. Other constructions like:

Tudatni fogom.	I will let you know.
----------------	----------------------

3. When to use which suffix (tat or at):

a. Verbs (root) ending on-t:

(1) Vowel +-t : -tat, -tet

üt	beat	üttet	have somebody beaten
tanít	teach	tanítottat	have somebody taught

(2) Consonant +-t : -at, -et

tart	keep	tartat	have somebody keep (something)
ébreszt	wake	ébresztet	have somebody wake (somebody)

b. All other verbs:

(1) Verbs with more than one syllable: -tat, -tet

olvas	read	olvastat	have somebody read (something)
kérdez	question	kérdeztet	have somebody question (somebody/something)

(2) Verbs of one syllable: -at, -et

ír	write	írat	have somebody write (something)
mos	wash	mosat	have somebody wash (something)

c. Some exceptions:

ül	sit	ültet	make sit, set, plant
szokik	get used to	szoktat	make accustomed, condition
szűnik	cease, stop	szüntet	(bring to a) stop, interrupt

d. The -ik verbs lose -ik when -tat, -tet is used:

dolgozik	works	dolgoztat	make somebody work
késik	be late	késtet	make somebody (be) late

e. The suffix-hat, -het may be added to the causative suffix:

vár		várat	váráthat
wait		keep somebody waiting	may (can) keep somebody waiting

ül		ültet	ültethet
sit		plant/set or make somebody sit	may (can) make somebody sit

Nem várathatom órákig.

I can't keep him waiting for hours.

Adok neki pénzt, hogy megjavíttathassa az autóját.

I give him money so that he can have his car repaired.

f. Irregular verbs:

(1) lő - lövet

(2) eszik - etet   tesz - tetet   hisz - hitet
iszik - itat   vesz - vetet   visz - vitet

(3) alszik - altat   fekszik - fektet

g. The object performing the action is indicated by the adverbial suffix -val, -vel.A szabóval új ruhát csináltatok.
I will have new clothes made by the tailor.Bezáratom magát a rendőrrel.
I will have you locked up by the police.The Use of the Infinitive

1. General (See Lessons 46 and 47):

Tilos ülni.
It is forbidden to sit.Nem tilos ülni.
It is not forbidden to sit.Tilos leülni.
It is forbidden to sit down.Nem tilos leülni.
It is not forbidden to sit down.Szabad ülni.
It is permitted to sit.Nem szabad ülni.
It is not permitted to sit.Le szabad ülni.
It is permitted to sit down.Nem szabad leülni.
It is not permitted to sit down.

2. The Infinitive with a Personal Marker (Possessive Suffixes):

Tilos ülnöm.
I am forbidden to sit.Nem tilos ülnie.
He is not forbidden to sit.Tilos leülnünk.
We are forbidden to sit down.Nem tilos leülniök.
They are not forbidden to sit
down.Szabad ülnöm.
I am allowed to sit.Nem szabad ülnie.
I am not allowed to sit.Le szabad ülnünk.
We are allowed to sit down.Nem szabad leülniök.
They are not allowed to sit
down.

A comparison of the corresponding sentences in paragraphs one and two above shows that certain changes have occurred with the infinitive.

The general infinitive suffix -ni (of para. 1) becomes in para. 2:

-nöm /-nem	-nie
-nünk	-niük / -niök

indicating the four basic forms representing the six persons (I; you, he/she/it; we; you, they).

The infinitive with the possessive suffixes indicates for whom something is forbidden or allowed. For verbs having back-vowels only, the suffixes are -nom, -nia, -nunk, and -niuk respectively.

Note also that verbs having a prefix (le-ülni) undergo a separation of the prefix when szabad is used: Le szabad ülni. The negative again fuses the prefix: Nem szabad leülni.

This form of the infinitive is used with verbs that prescribe, forbid, or specifically allow some action. These verbs fall into two categories: one that separates verbal prefixes, and one that does not separate them:

szabad (separates)	illik
lehet	tilos (does not separate)
kell	muszáj
	lehetetlen
	szükséges

The use of the infinitive with possessive endings need not be mastered; the general infinitive can be used in everyday language. It is necessary, however, for the student to know it for recognition.

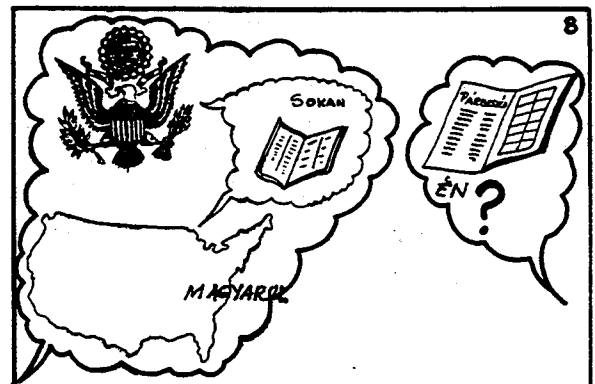
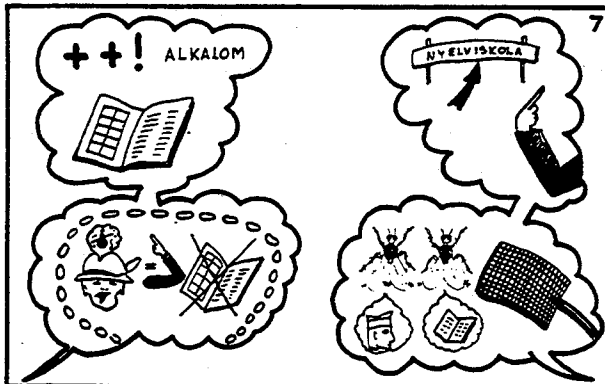
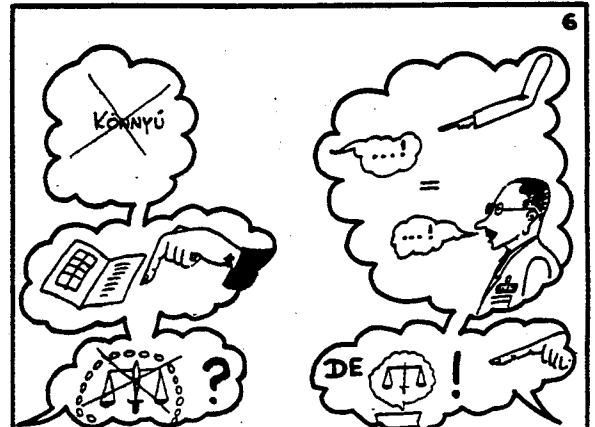
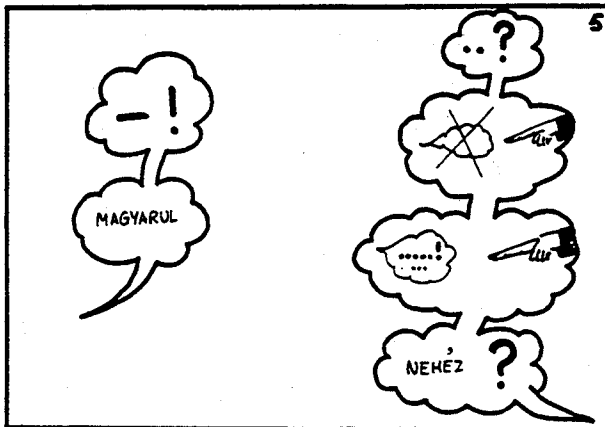
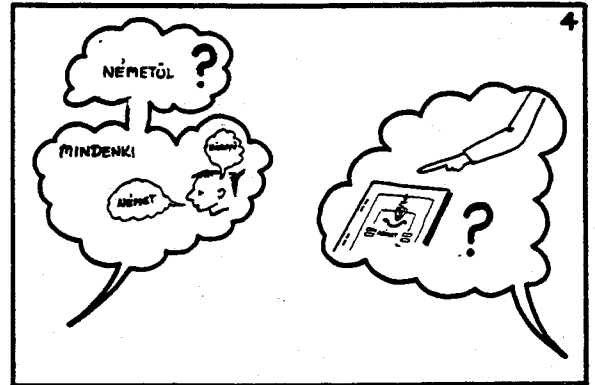
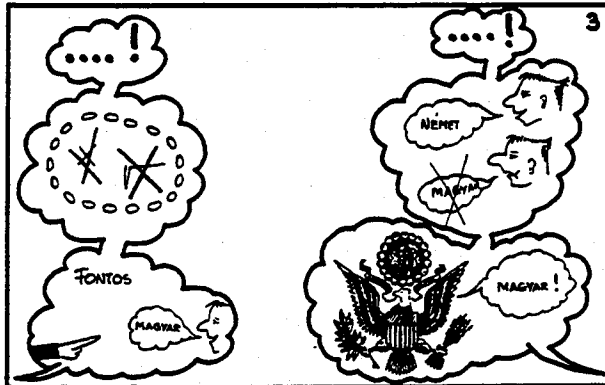
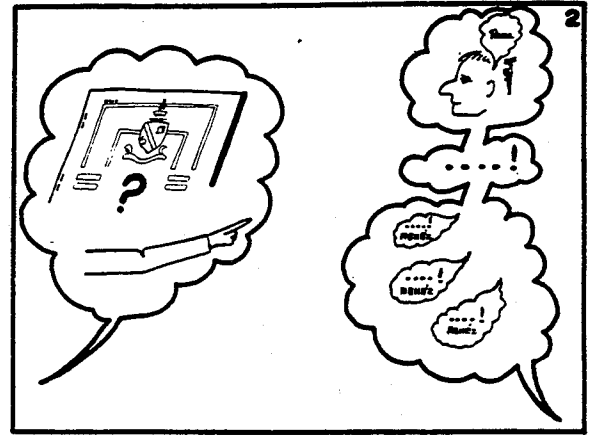
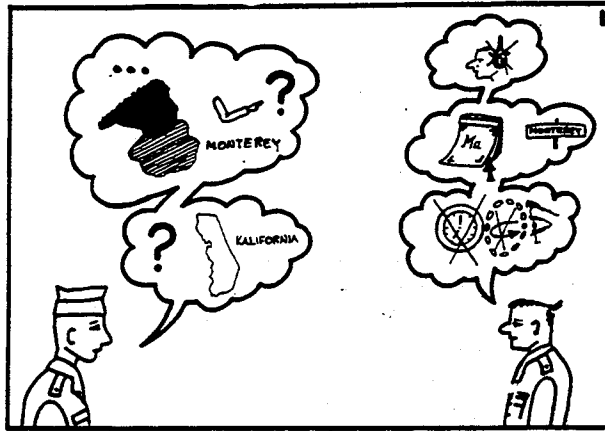
PART THREE
VOCABULARYSzavak

1. alkalom vmire	opportunity for something
2. csapás	stroke
3. elintéz, elintézni vmit	take care of something, to
4. érzi, érezni magát (jól, rosszul)	feel (good, bad), to
5. feladat	task, duty
6. idegen	strange, foreign
7. Jó vicc!	That's a good one!
8. kapcsolat	connection, relationship
9. katonai szolgálat	military service
10. két legyet egy csapásra	two birds with one stone (to kill)
11. kihasznál, kihasználni	take advantage of something, to
12. kitűnő	excellent
13. körülnéz, körülnézni	look around, to
14. légy	fly (insect)
15. Még rágondolni is rossz!	It's bad even to think about.
16. mond, mondani vmit vkiről	say something about somebody, to
17. mesebeszéd	cock-and-bull story
18. Ne mondja!	You don't say!
19. nyelvtudás	knowledge of a language/languages
20. szamárság	nonsense
21. tény	fact

SZÓLÁSMONDÁSOKIDIOMS

1. Nem álltam kötélnek.	I didn't bite his bait.
2. Minden súlyát latba vetette.	He threw his whole weight into the balance.
3. Szavát adta, de kibújt az ígérete alól.	He had pledged his word, but (he) backed out.

Dialogue

PART FOUR
DIALOGUEPárbeszédKét legyet egy csapásra

Miért nem akar magyarul tanulni?

Személyek: egy régi diák és egy új diák

Régi diák: No, bajtárs, hogy érzi magát Montereyben? Tetszik Kalifornia?

Mondja, milyen nyelvet fog tanulni?

Mesebeszéd! Nem számít, hogy milyen nehéz a nyelv. Az a fontos, hogy kedve legyen tanulni.

Németül? Mindenki németül akar tanulni, mert azt gondolják, hogy az könnyű.

Nem. Magyarul.

Nem könnyű. De hát nekünk itt az a feladatunk, hogy tanuljunk. Nem igaz?

Nagyszerű alkalom ez a nyelvtanulásra. Bolond lennék, ha nem használnám ki.

A hadseregnek és az országnak fontos érdeke az, hogy sokan tanuljanak idegen nyelveket.

1 Új diák: Még bizony nem tudom. Csak tegnap érkeztem. Nem volt időm körülnézni.

2 Még rágondolni is rossz! Magyar! Azt mondják, hogy borzasztó nehéz nyelv.

3 Jó vicc! Hogy legyen kedvem magyarul tanulni? A hadsereg azt akarja, hogy magyarul tanuljak, pedig én németül akartam tanulni.

4 Maga talán németül tanul?

5 Igazán? Ne mondja! Mondjon valamit róla. Tényleg olyan nehéz?

6 Maga úgy beszél, mintha tanár lenne. De azt hiszem, igaza van.

7 Hát én is azért jöttem ide. Gondoltam, két legyet egy csapásra: elintézem a katonai szolgálatot és megtanulok egy idegen nyelvet.

8 De miért akarják, hogy éppen én tanuljak magyarul?

Suggested Translation

To kill two birds with one stone.
Why don't you want to study Hungarian?

Persons: an old and a new student.

Old student: Well, buddy, how do you like Monterey? How is California?

Say, what language are you going to study?

That's a lot of bull ....! It doesn't count how difficult a language is. What counts is to like to study.

German? Everybody wants to study German because they think it's easy.

No, I study Hungarian.

It isn't easy. But our job is to study here. Isn't it?

This is a good opportunity, to study a language. I'd be crazy not to take advantage of it.

It is of paramount interest to the army and the nation to have many linguists.

1 New student: I don't know yet. I got in only yesterday. I had no time to look around.

2 It's bad news even to think of it! Hungarian. They say it's a horribly difficult language.

3 You're kidding! (How) why should I like to study Hungarian? The Army picked me for Hungarian but I wanted German.

4 Why, are you studying German?

5 Really? You don't say. Tell me something about it. Is it really very difficult?

6 You speak like a teacher. But maybe you're right.

7 Well, that's what I am here for. I thought I might kill two birds with one stone, do my military service and learn a foreign language.

8 But why do they want me to study Hungarian?

Írásbeli házi feladatSection 1

EXAMPLES: Péter kiment tüzet csinálni.
Péter kiment, hogy tüzet csináljon.

1. Sándor hazamegy házi feladatot csinálni.
2. Éva bejött a szobába segíteni.
3. Leülünk olvasni.
4. Pál bement a fürdőszobába borotválkozni.
5. A levelet odaadta neki elolvasni.

Section 2

In this part of your homework, the construction requires the use of hogy followed by verb predicates with imperative endings. (Note the person shown in parenthesis.)

EXAMPLES: Érdeemes tejet inni. (ő)
Érdeemes, hogy tejet igyon.
Fontos kifizetni az autót. (mi)
Fontos, hogy kifizessük az autót.

1. Fontos pontosan érkezni. (mi)
2. Nem szükséges sokat beszélni. (ők)
3. Lényeges volt belépni a pártba. (én)
4. Nem érdemes izgulni. (ő)
5. Nincs elég idő tanulni. (mi)

GyakorlatokSection 1A diák nem beszél.

Beszéljek?
 Ki beszéljen?
 A tanár beszéljen?
 Hol beszéljek?
 A tanár hol beszéljen?
 Mikor beszéljek?
 Hogyan beszéljek?

Igen. Beszéljen!
 Maga beszéljen!
 Ne a tanár, maga beszéljen!
 Az osztályban beszéljen!
 A tanár az irodában beszéljen!
 Mindig beszéljen!
 Magyarul beszéljen!

A diák levelet ír.

Írjon a diák?
 Mit írjon?
 Kinek írjon?
 Mikor írjon?
 Írjon vagy olvasson?
 Mit csináljon?
 Ki írjon?
 Olvasson?
 Ki olvasson?

Igen. Írjon!
 Egy levelet írjon!
 A barátjának írjon!
 Most írjon!
 Írjon!
 Írjon!
 Ő írjon!
 Ne olvasson! Írjon!
 A tanár olvasson!

Mit csináljon Szabó?

Ki indítsa meg?
 Én indítsam meg?
 Mit indítson meg?
 Mikor indítsa meg?
 Hogyan indítsa meg?
 Én fordítsam el?
 Én mit csináljak?

Indítsa meg a motort!
 Szabó indítsa meg!
 Ne maga, ő indítsa meg!
 A motort indítsa meg!
 Most indítsa meg!
 Fordítsa el a kulcsot!
 Ne maga, ő fordítsa el!
 Maga csak üljön, figyeljen!

Szabó engedje ki a kéziféket?

Szabó! Engedje ki a kézi-
 féket!
 Fordítsa balra és húzza
 vissza!
 Igen! Fordítsa balra és
 húzza vissza!
 Maga fordítsa balra!
 Persze, hogy maga fordítsa
 balra!

Igen. Szabó engedje ki a
 kéziféket!
 Hogyan engedjem ki?
 Fordítsam balra és húzzam
 vissza?
 Ki fordítsa balra?
 Én fordítsam balra?
 Húzzam vissza?

Igen. Húzza vissza!
Ne ő, maga húzza vissza!

Ő húzza vissza?
Jó, akkor elfordítom és visszahúzom a kéziféket!

Section 2

A papírra írjanak!

Mivel írjunk a papírra?
Mire írjunk ceruzával?
Mi írjunk a papírra?
Tollal írjunk?

Kérjünk ceruzát?
Ne kérjünk, hanem csak írjunk?
Mit csináljunk?
Ó, igen. Írjunk a papírra!

Ceruzával írjanak!
A papírra írjanak!
Igen, maguk írjanak!
Ne tollal, hanem ceruzával írjanak!
Ne kérjenek, hanem írjanak!
Igen. Ne kérjenek, hanem írjanak!
Írjanak!

Forduljanak balra a keresztutcánál!

A keresztutcánál forduljunk balra?
Mit csináljunk a keresztutcánál?
Figyeljünk a keresztutcánál?

Kik forduljanak balra?
Hova forduljunk ott?
Hol forduljunk balra?

Jobbra forduljunk?

Igen. A keresztutcánál forduljanak balra!
Forduljanak balra a keresztutcánál!
Ne figyeljenek, hanem forduljanak balra!
Maguk forduljanak!
Balra forduljanak ott!
A keresztutcánál forduljanak balra!
Ne jobbra forduljanak, hanem balra forduljanak!

Hívják be a gyerekeket!

Behívjuk a gyerekeket?
Kik hívják be őket?
Honnan hívjuk be őket?
Mit csináljunk?
Bezárjuk most az ajtókat?
Mikor zárjuk be?
Az ablakokat se zárjuk be?
Jó. Akkor azokat bezárjuk.

Igen. Hívják be őket!
Maguk hívják be őket!
Az udvarból hívják be őket!
Hívják be őket!
Most még ne zárják be őket!
Miután a gyerekek bejöttek.
De igen. Azokat zárják be!

Tanulják meg a párbeszédet!

Tanuljuk meg a párbeszédet?
Mikor tanuljuk meg?
Az új párbeszédet tanuljuk meg?

Igen, tanulják meg!
Ma este tanulják meg!
Persze! Az újat tanulják meg!

Csak mi tanuljuk meg?
Megtanuljuk a magyar nótát
is?
Az osztályban énekeljük el?

Csak maguk tanulják meg!
Igen, tanulják meg és reggel
énekeljék el!
Igen, az osztályban.

Section 1Történet

Tanuljunk nyelveket.

Az Egyesült Államok hadseregében sok katona megtanulhat valami idegen nyelvet. Ugyanis a hadseregnek olyan emberekre is szüksége van, akik nemcsak angolul beszélnek, hanem valamilyen más nyelven is. Ezért sok katona, honvéd, tiszthelyettes vagy tiszt eljőhet a nyelviskolába nyelvet tanulni. Egy egész évig nem csinálnak mást, csak egy nyelvet tanulnak. Ez persze nem olyan könnyű. Az ember hamar elfárad, ha mindig egy dolgot csinál. Éppen azért az nagyon fontos, hogy a katonának legyen kedve tanulni.

Somogyi úr most jött nem régen a nyelviskolába. Persze nem ez az ő igazi neve. De Somogyi úr magyarul tanul, és a magyar szakosztályon minden diák kap egy új nevet. Magyar nevet. És a diákok addig, amíg a nyelviskolában vannak, az osztályban ezt a nevet használják.

Szóval Somogyi úr most jött ide és ő azt kérdezi, hogy hogyan legyen az embernek kedve nyelvet tanulni, amikor nem tanulhatja azt a nyelvet, amit szeretne. Sajnos ez néha, vagy talán sokszor is, így van. Az embernek mást kell tanulni, mint amit szeretne. Úgy látszik az országnak és a hadseregnek fontos az, hogy legalább néhányan magyarul is tanuljanak. Helyesebben: ne csak tanuljanak, hanem beszélni is tudjanak. Mert fontos az, hogy megtanuljanak magyarul beszélni.

Persze a nyelviskolában nemcsak a magyar nyelvet tanítják, hanem sok más nyelvet is.

Azoknak az embereknek, akik a hadsereg segítségével nyelvet tanulhatnak, csak gratulálni lehet, mert nyelvtudásukkal majd sok barátot szerezhetnek a hazájuknak.

Section 2Elütött egy motorkerékpárost.
(Reading Comprehension or Translation Exercise)

Múlt heti számunkban jelentettük, hogy szerdán este kilenc órakor a Pécsi út és Kerekes utca kereszteződésénél súlyos baleset történt. Egy túl gyorsan hajtó gépkocsi nekifutott Kovács Sándor 53 éves kereskedőnek, aki éppen a motorkerékpárját akarta elindítani. Kovácsot a kórházba szállították, a részeg gépkocsivezetőt pedig letartóztatták.

A rendőrség kéri, hogy akik látták a balesetet, jelentsék a részleteket.

Answer the following questions in English or Hungarian.

1. Mi a hír címe?
2. Mikor történt a baleset?
3. Hol történt a baleset?
4. Hogyan történt a baleset?
5. A gépkocsi kit ütött el?
6. A baleset után mi történt Kovács Sándorral?
7. Mit történt a gépkocsivezetővel?
8. Miért tartóztatták le a vezetőt?
9. Mit kér a rendőrség?

Suggested Translation

Let's learn languages!

In the Armed Forces of the United States many soldiers can learn some foreign language. The Armed Forces needs namely, also people who speak not only English but some other language. For this reason, many soldiers, privates, NCO's or officers can come to the language school to study languages. For a full year they do nothing but study one single language. This, of course, is not so easy.

One becomes soon tired if one does the same thing all the time. For that very reason, it is very important that the soldier should feel like studying.

Mr. Somogyi came to the language school not long ago. Of course, this is not his real name. But Mr. Somogyi is studying Hungarian, and in the Hungarian department every student gets a new name. A Hungarian name. And as long as they are in the language school, the students use this name in class.

So Mr. Somogyi has come here now, and he is asking how one should feel like learning a language when one is not permitted to study the language he would like to. Unfortunately this is sometimes, perhaps even many times, the case. One must study something different from what one would like to. Apparently it is important to the country and to the armed forces that at least some people should study Hungarian, too. More precisely: not only should they study, but they should also be able to speak. For the important thing is that they should learn to speak Hungarian.

Of course, in the language school they teach not only Hungarian but also many other languages.

The people who can learn a language with the help of the Armed Forces can only be congratulated for, with their linguistic knowledge, they will be able to make many friends (to) for their country.

Beszélgetés

- Hogy érzi magát Montereyben?   Köszönöm, elég jól.
- Maga is jól érzi magát Montereyben, Tóth úr?   Én nem érzem jól magam Montereyben.
- Miért nem érzi jól magát Montereyben?   Nem tudom. Csak nem érzem magamat jól.
- Nem tetszik magának Kalifornia?   Nem. Nekem nem tetszik Kalifornia.
- Kinek tetszik Kalifornia?   Neki tetszik Kalifornia.
- Maga csak tegnap érkezett Montereybe?   Nem, én már régen érkeztem.
- Volt már ideje körülnézni?   Még nem volt időm körülnézni.
- Hogyhogy nem volt ideje körülnézni?   Azért nem volt időm, mert sokat kell tanulni.
- A párbeszédben találkozott egy régi diák és egy új diák. Mit kérdezett a régi diák az újtól?   Azt kérdezte az újtól, hogy milyen nyelvet fog tanulni.
- Milyen nyelvet fog tanulni az új diák?   Magyarul fog tanulni az új diák.
- Mit hallott az új diák a magyar nyelvről?   Azt hallotta, hogy nehéz a magyar nyelv.
- Számít az, hogy milyen nehéz a nyelv? Mit mond a régi diák?   Azt mondja a régi diák, hogy nem számít, hogy milyen nehéz egy nyelv.
- Fontos az, hogy az embernek kedve legyen tanulni?   Igen, fontos az, hogy az embernek kedve legyen tanulni.
- A régi diák is azt mondja?   Igen, a régi diák is azt mondja.
- Van kedve az új diáknak magyarul tanulni?   Nincs kedve magyarul tanulni.
- Miért nincs kedve magyarul tanulni?   Azért nincs kedve, mert németül szeretett volna tanulni.

Ki akarja, hogy az új diák magyarul tanuljon?

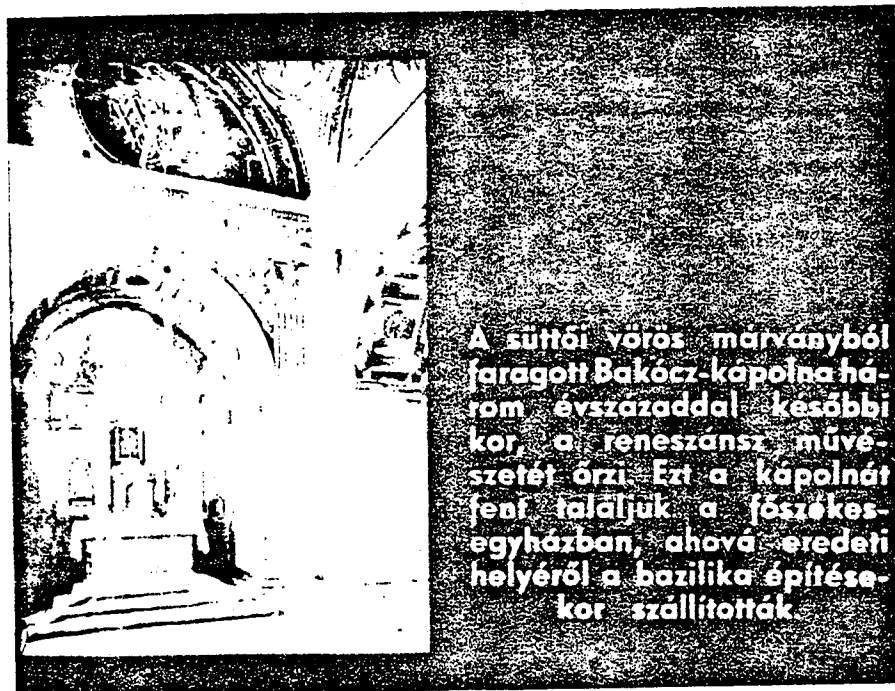
A hadsereg akarja, hogy az új diák magyarul tanuljon.

Milyen nyelvet tanul a régi diák?

A régi diák is magyarul tanul.

Mi a diákok feladata az iskolában?

Az a feladatuk, hogy tanuljanak.

LESSON 73

PART ONE

INTRODUCTION

Bevezetés

1. A diák iskolába jár, hogy tanuljon.
A diákok szorgalmasan tanulnak, hogy többet tudjanak.
Érdeemes figyelniük, hogy megértsék a leckét.
Fontos, hogy memorizálják a párbeszédet és hogy jól csinálják meg a házi feladatukat.
A hadseregnek az a célja, hogy sok katona jól beszéljen idegen nyelveket.
Szükséges, hogy a diák ismétlje a javítást.
Az a fontos, hogy ne hiányozzanak az osztályból.
Az is lényeges, hogy rend, tisztaság és fegyelem legyen az osztályban.
Önöknek az a feladatuk, hogy jól értsenek, beszéljenek és írjanak magyarul.
Muszáj, hogy mindennap lelkiismeretesen dolgozzanak.
2. Az őr kötelessége, hogy jelentse amit látott.
Nem vagyunk bolondok, hogy vitatkozzunk a parancsnokkal.
János túl büszke volt ahhoz, hogy bocsánatot kérjen.
Elég ügyesek voltak ahhoz, hogy gyorsan és jól hajtsák végre a feladatukat.
Nem azért jöttem, hogy vitatkozzak magával.
Az a feladatunk, hogy megtanuljunk magyarul.
Az a parancs, hogy a katona ne fürödjön a tengerben.
Az az utasítás, hogy reggel az első óra előtt adjuk be a házi feladatot.

NyelvtanThe Use of the Imperative in Subordinate Clauses

In Hungarian, when expressing a purpose, i.e., an action that is mandated by another action or a situation, the imperative is used. In English the same idea may be expressed by a similar construction using the phrase "in order to"

1. The clause using the imperative follows a clause containing a verbal predicate.

Péter kiment, hogy tüzet csináljon.
Peter went out to build a fire.

Kimennek a konyhába, hogy segítsenek.
They go out in the kitchen to help.

Azért jöttem, hogy figyelmeztessem.
I came to warn him.

In each of the above examples, the clause introduced by hogy (subordinate clause) and separated by a comma from the other clause (main clause) explains the purpose for which the action of the main clause takes place. The person of both verbs is the same, and the verb in the subordinate clause takes the imperative suffix without assuming imperative meaning. (See Lessons 41-44.)

Péter kiment tüzet csinálni.
Péter kiment, hogy tüzet csináljon.

Both of these sentences may be translated as follows:

Peter went out to build a fire.

(Review the structural feature introduced in Lesson 38.)

2. The clause using the imperative follows a nominal, adjectival predicate.

Fontos, hogy megegye az ebédet.
It is important that he eat his lunch.

Az a célja, hogy korán érkezzen.
His intention is to arrive early.

Az a feladatunk, hogy térképet rajzoljunk.
Our task is to draw maps.

Nem szükséges, hogy sokat beszéljenek.
It is not necessary that they talk much.

The words fontos, "important," cél, "aim, intention," feladat, "task," or szükséges, "necessary" appear in the main clauses above, followed in each instance by a subordinate clause in which the verb predicate assumes imperative endings. This subordinate clause is introduced by hogy and is separated from the main clause by a comma.

In addition to the words used as predicates in the above examples, other words requiring the same construction are lényeges, "essential," értelmes, "worthwhile," sürgős, "urgent." Some other uses of this construction follow:

Elég esze volt, hogy ne mondja meg az igazat.
He had enough sense not to tell the truth.

Túl fáradt vagyok, hogy levetkőzzek.
I am too tired to undress.

Túl büszke volt, hogy bocsánatot kérjen.
He was too proud to ask for forgiveness.

Nem vagyunk bolondok, hogy eladjuk ezt a telket.
We are not crazy (enough) to sell this lot.

Nem volt idejük, hogy borotválkozzanak.
They had no time to shave.

A kápolna francia minták nyomán épült XII. sz.-i gótikus szentélyének oszlop-párokon nyugvó bordás boltozata — régi építészetünk ritka emléke.

Belül is gazdag művészeti értékekben. A főoltárt díszítő festmény (Tizián képe nyomán Grigoletti Angelo festette) a világ egyik legnagyobb oltárképe.

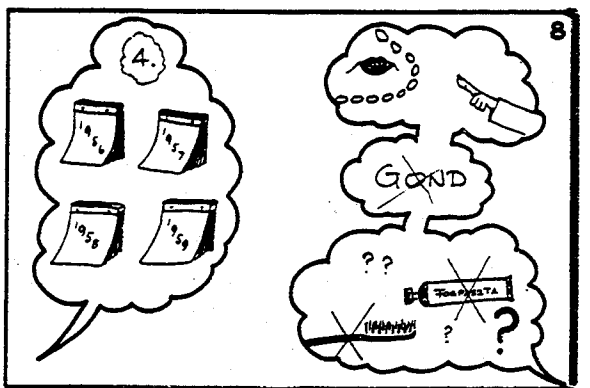
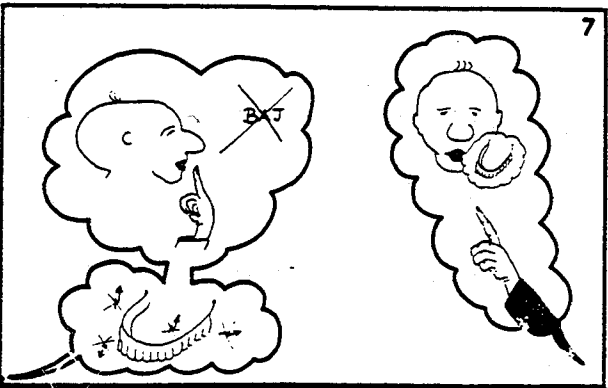
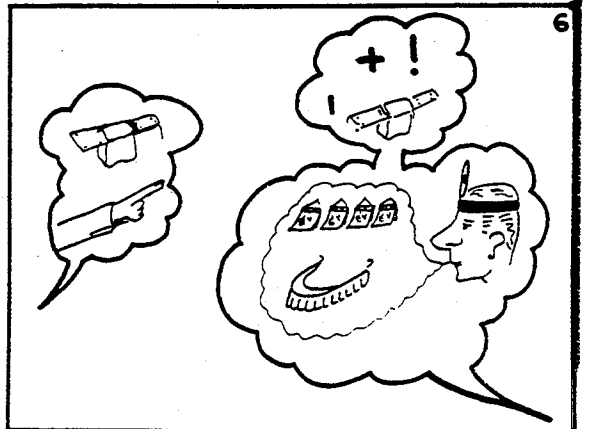
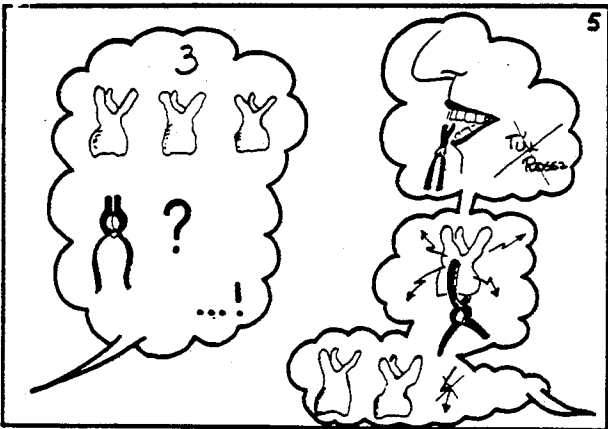
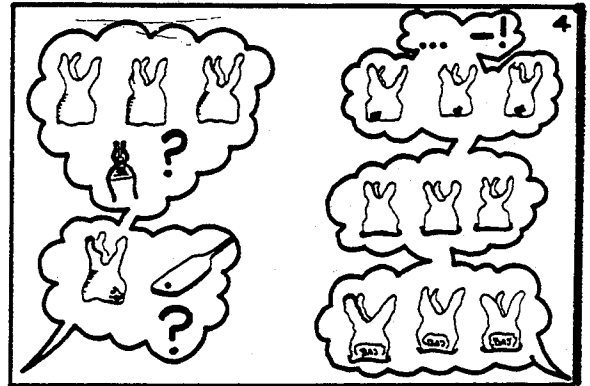
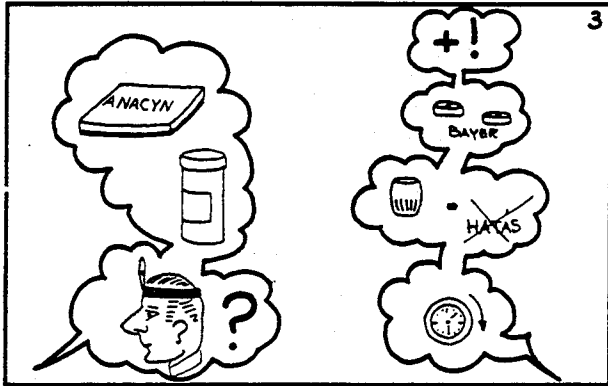
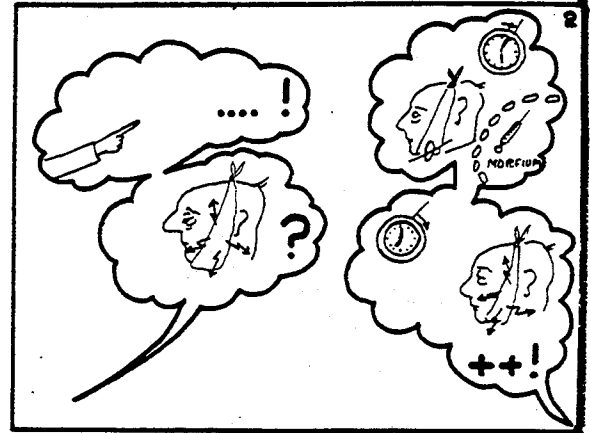
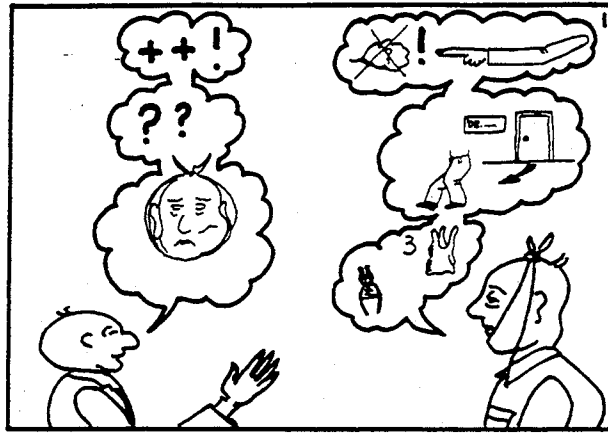
PART THREE
VOCABULARYSzavak

1. annál inkább	all the more
2. betöm, betömni (fogat)	fill, to
3. bevesz, bevenni (orvosságot)	take (in), swallow, to
4. dagadt	swollen
5. egyszerre	at the same time, simulta- neously
6. érez, érezni	feel, to
7. érzéstelenítő	anesthetic
8. fájdalomcsillapító	~~painkiller~~
9. fél (arca)	half, one (of two sides)
10. foghúzás	pulling/extraction of a tooth
11. fogorvos	dentist
12. gond	worry, care
13. gondosan	carefully
14. hatás	effect, result
15. kihúzat, kihúzatni	have extracted/pulled, to
16. korona	crown
17. maga (refl.)	himself/ herself/ itself
18. műfog (-sor)	denture, partial denture
19. rengeteget számít	means a lot
20. teljes fogsor	complete set of teeth, denture
21. tömés	filling
22. viszont	on the other hand, however

SZÓLÁSMONDÁSOKIDIOMS

1. Kutyából nem lesz szalonna.	You cannot turn chalk into cheese.
2. Az egyik kutya, a másik eb.	Six of one and half a dozen of the other.
3. Amelyik kutya ugat, az nem harap.	Barking dogs do not bite.

Dialogue

PART FOUR
DIALOGUEPárbeszédFogorvosnál volt

Személyek: Székely és a barátja

- Jó napot Székely úr! Mi van magával? Dagadt a fél arca.
- Szegény ember! Nagyon fáj?
- Azt hiszem be kellene vennie valami fájdalomcsillapítót. Nem adott az orvos?
- De mondja, hogy-hogy egyszerre három fogát kellett kihúzatnia? Nem lehetett betömni őket?
- De hármát egyszerre kihúzatni! Az sok.
- Azt hiszem most egy hídra lesz szüksége.
- Látja, nekem már nincs bajom a fogaimmal. A műfog sohasem fáj.
- Pedig már negyedik éve, hogy megvan.
- 1 Ne is kérdezze! Most jövök a fogorvostól. Három fogamat kellett kihúzatnom.
- 2 Eddig nem éreztem semmit, mert érzéstelenítőt kaptam. De most annál inkább!
- 3 De igen. Aszpirint. Már bevettem egyet, de még nem érzem a hatását. Még várnom kell.
- 4 Sajnos nem. Tömés már mindegyikben volt. Korona is volt rajtuk. A korona alatt volt a baj.
- 5 Maga a foghúzás nem volt túl rossz. Csak az elsőt éreztem egy kicsit, a másodikat és harmadikat már nem.
- 6 Igen, egyelőre csak egy hídra. De az orvos szerint néhány év múlva teljes fogsorra lesz szükségem.
- 7 Nem is vettem észre, hogy magának műfogsora van.
- 8 Boldog ember. Semmi gondja vele. Talán mosnia se kell a fogát.

PART FOUR
DIALOGUESuggested Translation

He was at the dentist.

Persons: Szekely and his friend.

<u>Friend</u>: Good day, Mr. Szekely. What's the matter with you? Your face is all puffed up. Poor you! Does it hurt? I think you should take a pain- killer. Didn't the doctor give you any? But say, how come you had to have three teeth extracted at once? Couldn't they be filled? But three at once! That's too much. I think you will need a bridge now. You see, I have no more problems with my teeth. False teeth don't hurt. I've had them for three years.	1 2 3 4 5 6 7 8	<u>Szekely</u>: Don't even ask! I am coming from the dentist. I had to have three teeth pulled. I didn't feel anything until now. They gave me some anes- thetic. But now it sure hurts. Yes, he gave me aspirin. I took one but can't feel its effect yet. I've got to wait. Unfortunately not. There were fillings in each of them. They were also capped. The trouble was under the crowns. The extractions weren't too bad. I felt the first one only a bit, but not the second or the third. Yeah, a bridge only for now. But the dentist said I'll need a full plate in a few years. I didn't notice that you wore dentures. You've got it made! You have no worries. Maybe you don't even need to brush them.

Írásbeli házi feladatSection 1

EXAMPLES: Kellett csomagolni. (ők)
Kellett csomagolniok.

Sok pénzt kellett fizetni. (mi)
Sok pénzt kellett fizetnünk.

1. Kilencre kellett volna elkészülni. (mi)
2. Nem szabad inni és dohányozni. (én)
3. El kellett olvasni a levelet? (maga)
4. Nem volt szabad kiabálni? (maguk)
5. Nem illett hangosan beszélni. (ők)

Section 2

EXAMPLES: Ki javította meg a kocsiját?
Kivel javíttatta meg a kocsiját?

Péternek mit adtak enni?
Pétért mivel etették?

Az ezredes azt akarja, hogy én írjam a cikket.
Az ezredes velem íratja a cikket.

1. Ezt a ruhát ki csinálta magának?
2. Az őrmester kinek adott parancsot, hogy tisztítsa meg a fegyvert?
3. János kit kért meg, hogy olvassa el a levelet?
4. A tanár Pálnak mondta, hogy írja fel a dátumot.
5. Kértem őt, hogy hívja meg a barátomat is.

GyakorlatokSection 1

1. Ebből az orvosságból minden két órában kell bevennem.
2. Igazolnia kell a személyazonosságát.
3. Pétert is meg kellett volna hívunk vacsorára.
4. Nem szabad kimenniök a laktanyából.
5. Az osztályban tilos dohányoznunk.
6. Sietnünk kell, mert elkésünk.
7. Nem szabad erős kávét innom.
8. Tilos volt a fűre lépnünk.
9. Sokat kellett tanulniok.
10. Az operáció után nem volt szabad felkelnie.

Section 2

1. Miért nem vágatja le a haját?
2. Kimosattam a ruháimat.
3. Fürdesse meg a gyereket!
4. Etessék meg őket!
5. Itassa meg a lovakat!
6. Próbálja elhíttetni vele!
7. Bevitetem az autómát a garázsba.
8. Megnézette a rádióját egy szakemberrel.
9. Ezeket a ruhákat szabóval csináltattam.
10. Ez a kép a barátomra emlékeztet.

Section 3

1. All verbs except roots ending on -t:a. More than one syllable: add -tat or -tet.

rajzol	rajzoltat	tanul	tanultat	olvas	olvastat
figyel	figyeltet	kérdez	kérdeztet	felel	feleltet
táncol	táncoltat	énekel	énekeltet	beszél	beszéltet
kiabál	kiabáltat	számol	számoltat	szalad	szaladtat
gyakorlatozik	gyakorlatoztat	felöltözik	felöltöztet	dohányzik	dohányoztat
gyülekezik	gyülekeztet	költözködik	költözködtet	emlékszik	emlékeztet
dolgozik	dolgoztat	elbúcsúzik	elbúcsúztat	vadászik	vadásztat
elutazik	elutaztat	levetkőzik	levetkőztet	találkozik	találkoztat
rendel	rendeltet	vásárol	vásároltat	megköszön	megköszöntet
remél	reméltet	viccel	vicceltet	magyaráz	magyaráztat
keres	keresztet	telefonál	telefonáltat		
becsomagol	becsomagoltat	odakiabál	odakiabáltat		

b. One syllable: add -at or -et.

főz	főzet	ég	éget	ugrat
mos	mosat	ír	írat	kúszat
néz	nézet	ad	adat	folyat
dob	dobat	hoz	hozat	mászat
becsuk	becsukat	lehúz	lehúzat	elküldet
felszed	felszedet	kibír	kibírat	megölet
lemond	lemondat	meghív	meghívát	kifírat
bezár	bezárát			betömet

BUT:

ül	ültet	szokik	szoktat
szűnik	szűntet	szokik	szoktat
		úszik	úsztat

2. Verb root ending on -t:a. Vowel and -t: add -tat or -tet.

segít	segített	lát	látta	kifizet	kifizettet
hallgat	hallgattat	nyit	nyitatta	vezet	vezettet
fut	futtat	felmelegít	felmelegített	megköt	megkötöttet
siet	sietttet	üt	üttet	felderít	felderítettet
meztámad	meztámadtat	kijavít	kijavítottat	tanít	tanítottat
megsemmisít	megsemmisített	süt	sütöttet	eltéved	eltévedtet
szállít	szállítottat	fordít	fordítottat	elűt	elűttet
ellát	elláttat	elindít	elindítottat	megbűntet	megbűntettet
leállít	leállítottat	meghallgat	meghallgattat	összehasonlít	összehasonlítottat
hasonlít	hasonlítottat	gurít	gurítottat	támogat	támogattat
bekerít	bekerítettet	értesít	értesítettet	lehallgat	lehallgattat
emleget	emlegettet	visszautasít	visszautasítottat	kinevet	kineveztet

b. Consonant and -t: add -at or -et.

megvált	megváltat	átkiált	átkiáltat	ért	értet
felakaszt	felakasztat	jelent	jelentet	rákiált	rákiáltat
hajt	hajtat	rájajt	rájajttat	végrehajt	végrehajttat
elolt	eloltat	tart	tartat	elfelejt	elfelejtet

3. Irregular Verbs:

eszik	et	vit	hit
iszik	itat	vet	altat
fekszik	fektet	tet	bevetet
fúj	fúvat	lövet	nyugtat
		hisz	alszik
		bevesz	nyugszik

Section 1Történet

Foghúzás után.

Székely János most jön a fogorvostól. Már messziről lehet látni, hogy valami baja van a fogával, mert a fél arca dagadt. Azonkívül a kezét is odateszi néha a dagadt arcára. Ugyanis most kezd neki fájni. Eddig, azt lehet mondani, hogy nem érzett semmit, mert érzéstelenítőt kapott. A szegény embernek három fogát kellett egyszerre kihúzatnia.

Székely, amikor a fogorvostól ment haza, az utcán találkozott Tódorral. Tódor látta már messziről, hogy Székelynek a fogával lehet valami baja. De azért próbált viccelni Székellyel és megkérdezte, hogy nagyon mérges volt-e a felesége. Persze ő már könnyen beszél, mert neki műfogsora van.

A foghúzás után valami fájdalomcsillapítót adott a fogorvos Székelynek. Lehet, hogy ez fog neki segíteni, de még nem érezte a hatását. Nagyon remélte, hogy fog használni, mert már nagyon kezdett fájni a foga, illetve a foga helye. Ezért gyorsan elbúcsúzott Tódortól és rohant haza.

Section 2Tragikus baleset Balatonlellén.
(Reading Comprehension or Translation Exercise)

Balatonlellén, a 7-es számú főúton, Kárpáti Péterné, 25 éves budapesti higiénikus, személygépkocsijával átvezetett az út baloldalára és összeütközött egy autóbusszal.

A személygépkocsi vezetője, valamint az utasai közül Mészáros Gyula egyéves kisfiú a helyszínen meghalt. Az autóbussz utasai közül egy súlyos, egy másik pedig könnyebb sérüléseket szenvedett. Az eddigi vizsgálat szerint Kárpátiné figyelmen kívül vezetett.

Answer the following questions in English or Hungarian.

1. Hol történt a baleset?
2. Hogy történt a baleset?
3. Mi ütközött össze mivel?
4. Mi a cikk címe?
5. Ki sérült meg?
6. Ki okozta a balesetet?
7. Ki halt meg a balesetben?

Suggested Translation

After tooth extraction.

János Székely is coming from the dentist now. It can be seen from afar that he has some trouble with his teeth, because half of his face is swollen. Besides, he is also putting his hand occasionally to his swollen face. For it is now that he begins to feel the pain. Up to now one could say that he has not felt anything, because he was given an anesthetic. The poor man had to have three of his teeth pulled at the same time.

When going home from the dentist, Székely met Tódor in the street. Tódor saw already from afar that Székely probably had some kind of trouble with his teeth. Yet he tried to joke with Székely and asked whether his wife had had a bad fit of temper. It is easy for Tódor to talk, of course, he has a denture.

After the extraction, the dentist gave Székely some kind of a painkiller. Maybe that will help him, but he has not felt its effect yet. He was fervently hoping that it would help, for he was beginning to feel very bad pain in his teeth or, rather, where his teeth used to be. For this reason he quickly said good-bye to Tódor and ran home.

PART EIGHT
CONVERSATIONBeszélgetés

- Ismerik Székelyt a párbeszéd-
ből?
- A fogorvosnál volt Székely?
- Ki kellett húzatnia a fogát?
- Hány fogát kellett kihúzatnia?
- Nem tömte be az orvos Székely
fogait?
- Nagyon rosszak voltak Székely
fogai?
- Hol volt a baj a fogakban?
- Volt már tömés Székely rossz
fogaiban?
- Korona is volt rajtuk?
- Igaz, hogy Székely nem nagyon
érezte a foghúzást?
- Kapott érzéstelenítőt?
- Érzéstelenítő nélkül nem lehet
fogat húzni?
- Örülhet az, akinek nem kell
fogorvoshoz járnia?
- Magának volt már dagadt az
arca?
- Magának van korona a fogán?
- Sokba kerül az, ha valakinek
koronát tesznek a fogára?
- Igen, ismerjük.
- Igen, ott volt.
- Igen.
- Hármat.
- Nem, nem tömte be.
- Igen. Nagyon rosszak voltak.
- A tömés alatt volt a baj.
- Igen, volt már tömés bennük.
- Igen, az is volt rajtuk.
- Igen, ez igaz.
- Persze, hogy kapott.
- De lehet, csak akkor a fog-
húzás nagyon fáj.
- Az bizony örülhet.
- Igen, volt már (Nem volt még)
dagadt az arcom.
- Igen, van (Nincs) korona a
fogamon.
- Igen, elég sokba kerül.

LESSON 74

PART ONE

INTRODUCTION

Bevezetés

Section 1

1. Mikor megy szabadságra?
Elmennek a Hortobágyra is?
Korán indulnak reggel?
Mind a ketten elutaznak?
Elvinnének engem is az állomásig?
Meg tudnának állni egy percre a postánál?
Ön melyik államban lakna a legszívesebben?
Kölcsön tudná adni a fűvágóját?
Mit mondott?

2. Mikor tetszik szabadságra menni?
El tetszik menni a Hortobágyra is?
Korán tetszenek indulni?
Mind a ketten el tetszenek utazni?
El tetszenének vinni engem is az állomásig?
Meg tetszenének tudni állni egy percre a postánál?
Melyik államban tetszene lakni a legszívesebben?
Kölcsön tetszene tudni adni a fűvágóját?
Mit tetszett mondani?

3. Nézze meg ezt a képet!
Jöjjön ide és üljön le!
Kóstolják meg ezt a bort!
Vegyenek a süteményből is!

4. Tessék megnézni ezt a képet.
Tessék idejönni és /tessék/ leülni.
Tessenek megkóstolni ezt a bort.
Tessenek venni a süteményből is.

Section 2

1. Mindenki magának tanul.
Mindenki a saját szerencséjének a kovácsa.
Reggel álmosan néztem magam/at/ a tükörben.
Mérges voltam magamra, hogy hibát csináltam.
Elcsúsztam, és csúnyán megütöttem magamat.

2. Kovácsék saját maguknak építik a házat.
A magyarok 1956-ban is csak a maguk urai akartak lenni.
A diákok dühösek voltak magukra.
Most kérdezhetik maguktól, hogy érdemes volt-e moziba menniük.
Önök igazán büszkék lehetnek magukra.
A foglyok felakasztották magukat a tárgyalás előtt.
Ezt magunktól is kitalálhattuk volna.
Nem láttuk egymást a nagy füstben.
Aki másnak segít, /saját/ magának is jót tesz.

Nyelvtan

1. Polite conversation and the Reflexive Pronoun

1. The use of tetszik:

- a. Nem tetszik leülni?
Aren't you going to sit down?

Mikor tetszett Amerikába érkezni?
When did you arrive in the U.S.?

Ki tetszene mosni az ingemet?
Would you please wash my shirt?

In the above examples of direct questions, tetszik, tetszett, tetszene lend the sentences a polite overtone.

All forms of the verb tetszik are used in the same manner as szabad, fog, kell, i.e., they are used with the infinitive of the verb when they intend to convey politeness.

- b. Tessék leülni.
Please be seated.

Tessék venni a gulyásból.
Please take some goulash.

The imperative of tetszik, i.e. tessék (occasionally, in its plural form tessenek) is used when a peremptory order, for example, Üljön le! or Üljenek le! is put into a more polite form.

2. The Reflexive Pronoun:

Nézem magam(at) a tükörben.
I am looking at myself in the mirror.

Megütötte magát?
Did you hit yourself?

Megvágta magát egy késsel.
She cut herself with a knife.

The words magam(at), magát are reflexive pronouns and are used in structures in which the idea has to be expressed that the subject is also the object of the action. Magam(at), magát, magunkat, and magukat are the direct object forms of the reflexive pronouns magam, maga, magunk, maguk. Some additional uses of forms of the same reflexive pronouns are shown in the following examples:

A magam házában lakok.
I live in my own house.

Péter a maga ura akar lenni.
Peter wants to be his own master.

Magától megcsinálta a házi feladatot.
He did the homework on his own volition (by himself).

Dühösek voltunk magunkra.
We were angry at ourselves.

Büszkék lehetnek magukra.
You can be proud of yourselves.

Magával vitte a gyereket.
She took the child with her.

Magunknak építjük a házat.
We are building the house for ourselves.

Látja magát a tükörben.
a. She sees herself in the mirror.
b. She sees you in the mirror.

Sokszor kérdezték maguktól, hogy érdemes-e dolgozni.
a. They often asked themselves whether it was worthwhile to work.
b. They often asked you whether it was worthwhile to work.

The last two examples indicate that certain forms of the personal pronoun (maga and maguk) and those of the reflexive pronoun (magam and maguk) are identical. In these instances, to avoid confusion, the prefix saját or ön is attached to the reflexive pronoun.

sajátmagát látja a tükörben

sokszor kérdezték önmaguktól,
hogy érdemes-e dolgozni.

The prefix saját- may also be attached to any other reflexive pronoun with the effect of intensifying its meaning.

Kié a ház? A sajátmagunké.

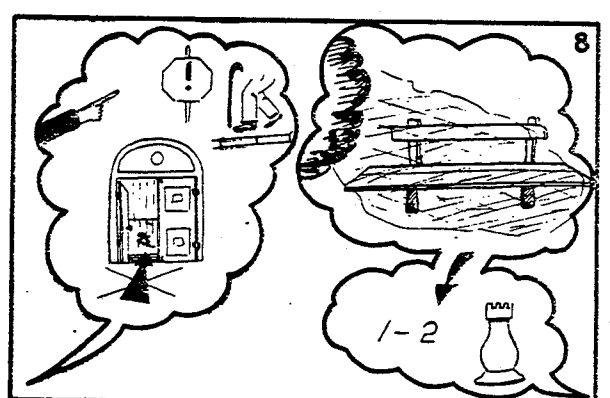
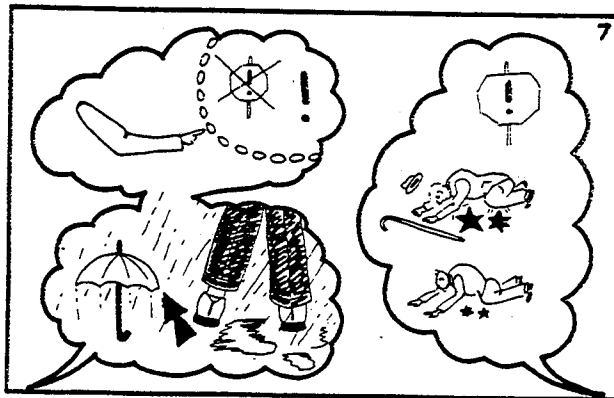
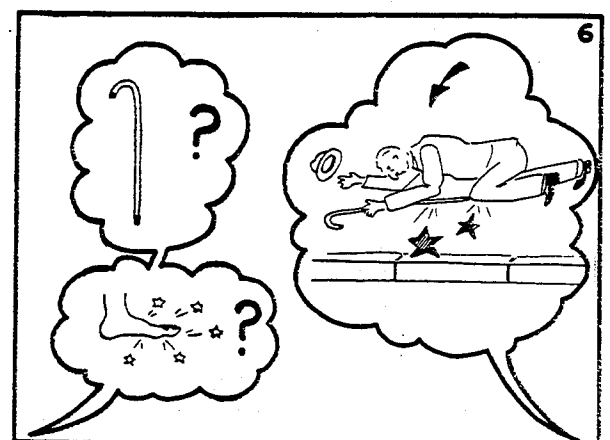
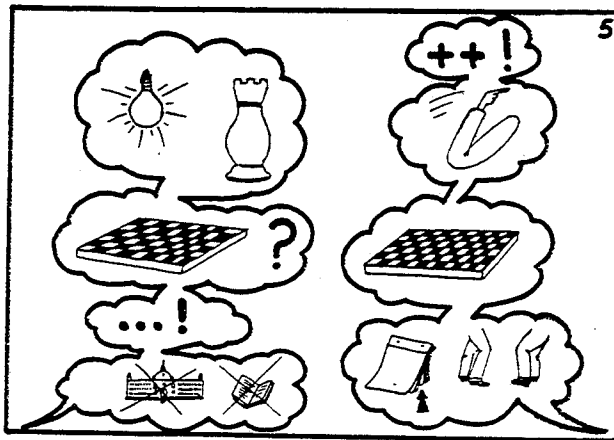
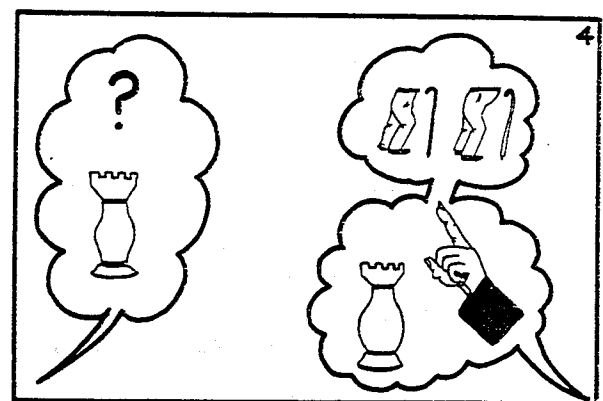
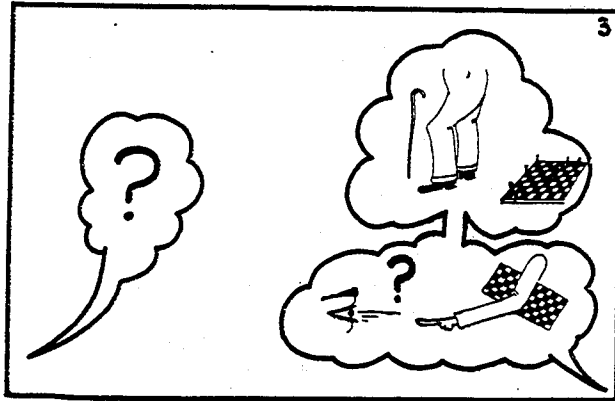
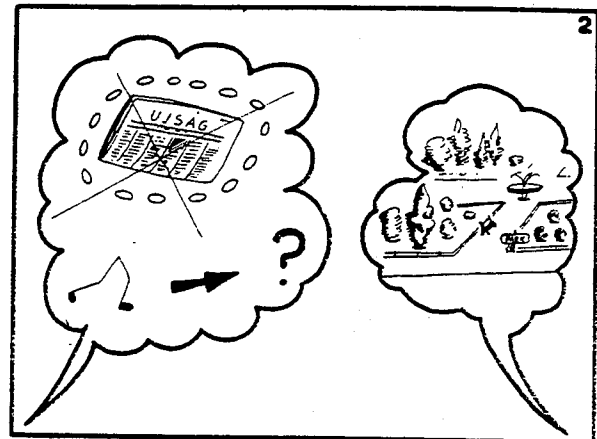
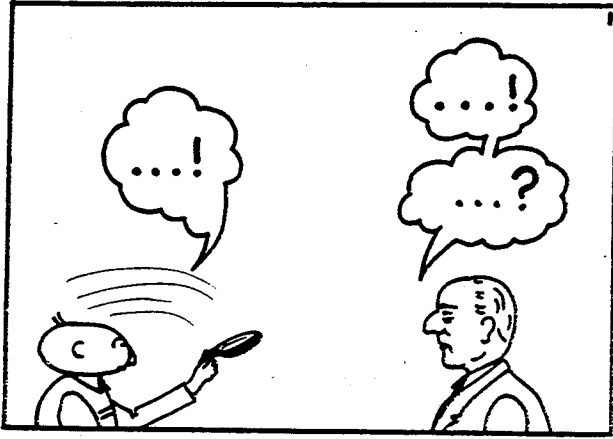
PART THREE
VOCABULARYSzavak

1. árnyék	shade
2. csúszós	slippery
3. elcsúszik, elcsúszni	slip, to
4. elegendő	enough
5. előadás	lecture, class
6. esős idő	rainy weather
7. idősebb	elderly
8. lép, lépni (sakkban)	move, make a move, play, to
9. megüti, megütni magát	get hurt, to
10. (a) múltkor	the other day, lately, recent- ly
11. nyugdíjas	retired, pensioner
12. pad	bench
13. park	park, grove
14. ritka	seldom, rare
15. sakkfigura	piece (in chess)
16. sakkozik, sakkozni	play chess, to
17. saktábla	chessboard
18. (a) szomszédba megy, menni	go some place nearby, to
19. tanítvány	student, disciple
20. úgyis	anyway, anyhow
21. unja, unni magát	be bored, to
22. volt (tanítvány)	former (student)

SZÓLÁSMONDÁSOKIDIOMS

1. Ugy élnék mint a kutya meg a macska.	They live a cat-and-dog life.
2. A kutya teremtését / mindenit!	Damn it!/Hell's bells!
3. Egyszer volt Budán kutya- vásár!	That happened only once, but it won't happen again!

Dialogue

PART FOUR
DIALOGUEPárbeszédMit tetszik csinálni?

Személyek: fiatalember, idősebb úr

<u>Fiatalember:</u> Jó napot tanár úr! Nem tudok semmi újat. Hova tetszik menni? Mit tetszik ott csinálni? Kivel tetszik sakkozni? Én is tudok sakkozni egy kicsit. Nem tetszene játszani velem egy játszmat? Nagyon únom magamat. Ma nincs előadás az egyetemen. De miért tetszik bottal járni, tanár úr? Fáj a lába? Nem tetszett eléggé vigyázni magára! Esős időben könnyen elcsúszik az ember. Azért tessék óvatosan járni az utcán és ne tessék kimeni, ha csúszós a járda.	1 <u>Idősebb úr:</u> Jó napot barátom. Mi újság? 2 Csak ide a szomszédba, abba a kis parkba. 3 Sétálok egy kicsit és talán sakkozni is fogok. Látja? Most is itt van velem a sakk-táblám. 4 Jár oda egy pár nyugdíjas öreg. Azokkal szoktam játszani. 5 Hát hogylene. Jöjjön csak, fiatal barátom. Nagyon szívesen játszok magával. Már úgyis régen nem találkoztunk. 6 Elestem a múltkor az utcán és csúnyán megütöttem magamat. 7 Vigyázok én magamra, de az öreg ember könnyebben elesik és jobban megüti magát, mint a fiatal. 8 No, itt van egy üres pad az árnyékban. Itt leülhetünk és játszhatunk egy-két játszmat.

Suggested Translation

What are you going to do?

Persons: a young man and an elderly gentleman.

<u>Young man</u>: Good day, Professor.	1	<u>Elderly gentleman</u>: Good day, my friend. What's new?
I don't know of anything. Where are you going?	2	Just over there (in) the park on the next corner.
What are you going to do there?	3	I'll walk some and maybe play some chess. You see? Here is my chessboard.
With whom are you playing?	4	Some retired oldsters are often there. (I play) with them.
I know how to play. Wouldn't you play with me? I am awfully bored. There are no lectures at the university today.	5	Well, why not. Come on, young man. I'll gladly play with you. We haven't seen each other for a long time.
Why are you walking with a cane, Sir? Does your leg hurt?	6	I fell in the street recently and hurt myself badly.
You were careless. It's easy to slip in wet weather.	7	I am careful, but old people fall easily and hurt themselves more than young people.
So you should walk cautiously and not go out when the sidewalk is slippery.	8	Well, here is an empty bench in the shade. We may sit here and play a game or two.

Írásbeli házi feladatSection 1

EXAMPLES: Kivel sakkozik?
Kivel tetszik sakkozni?

Miért jár bottal?
Miért tetszik bottal járni?

1. Nem vigyázott magára!
2. Hol vette ezeket a sakkfigurákat?
3. Hova megy?
4. Mit csinálnak Salinasban?
5. Hol vacsoráztak tegnap?

Section 2

EXAMPLES: Megütötte a gyereket.
Megütötte magát.

Únják a filmet.
Únják magukat.

1. Nem vigyázott a tűzre.
2. Csinált egy csésze teát a férjének.
3. Ruhát vesz a feleségének.
4. Mérgesek vagyunk a tanárra.
5. Ném voltak büszkék a munkájukra.

Gyakorlatok

(not recorded)

Section 1Példa: Mit tetszik csinálni?

Olvas?	Tetszik olvasni?
Nem eszik?	Nem tetszik enni?
Mit vesz?	Mit tetszik venni?
Hol vacsorázik?	Hol tetszik vacsorázni?
Hova megy?	Hova tetszik menni?
Honnan jön?	Honnan tetszik jönni?
Mikor fekszik le?	Mikor tetszik lefeküdni?
Meddig marad itt?	Meddig tetszik itt maradni?
Hogy van?	Hogy tetszik lenni?
Miért utazik el?	Miért tetszik elutazni?

Section 2Példa: megüti magát, ha elesik.1. magát, magamat, magunkat, magukat

bemutatja magát	ledobja magát a földre
bezárja magát	(le)mossa magát
elárulja magát	megmutatja magát
elhatározza magát	megüti magát
engedi magát	nézi magát a tükörben
ismeri magát	únja magát

2. magában, magamban, magunkban, magukbanénekel
beszél3. magán, magamon, magunkon, magukonnevet
segít

4. magára

haragszik
mérge
büszke

5. magáról

beszél
tud

6. magától

megy
gurul
repül

7. magával

viszi a fiát, a könyvét, a pisztolyát
hoz valamit
hordja fegyverét

8. magának

csinál
hoz
nem tudja megmagyarázni magának
rendel
vesz
választ

PART SEVEN
NARRATIVESection 1Történet

Saját maga csinál mindent.

Dr. Kovács egy idősebb, nyugdíjas tanár. Amikor még fiatalabb volt, épített magának egy házat és most abban lakik. Csendes életet él. Otthon mindent saját magának kell csinálnia. Csak néha - néha megy hozzá egy öreg asszony segíteni, pl. ha megbetegszik. A múlt héten is beteg volt. Vásárolni indult és már az üzletben volt, amikor észrevette, hogy nem volt nála egy fillér se. Dühösen kiment az üzletből a pénzéért. Nagyon rossz idő volt. Esett az eső és csúszós volt a járda. Szegény elcsúszott és csúnyán megütötte magát. Egy fiatalember szaladt oda hozzá segíteni, mert egyedül nem tudott felkelni. Több, mint két hétig kellett az ágyban feküdnie.

Mint minden tanár, Kovács is egy kicsit furcsa ember. Korán kel fel minden reggel. Először felveszi a szemüvegét és megnézi, hogy hány óra van. Aztán magára ölti a házikabátját és kimegy a fürdőszobába. Ott megfésüli magát, fogat mos, megborotválkozik és megmosakszik. Miután felöltözködik, reggelit csinál magának. Reggeli után elmossa az edényeket és rendet csinál a lakásában. Ilyenkor, mosogatás közben mindig arra gondol, hogy milyen jó dolga volt akkor, amikor még élt a felesége. Akkor nem kellett neki mindent saját magának csinálnia.

Vocabulary

magára ölt vmit

puts on something (i.e., a coat)

Section 2Világkonferencia
(Translation Exercise)

Washingtonból jelentik. Az Amerikai Egyesült Államok elnöke a jövő évben Londonba utazik. Több nagyhatalom vezetőjével fogja az országok közötti problémákat megvizsgálni.

A világ vezetőinek az a szándékuk, hogy megerősítsék a békét és végrehajtsák a béke megtartásához szükséges tennivalókat.

A jelentés szerint az USA londoni követségét már kezdték átalakítani, hogy a nagyszámú kíséretet elhelyezhessék.

PART SEVEN
NARRATIVESuggested Translation

He does everything himself.

Dr. Kovacs is an elderly, retired professor. When he was younger he built himself a house, and now he is living in it. He lives a quiet life. At home he has to do everything himself. Only once in a while, e.g., when he falls sick, does an old woman go and help him. Last week, too, he was sick. He went shopping and was already inside the store when he realized that he did not have a penny on him. Angrily he stepped out of the store to get his money. The weather was very bad, It was raining, and the sidewalk was slippery. The poor man slipped and got badly hurt. A young man ran up to help him because he could not get up by himself. For more than two weeks he had to lie in bed.

As are all professors, Kovacs, too, is a somewhat peculiar person. Every morning he gets up early. First, he puts on his glasses and looks to see what time it is. Then he puts on his housecoat and goes out into the bathroom. There, he combs his hair, brushes his teeth, shaves, and washes. After getting dressed he makes breakfast for himself. After breakfast, he washes the dishes and tidies up his apartment. At such times, when washing dishes, he always thinks of how good he used to have it when his wife was still alive. At that time, he did not have to do everything himself.

PART EIGHT
CONVERSATIONBeszélgetés

Kik találkoztak az utcán?

Egy idősebb úr és egy fiatal-
ember.

Az idősebb úr hova ment, amikor
találkozott a fiatalemberrel?

A parkba akart menni.

Messze volt a park onnan, ahol
találkoztak?

Nem, ott volt közel.

Az idősebb úr mit akart
csinálni a parkban?

Sétálni akart és talán sakkoz-
ni.

Mi az idősebb úr?

Az idősebb úr nyugdíjas tanár.

Amikor a fiatalember megtudta,
hogy az idősebb ember a parkba
megy sakkozni, mit kérdezett
tőle?

Megkérdezte tőle, hogy
játszana-e vele.

Szívesen játszott a tanár
a fiatalemberrel?

Igen, mert már régen nem talál-
koztak és örült, hogy sakkoz-
hat valakivel.

Az idősebb úr miért járt bot-
tal?

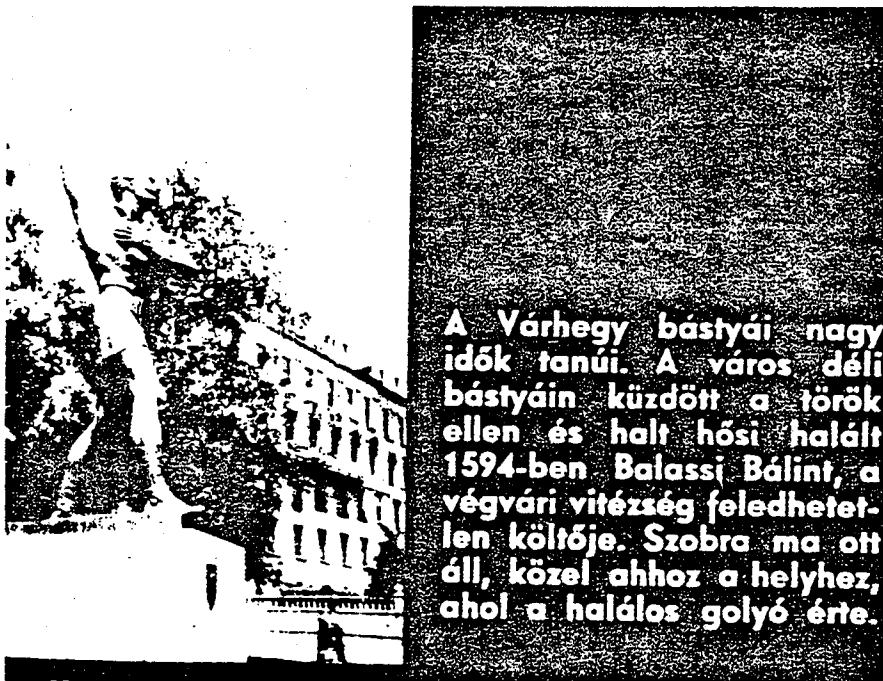
Azért, mert elesett az utcán
és nagyon megütötte magát.

Az idősebb úr és a fiatalember
hova mentek sakkozni?

A parkba mentek sakkozni.

A székesegyház alatt a Széchenyi téren áll a török-
és labancverő híres Vak Bottyánnak szép barokk stí-
lusú kúriája, a Városi Tanács székháza.

A Várhegy bástyái nagy
idők tanúi. A város déli
bástyáin küzdött a török
ellen és halt hősi halált
1594-ben Balassi Bálint, a
végvári vitézség feledhetet-
len költője. Szobra ma ott
áll, közel ahhoz a helyhez,
ahol a halálos golyó érte.

LESSON 75

PART ONE
INTRODUCTION

Bevezetés

Section 1

1. Az asztal mellett két ember van. Az egyik ember áll, a másik ül. Aki ül, az egy diák. Aki áll az tanár. A tanár beszél, a diák pedig ír.

2. Az álló ember tanár. Az ülő ember diák.
A beszélő ember civil. Az író ember katona.
Az álló és beszélő a tanár. Az ülő és író ember a diák.

3. A kérdező diák őrmester.
A felelő diák honvéd.
A magyarázó katona a szakaszparancsnok.
A figyelő katonák a szakasz tagjai.
A magyarázó katona egy tiszt.
A hallgató katonák tisztetek.
A kezdő diákok még nem tudnak magyarul.

4. Nem szabad égő cigarettát eldobni.
A beszélgető diákokra rászólt a tanár.
Az öbölre néző ablakokból szép a kilátás.
A parancsnok figyel a gyakorlatozó egységet.
Az angolul jegyezgető diáknak ritkán van igaza.
A sakkozó ember nem szokott beszélgetni.
A köhögő és tüsszögő ember valószínűleg náthás.
Az ásító diák nem aludt eleget.
Sokan figyelték a képet festő embert.
A fiúk szeretik figyelni a bikinit viselő lányokat.

Section 2

1. A tizedes New York államból jött. A könyvét, ami a kezében van, most leteszi az asztalra. A könyv, amelyik az asztalon van, a tizedesé.
2. A tizedes New Yorkba /New York államba/ való.
A kezében levő könyvet, leteszi az asztalra.
Az asztalon levő könyv a tizedesé.
3. A szobában levő emberek katonák.
A jelenlevő katonák diákok.
A távollevő diák most beteg.
Ha jó a kiszolgálás a vendéglőben, borraivalót adunk a pincérnek.
Sok finom enni- és innivaló volt a banketten.
A falon levő képek Magyarországról valók.
Kivette a zsebében levő összes pénzt, de az nem volt elég.
Ez a film nem gyerekeknek való.
A kommunista követségeken levő "diplomatak" mind a rendőrségük emberei.

NyelvtanThe Adjective Forming Suffix-ó, ő.

1. Az utcán sétáló embereket látunk.
We see walking people on the street.

János odament az éneklő emberekhez.
John went over to the singing people.

A gyakorlatozó katonák nem beszélgettek.
The exercising soldiers did not converse.

The word sétáló, éneklő, and gyakorlatozó are adjectives modifying the nouns they precede. These adjectives are formed by adding the suffix-ó, -ő to verbs.

Many adjectives are formed by attaching this suffix, and many have become nouns.

A festő ember létrán állt.
The painting man stood on a ladder.

A festő létrán állt.
The painter stood on a ladder.

Az egyik lesz a kérdő, a másik a felelő.
One will be the questioner, the other will be the respondent.

2. Az udvarra néző ablakok piszkosak.
The windows (facing) to the yard are dirty.

A fürdőruhát viselő nő nagyon szép volt.
The woman wearing a swimming suit was very pretty.

Az utcán játszó gyerekek rettenetesen kiabáltak.
The children playing on the street shouted terribly.

In the above examples, the meaning of the adjective formed by-ó, -ő is not complete without the word preceding it.

3. The same suffix -ó, -õ may be used with the suffix -hat, -het, thus forming adjectives ending in -ható, -hető, which can be translated into English adjectives ending in "able," "ible."

látható	visible	hihető	credible
iható	drinkable, potable	ehető	edible
kapható	obtainable, available	olvasható	legible

When this form is used as a predicate (i.e., the auxiliary verb van is omitted), the following construction is used in translation into English:

is (can) + Passive present infinitive

Sok minden <u>látható</u> ott.	There is a lot to be seen there.
A torony innen nem látható.	The tower cannot be seen from here.

4. The present participle of the auxiliary verb.

a. The present participle of the verb lesz, levő is used after words with suffixes and postpositions and after the adverbs answering the question hol?

az ebédlőben levő asztal	the table (being) in the dining room
az előttünk levő könyv	the book (being) before us

b. The present participle of the verb van, való is used after adverbs of place answering the questions hova and honnan?

(1) Honnan való ez a gyerek?   Where from is this child?

Maga hova való?   Where are you from?

(2) Adverbs of a figurative sense:

a létért való küzdelem	struggle for life
diáknak való munka	work (designed/appropriate for students)

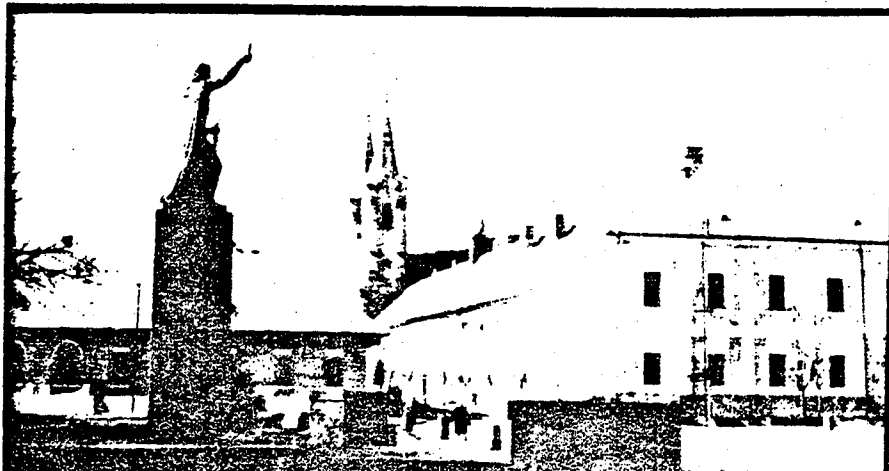
c. Both levő and való often occur in compounds used as nouns:

jelenlevő	(those being) present
távollevő	(those being) absent
tanulnivaló	what is to be learned

ennivaló	something to eat
borravaló	tip, gratuity
fülbevaló	earring
láttnivaló	sight, something to be seen
olvasnivaló	something to read

d. Note: Both levő and való, as well as adjectives (modifiers) ending in -ő, -ő, may best be translated into English by formation of a subordinate clause, particularly when they are part of a compound modifier.

a sarokban álló ember	the man who stands in the corner
az előttem levő könyv	the book which is in front of me
a lassan égő cigaretta	the cigarette which is burning slowly

Maga a belváros egyike hazánk legszebb barokk városrészeinek. A középkori és reneszánsz emlékek a tatár és török pusztításnak estek áldozatul, s a város a XVIII. században az uralkodó barokk stílusban épült újjá.

A Duna partján álló érseki palotában elhelyezett Keresztény Múzeum – leggazdagabb vidéki múzeumunk – a régi magyar és külföldi festészet sok felbecsülhetetlen értékű alkotását őrzi.

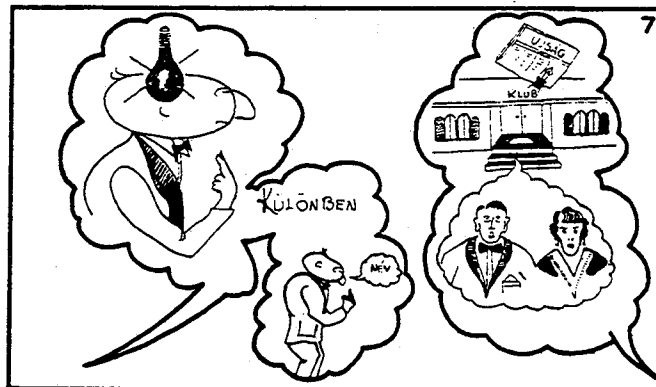
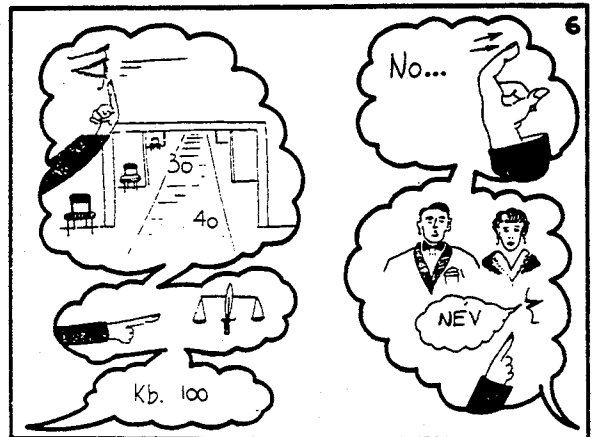
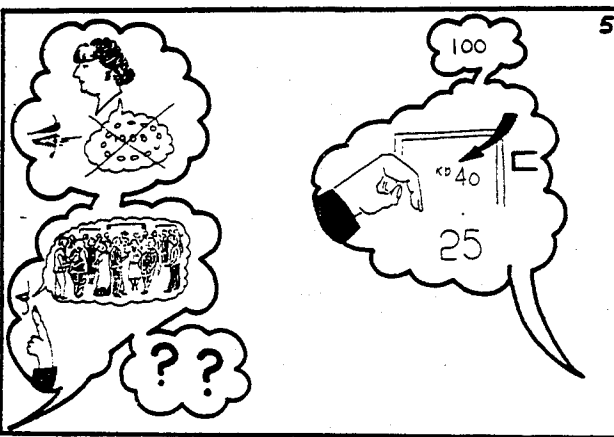
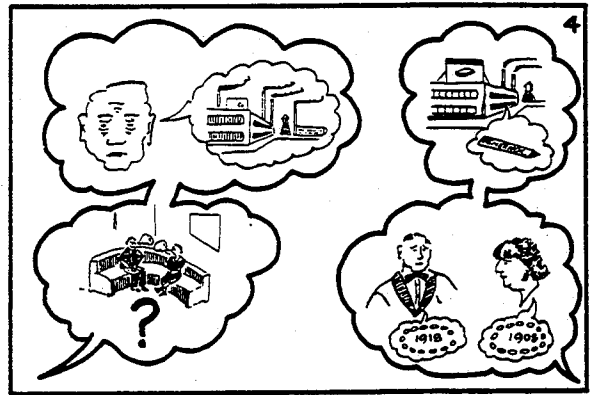
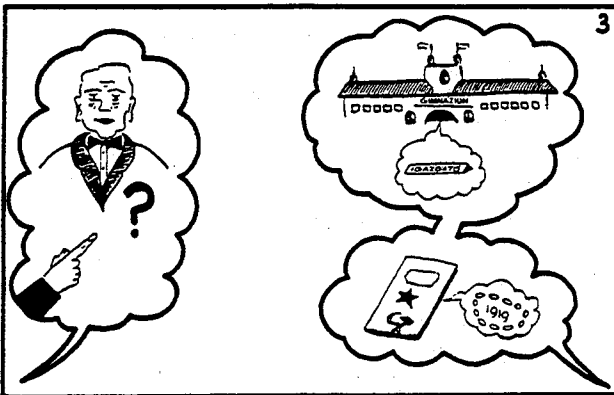
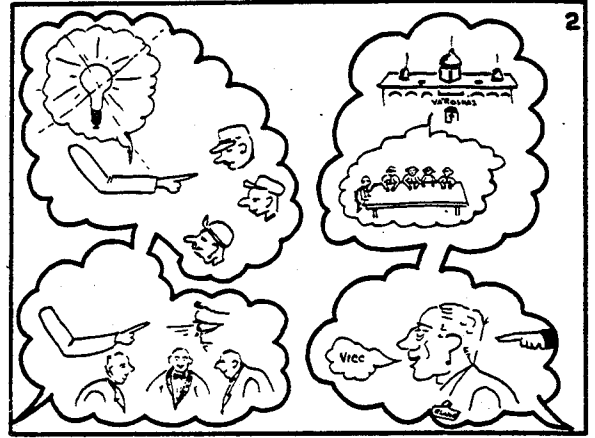
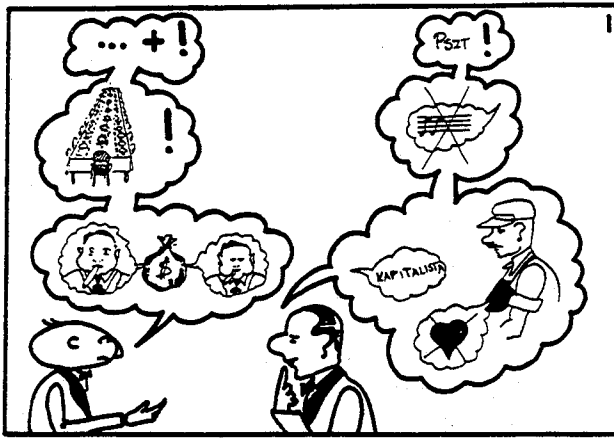
PART THREE
VOCABULARYSzavak

1. alig	hardly
2. állandóan	constantly, always
3. bemutatkozik, bemutatkozni	introduce oneself, to
4. elnök	president
5. Ez igen!	This is great!, This is something!
6. gimnázium	high school in Hungary
7. Hányan	how many (of us, of them)
8. házigazda	host
9. hellyel kínál, kínálni	offer a place/seat, to
10. hivatalos	official
11. igazgató	director, principal
12. kapitalista	capitalist
13. Kicsoda?	Who?
14. különben	otherwise
15. lakott terület	inhabited area
16. mosolyog, mosolyogni	smile, to
17. öregszik, öregedni	age, grow old, to
18. Őszül, -ni	get grey hair, to
19. vajon	I wonder
20. városi tanács	city council

SZÓLÁSMONDÁSOKIDIOMS

1. Az egyik tizenkilenc, a másik egy híján húsz.	It's all the same.
2. Jól megállta a helyét.	He acted his part well.
3. Ő elevenen megnyúzna mindenkit.	He would skin everybody alive.

Dialogue

PART FOUR
DIALOGUEPárbeszédKi kicsoda?

Személyek: két vendég /Molnár és Kovács/

Molnár:

Ez igen! Micsoda bankett!
Mintha csak kapitalisták között
volnánk.

Hát az pedig alig hihető, hogy
ezek mind dolgozók. Nézze
például azt a csoport kövér,
mosolygó férfit.

Hát az az öregedő úr ott ki?

Inkább kapitalista gyárigazga-
tónak látszik. Vajjon ki le-
het ott az a sarokban beszél-
gető pár?

Nem látszik annyinak. Mond-
hatom, nagy társaság van itt.
Hányan lehetünk?

Úgy látom, a többi szobákban
is lehetnek még vagy harmin-
can-negyvenen. Igaza van.
Lehetünk körülbelül százan.

Nem tudtam, hogy olyan is van,
különben már bemutatkoztam
volna.

Kovács:

1 Pszt! Ne olyan hangosan. A
"dolgozók" nem szeretik, ha
kapitalistákat emleget valaki.

2 Azok a Városi Tanács tagjai.
Az az öszülő és állandóan
viccelő férfi a tanács elnöke.

3 Az a gimnázium igazgatója. Ré-
gi párttag.

4 A szappangyár egyik főmérnöke
és a felesége. Az asszony 10
évvel öregebb a férjénél.

5 Lehetünk vagy százan. Ebben a
szobában legalább huszonöt
vagyunk, a mellettünk levő te-
remben is vannak körülbelül
negyvenen.

6 No de jöjjön, bemutatom a házi-
gazdának és a háziasszonynak.

7 Hivatalos házigazdák, az új-
ságírók klubjának az elnöke
és a felesége.

PART FOUR
DIALOGUESuggested Translation

Who is who?

Persons: two guests at a party.

- Molnár: Wow! What a banquet. . . . 1 Kovács: Sssh! Not so loud!
As if we were among capitalists. The working people don't like
to hear the word capitalist.
- It's hard to believe that all 2 Those are the members of the
these are workers. city council. That greying and
Look, for example, at that constantly joking man is the
group of fat smiling men. president of the council.
- And who is that elderly 3 That is the principal of the
gentleman over there? high school. He is an old
party member.
- He looks more like a capitalist 4 That's one of the chief engineers
factory manager. I wonder who of the soap factory with his
that couple is who are talking wife. The woman is ten years
in the corner. older than her husband.
- She doesn't look it. I must 5 There might be about a hundred.
say this is a big party. How At least 25 in this room. In the
many would you say? room next to us there might be
about forty.
- I think there might be another 6 But come along, I'll introduce
thirty or forty in the other you to the host and the hostess.
rooms. You're right. There
are about 100.
- I didn't know there was one, or 7 They are the official hosts, the
I would have introduced myself president of the press club and
already. his wife.

Írásbeli házi feladat

EXAMPLES: Nézze azt a csoport férfit, akik mosolyognak.
Nézze azt a csoport mosolygó férfit.

Az a férfi, aki állandóan viccel, a tanács elnöke.
Az az állandóan viccelő férfi a tanács elnöke.

1. Eldobta a cigarettát, ami égett.
2. Eloltotta a lámpát, ami égett.
3. Behívta az embert, aki fázott, a szobába.
4. Becsuktuk az ablakokat, amelyek az udvarra néznek.
5. Azok a gyerekek, akik ott játszanak, az enyéme.
6. Az az ember, aki csúnyán köhög, beteg.
7. Az a fiú, aki a szomszéd házban lakik, a barátom.
8. Fekete ruha van a nőn, aki a sarokban olvas.
9. Annak az embernek, aki panaszkodik, sokszor nincs igaza.
10. Azzal az emberrel, aki sakkozik, sokszor nem lehet beszélgetni.

EXAMPLES: Eloltotta a lámpát, ami az asztalon volt.
Eloltotta az asztalon lévő lámpát.

Itt jön az úr, aki Magyarországról jött.
Itt jön a Magyarországra való úr.

Amit meg kell tanulni, az _____.
Amit meg kell tanulni, az tanulnivaló.

11. Mi az a holmi, ami a sarokban van?
12. Kik ezek az emberek, akik a szobában vannak?
13. Kivette a pénzt, ami a zsebében volt.
14. Rózszi kinyitotta a könyvet, ami a kezében volt.
15. A diákok, akik itt vannak, leülhetnek.
16. A legtöbb turista Európából jön.
17. Ezt a könyvet gyerekek részére írták.
18. Péter Pestről jött, Pál is ott lakik.
19. Minden, amit meg lehet enni, az _____.
20. Amit a pincérnek adunk a jó kiszolgálásért, az _____.

GyakorlatokSection 1

1. Maga mennyi adót fizet?
2. A rendőr felírta a vezetőt.
3. Ennek az újságnak sok olvasója van.
4. Ezek már haladó diákok.
5. Ma nincsenek hajók a kikötőben.
6. A hétvégén sok kiránduló volt Carmelben?
7. János már 2 éve fordító.
8. Sok ember állt a megállónál.
9. Péterék nem kaptak meghívót.
10. Kérem adjon nekem egy konzervnyitót.
11. A futballcsapat beszaladt az öltözőbe.
12. Az orvos ma nincs a rendelőjében.
13. A szülők megérkeztek.
14. Maga tanító vagy tanuló?
15. Ezek a törülközők piszkosak.

Section 2

1. Az autó elütötte az utcán átszaladó gyereket.
2. Ez a fülke nem dohányzó?
3. A tüzet egy égő cigaretta okozta.
4. A taxisofőr kerülő úton ment.
5. Hány fekvőhely van ebben szobában?
6. Nem vettem észre a forgalmat irányító rendőrt.
7. Az erdő szélén küszó katonák újoncok?
8. Az ünneplő emberek templomba mentek.
9. A felvonuló csapatok díszegyenruhában vannak.
10. A sarokban álló tisztet nem ismerem.

11. Ez az őszülő férfi még alig múlt 40 éves.
12. A városban szórakozó emberek fele turista.
13. János a vetkőző társának a lábára lépett.
14. A kalapot viselő nő Péter felesége.
15. A megállónál váró utasokat elütötte a busz.

Section 3

Frequently Used Adjectives Formed with -ó, -ő (Words marked with + are also nouns)

adó +	kezdő tanár+	figyelmeztető
akasztó +	készülő ebéd	fizető (tag)
aknavető +	ellenőrző	folyó +
álló	párbeszédet mondó	folyó harc
alvó	tűzet oltó	főző
átkelő (csapatok) +	olvasó +	futó +
átmenő	elkészülő	vkitől függő
átszaladó	(előre) haladó	fürdőruha +
áttörő	előretörő	fürdőszoba +
átvevő +	élvező	fürdő (ember)
autóvezető +	emlegető	fűtő +
beforduló	emlékező	golyószóró +
behívó +	énekelő	(mindenre) gon-
bekerítő	építő	doló
belépő	(mindenkit) érdeklő	gondozó +
(be) sorozó	hír	gratuláló
beszámoló +	(együtt)érző ember	guruló
beszélő +	érkező	gyakorlatozó
beszélgető	(meg)értő	gyakorlótér +
bevonuló	a rádióhoz értő	gyalogoló
birkózó +	értesítő +	gyárigazgató +
bízó	érzéstelenítő +	gyógyuló
biztosító +	eső (rain) +	gyűjtő +
bocsánatot kérő	evő	hajtó +
bombázó +	mindent észrevevő	haladó
búcsúzó	fájdalomcsillapító +	halászó
cigarettázó	fázó	halló
csomagoló (papír)	fegyverkező	hallgató +
dobó	fekvő	hálószoba +
dohány(o)zó	félő	harcoló
dolgozó +	feladó +	használó
döntő	felderítő járőr +	hírvívő +
ebédlő +	felderítő század +	hívó +
égő	felelő +	hívó
ejtőernyő +	felnevelő	igazgató +
élő	(fel)frissítő +	igénylő
eladó +	feljelentő +	illő

eső +	felkelő	indító +
áruoló +	felmászó	induló
MO-t elfoglaló	felnéző	íróasztal +
orosz csapatok	felnyitó	izguló
elhatározó (lépés)	(félre) ugró +	jajgató
el(hisz - hívő) +	felszolgáló +	járó
jövő +	felszálló	játszó
elkésző	felvonuló	javító
késző	figyelő +	jelt adó
jelentő	megközelítő	repülő +
jelentkező +	öntöző	repülőgép +
jelző +	ünneplő	repülőtér +
jövő (hónap) +	ütő +	robbanó töltet +
a jövő (gépei)	(meg)változó	robbantó
kardvívó +	(meg)védő	rohanó
kellő	(meg)vígasztaló	rosszul levő
kérő	(meg)vizsgáló	rugó +
kérdező +	menetelő	sakkozó +
kereső +	mérő +	sebességváltó +
kereskedő +	mérgelődő	segítő
kerülő út +	mosolygó	sétáló
kétségbeeső	mozgó	siető
kezdő (tisztviselő)	mutató +	síró
kiabáló	nevető	sorozó
kiállító +	néző +	sportoló +
kiáltó	növő	sütő +
kifutópálya +	nyaraló +	szabó +
kikötő +	(konzerv)nyitó +	szállító szolgál-
kirakó	óhajtó	lat +
kiránduló +	okozó	számító (nem
kitűnő +	(tűz)oltó	számít)
kiutazó	olvasó +	számoló
kívánó	öltöző +	(nekem) szóló
köhögő	öltözködő	szolgáló
köszönő	öngyújtó +	szolgálatvezető +
következő +	önindító +	szórakozó
kritizáló	öntő	szülő +
kúszó	öregedő	találkozó +
különböző +	örvezető +	támogató
lakó +	örülő	támadó
lakószoba +	összehasonlító	tanító +
landoló	őszülő	tanuló +
lángszóró +	panaszkodó	tartó +
látó	páncéltörő ágyú +	telefonáló
látogatóba megy	parkoló	teniszező
fordító +	parkolóhely +	tevő
leíró	partraszálló	tetsző
lépő	pihenő	tisztviselő +
leszerelő	politizáló	toló
levetköző	ráérő	töltő +
magyarázó	rajzoló +	töltőtoll +
mászó	lépő	törülköző +
megálló +	rárohanó	tudó

PART SEVEN
NARRATIVESection 1Történet

Bankettet terveznek.

A Budapesti Újságírók Klubjának a tagjai egy nagy bankettet akartak adni. A bankettre több vendéget akartak meghívni. A házigazda és a háziasszony természetesen a klub elnöke, Vörös úr, és a felesége volt.

A bankettet az egyik nagy szálloda éttermében akarták tartani. Ezért Vörös úr, a felesége és egy másik klubtag elmentek a szálloda igazgatójához. Az igazgató egy öregedő, őszülő ember volt, aki, amikor meghallotta, hogy egy nagy bankettet akarnak tartani, magához hívatta a főpincért. Úgy látszott azonban, hogy a főpincér se értett nagyon ahhoz, hogy hogyan kell egy nagy bankettet adni. Azt sem tudta előre megmondani, hogy körülbelül mennyibe fog kerülni. Ezért végül is az egyik pincért hívták fel az irodába, aki nem volt kommunista párttag, viszont értett ahhoz, hogy hogyan kell egy bankettet csinálni.

A pincér egy mosolygó fiatalember volt. Miután meghallotta, hogy Vörös úrék miért akarnak vele beszélni, azonnal hellyel kínálta meg őket. Azután a bankettel kapcsolatban mindent elintézték. Vörös úrék azzal a biztos érzéssel mentek haza a szálloda irodájából, hogy a bankett nagyon jól fog sikerülni.

Section 2Titkos fegyverraktár.

(Reading Comprehension or Translation Exercise)

Egy Mexikóból érkezett hír szerint csempészett fegyvereket találtak egy politikus pincéjében. A rendőrség a fegyvereket lefoglalta és a ház tulajdonosát letartóztatta. A fegyverek értéke több mint 200 000 dollár. A fegyverek között van több géppuska és golyószóró, többszáz géppisztoly, automata puska és pisztoly és néhány aknavető is. A jelentés szerint a titkos raktár legnagyobb része az Egyesült Államokból származik.

Answer the following questions in English or Hungarian.

1. Milyen raktárról szól a cikk?
2. Honnan érkezett a hír?
3. Hol találtak fegyvereket?
4. Kit tartóztattak le?
5. Mi történt a fegyverekkel?
6. Mi a fegyverek értéke?
7. Milyen fegyvereket találtak?
8. Hogy kerültek a fegyverek Mexikóba?

Suggested Translation

They are planning a banquet.

The members of the Budapest Newspapermen's Club wanted to throw a banquet. They wanted to invite several guests to the banquet. Host and hostess were, naturally, the president of the Club, Mr. Vörös, and his wife.

They wanted to hold the banquet in the dining room of one of the luxury hotels. For this reason Mr. Vörös, his wife, and another club member went to see the manager of the hotel. The manager was an aging, greying man who, upon hearing that a great banquet was to be held, asked for the headwaiter. It seemed, however, that the headwaiter was also no great expert in the arranging of great banquets. He could not even tell in advance how much the banquet would cost approximately. Thus, in the end, one of the waiters was called up to the office; he was not a Communist party member but he knew how a banquet had to be set up.

The waiter was a smiling young man. After hearing why Mr. Vörös's party wanted to talk to him, he immediately offered them a seat. Then they settled everything concerning the banquet. Mr. Vörös and his colleagues went home from the hotel's office with the certain feeling that the banquet(will) would be a great success.

Beszélgetés

Milyen volt a bankett?

Nagyszerű volt.

Hogy érezte magát Kovács és Molnár?

Úgy érezték magukat, mintha kapitalisták között lettek volna.

Mit mondott Kovács, amikor Molnár a kapitalistákat emlegette?

Azt mondta, hogy vigyázzon és ne emlegesse a kapitalistákat hangosan.

Miért gondolta Kovács, hogy nem jó, ha hangosan beszél a kapitalistákról?

Azért, mert szerinte a dolgozó nem szeretik, ha valaki a kapitalistákat emlegeti.

Molnár azt gondolta azokról, akik a banketten résztvettek, hogy dolgozók?

Molnár nem gondolta azt, hogy azok, akik a banketten résztvettek, dolgozók.

Kik voltak a kis csoportban álló mosolygó férfiak?

A kis csoportban álló mosolygó férfiak a Városi Tanács tagjai voltak.

Hogy néz ki a tanács elnöke?

A tanács elnöke egy őszülő férfi.

A gimnázium igazgatója fiatalember?

Nem. A gimnázium igazgatója egy öregedő úr.

Hogy nézett ki a gimnázium igazgatója?

Úgy nézett ki, mint egy kapitalista gyárigazgató.

Ki volt az egyik sarokban ülő és beszélgető pár?

A szappangyár főmérnöke és a felesége.

Ki öregebb, a főmérnök vagy a felesége?

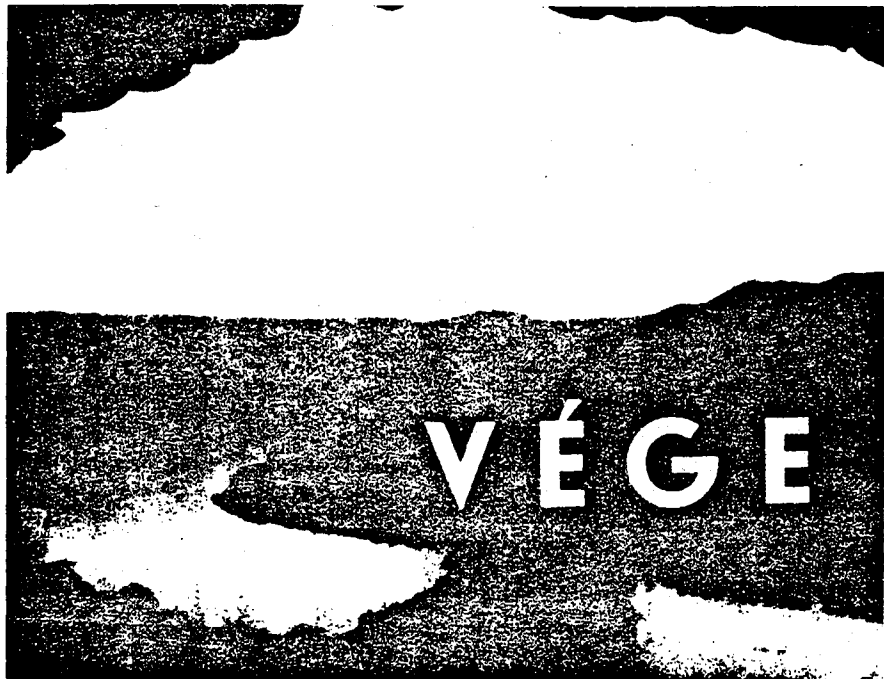
Az asszony legalább 10 évvel öregebb a férjénél.

Molnár szerint látszott az asszonyon a kora?

Molnár szerint az asszonyon nem látszott a kora. Nem nézett ki olyan idősnek, mint amennyi.

Hányan voltak a banketten?

Lehettek vagy százan.

LESSON 76

PART ONE

INTRODUCTION

Bevezetés

1. HOVA?

Mellém ül Mária.
Maga elé lépett István.
Őn mögé állt Rózsi.
/Ott ül a kisgyerek/Éva párnát
tesz alá/ja/.
Új lámpát tettek fölnék.
/Ott állnak a lányok./Gábor odalép
közéjük.
/Szék. int./ A honvédek odafutnak
köré/je/.
/A lányok:/Gábor közöttük áll.

2. HOL?

Mellettem ül Éva.
Maga előtt áll István.
Őn mögött áll Rózsi.
/A kisgyerek:/Alatta van a párna.
Új lámpa van fölöttünk.
/A lányok:/Gábor közöttük áll.
/A szakaszpáncsnok:/Körülötte
állnak a honvédek.

3. HONNAN?

Mária elment mellőlem.
István ellépett maga elől.
Rózsi elmegy őn mögül.
/A kisgyerek:/Éva kiveszi a párnát
alóla.
Elvitték a lámpát fölülünk.
/A lányok:/Gábor elmegy közülük.

4.

A barátom értem jött.
Maga nélkül én se megyek moziba.
/Pál lassú./Miatta késtünk el.
Szerintünk nagyon jó volt az
előadás.
/Reagan elnök./Tiszteletet
érzünk iránta.
Ha felénk járnak, látogassanak
meg bennünket.
Maga az oka, hogy most bajban
vagyok.
Olyan szép, hogy mindenki meg-
fordul utána.

NyelvtanPronouns Derived from Postpositions

1. For a review of postpositions, see Lessons 36 and 39.
2. For a review of pronouns derived from adverbial suffixes, see Lesson 37.
3. The pronouns derived from postpositions.

Szabóék öt sorral előttünk ültek.
The Szabós were sitting five rows ahead of us.

Ketten felálltak mellőlük.
Two people stood up from the seats next to them (next to the Szabós).

Ha az a nagykalapos nő elmenne előlem, láthatnám a filmet.
If that woman with the big hat would get up from in front of me, I could see the film.

To express the pronominal form of postpositions in Hungarian, the personal endings are added to the postpositions:

előtt + -em	előttem
mellől + -ünk	mellőlünk
elől + -em	előlem

The use of the personal pronouns becomes unnecessary when personal endings are used, unless the personal pronoun is stressed.

én előttem, nem ő előtte

mi mellőlünk, nem maga mellől

maga elől, nem ő előlük

The following chart tabulates the various forms of some of the most common postpositions (except those already introduced in Lesson 39):

<u>Personal Pronoun</u>	<u>Hova? fölé</u>	<u>Honnan? fölül</u>	<u>Hova? alá</u>	<u>Honnan? alól</u>
én maga ő a ház	fölem fölé föléje fölé	fölülem fölül fölüle fölül	alám alá alája alá	alólam alól alóla alól
mi maguk ő(k) a házak	fölenk fölé föléjük fölé	fölülünk fölül fölülük fölül	alánk alá alájuk alá	alólunk alól alóluk alól
	<u>Hova? mellé</u>	<u>Honnan? mellől</u>	<u>Hova? mögé</u>	<u>Honnan? mögül</u>
én maga ő a ház	mellém mellé melléje mellé	mellőlem mellől mellőle mellől	mögém mögé mögéje mögé	mögülem mögül mögüle mögül
mi maguk ő(k) a házak	mellénk mellé melléjük mellé	mellőlünk mellől mellőlük mellől	mögénk mögé mögéjük mögé	mögülünk mögül mögülük mögül
	<u>Hova? elé</u>	<u>Honnan? elől</u>	<u>Hol? körül</u>	<u>Hova? köré</u>
én maga ő a ház	elém elé eléje elé	előlem elől előle elől	körülöttem körül körülötte körül	körém köré köréje köré
mi maguk ő(k) a házak	elénk elé eléjük elé	előlünk elől előlük elől	körülöttünk körül körülöttük körül	körénk köré köréjük köré

Pronoun	miatt	nélkül	szerint
én	miattam	nélkülem	szerintem
maga	miatt	nélkül	szerint
ő	miatta	nélküle	szerinte
a katona	miatt	nélkül	szerint
mi	miattunk	nélkülünk	szerintünk
maguk	miatt	nélkül	szerint
ő(k)	miattuk	nélkülük	szerintük
a katonák	miatt	nélkül	szerint

4. Because of its meaning, the use of között, requires a structure different from the one shown in the examples above.

Az út és az erdő között egy folyó van.
Between the road and the forest there is a river.

(Én) közöttem és Péter között egy üres szék van.
Between (me and Péter) Peter and I there is an empty chair.

Köztük és köztünk nincs barátság.
 There is no friendship between us and them.

Note also that the plural forms közöttünk, közöttük, között may have two meanings, "between" and "among."

Közöttünk és a falu között egy golyószóró volt tüzelőállásban.
Between us and the village there was a light machinegun in firing position.

Közöttünk nincs katona.
 There is no soldier among us.

Personal Pronoun	Hol? között	Hova? köze	Honnan? közül
én	közöttem (köztem)	közém	
maga	között	közé	
ő	közötte (közte)	közé, közéje	
a ház	között	közé	
mi	közöttünk (köztünk)	közénk	közülünk
maguk	között	közé	közül
ő(k)	közöttük (köztük)	közéjük	közülük
a házak	között	közé	közül

PART THREE
VOCABULARYSzavak

1. cserél, -ni (helyet)	change (places), to
2. élvez, -ni	enjoy, like, to
3. esetleg	maybe, perhaps
4. felajánl, felajánlani	offer, to
5. kezdődik, kezdődni	start, begin, to
6. középen van, lenni	be in the middle, to
7. modern	modern, new
8. mutogat, -ni	point, keep pointing, to
9. nagykalapos	someone with a big hat
10. örült pech	awful bad luck
11. pech	bad/ill luck
12. rajzfilm	(animated) cartoon film
13. sor	row, line
14. számozott	numbered
15. színes	colored
16. vetítővászon	film screen
17. vígjáték	comedy
18. zene	music

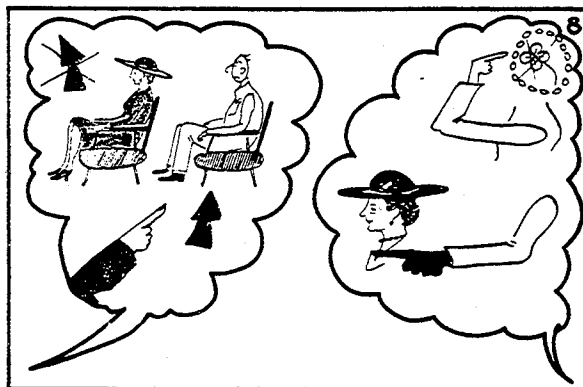
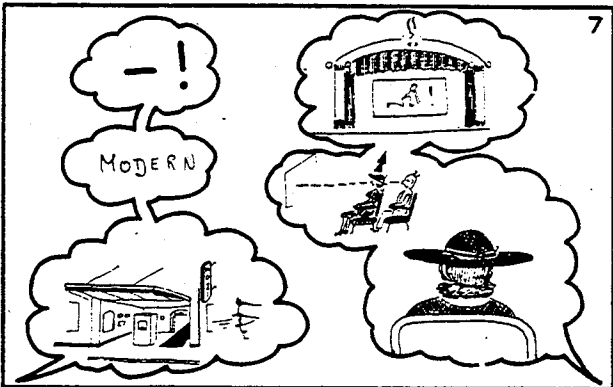
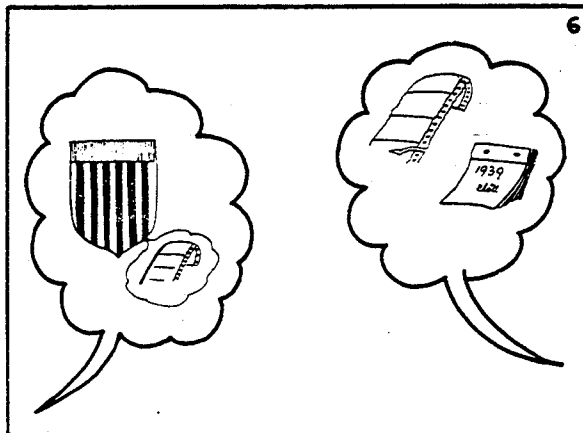
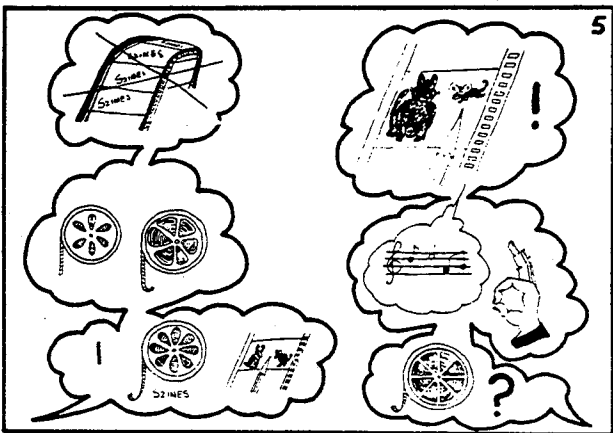
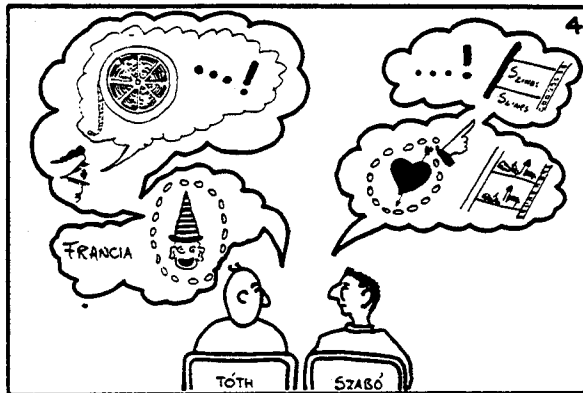
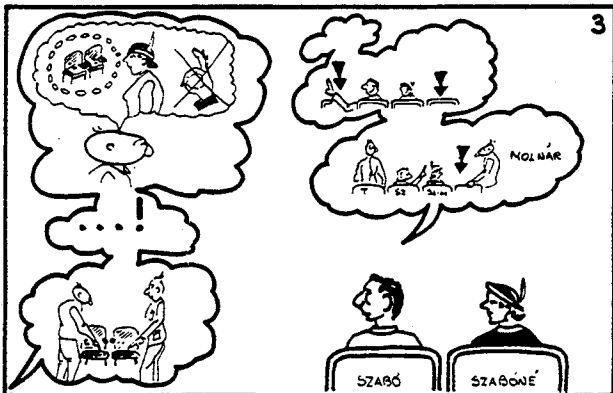
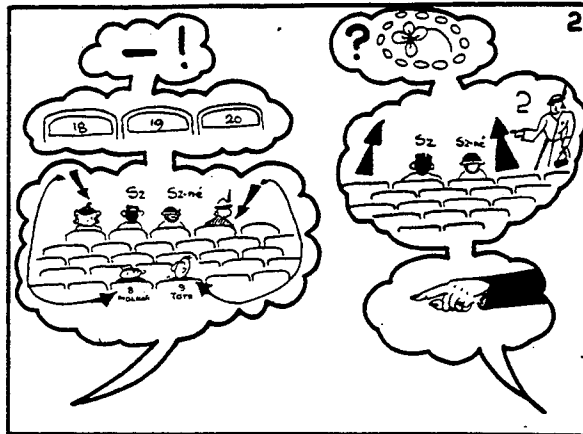
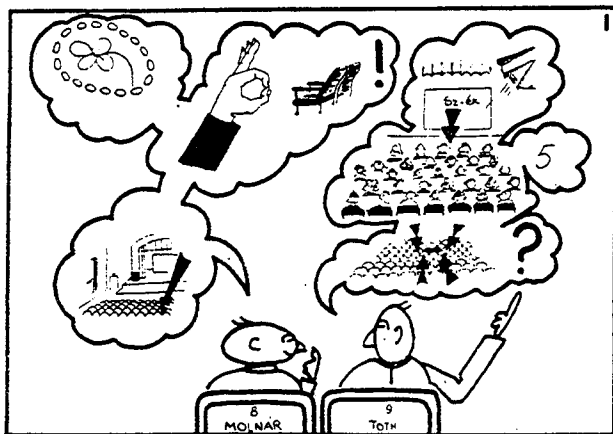
SZÓLÁSMONDÁSOKIDIOMS

1. Így van ez időtlen idők óta.	It has been this way for ages and ages.
2. Szeret nagyképküsködni.	He/She likes to put on airs.
3. Itt valami gyanús dolog készül.	There is something fishy brewing here.

Dialogue

PART FOUR
DIALOGUEPárbeszédŐrült pechje van

Molnár és Tóth az Uránia moziban vannak. Az előadás mindjárt kezdődik.

Molnár: Szerencsém 1 Tóth: Nézze csak, volt. Még jó helyet kaptunk. Éppen a középen van. Tóth: Nézze csak, kik vannak itt. Szabóék. Ott ülnek körülbelül öt sorral előttünk. Nem ülhetnénk melléjük vagy mögéjük?

Sajnos nem. A helyek 2 számozottak. De esetleg cserélhetnénk a mellettük ülőkkel. Talán szerencsénk lesz. Éppen most állnak fel ketten mellőlük. Ide mutogatnak felénk. Vajon mit akarnak?

Azt hiszem a nőnek nem tetszik a hely. Ez jó alkalom. Felajánljuk a helyeinket nekik.

3

Szabó: Nagyszerű. Örülünk, hogy idejöhettek mellénk. Molnár úr, talán üljön a másik oldalra a feleségem mellé.

Azt hiszem nagyszerű filmet fogunk látni. Egy francia vígjátékot.

4 Remélem, színes film. Azokat jobban szeretem, mint a fekete-fehéreket.

Sajnos ez nem színes. De van előtte két rövid film. Az egyik közülük egy színes rajzfilm.

5 A rajzfilmeket nagyon élvezem. Rendszerint kitűnő zenéjük van. Mi a másik film?

Egy amerikai film. 6 Biztosan valami régi, háború előtti film.

Tóth: Á, dehogy. 7 Szabó: Mindjárt kez-
Ez egy egészen mo- dődik az előadás. És
dern darab. Láttam ha az a nagykalapos
a képeket. nő elmenne innen elő-
lem, látnám is a
filmet.

Ha ő nem megy el 8 Őrült pechem van,
maga elől, maga hogy mindig egy nagy-
menjen el mögüle. kalapos nő ül elém.

PART FOUR
DIALOGUESuggested Translation

He has very bad luck.
Mr. Molnár and Mr. Tóth are in the Urania cinema.
The show is about to start.

Mr. Molnár: I was lucky. We got good seats. Just in the center.	1	<u>Mr. Tóth</u> : Look who is here, the Szabó's. They are sitting about five rows ahead of us. Couldn't we move next to or behind them?	
Unfortunately not. The seats are numbered. But maybe we could switch with the people next to them.	2	Maybe we'll be lucky. Two people next to them are just getting up. They are pointing in this direction. I wonder what they want.	
I think the woman doesn't like her seat. This is a good chance. We'll offer them our seats.	3		<u>Szabó</u>: Excellent. We're glad you could sit next to us, Mr. Molnár. Maybe you should sit on the other side, next to my wife.
		I think we'll see an excellent movie. A French comedy.	4 I hope it's a color movie. I like them more than the black and white ones.
		Sorry, this one is black and white. But there are two short films first, one of them is in color.	5 I love cartoons. They usually have excellent music. What is the other short one?
		An American film.	6 Probably some old pre-World War II movie.

Tóth: Not at all.
This is an entirely
modern movie. I saw
the stills.

If she does not move
away from in front
of you, then you
should move away
from behind her.

7 Szabó: The performance
will start right away.
And if that female with
the big hat would move
from in front of me here
I could see the film, to

8 I have terribly bad luck
every time a woman with
a big hat sits down in
front of me.

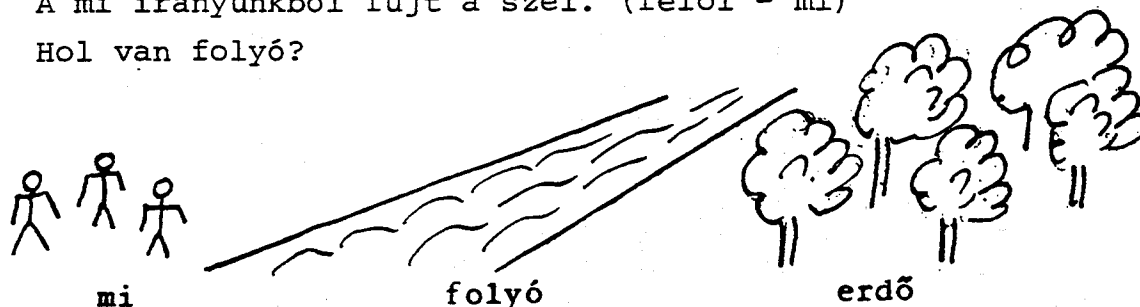
PART FIVE
HOMEWORKÍrásbeli házi feladat

EXAMPLES: A ház tetejéről leesett egy kézigránát. (elé - én)
A ház tetejéről leesett elém egy kézigránát.

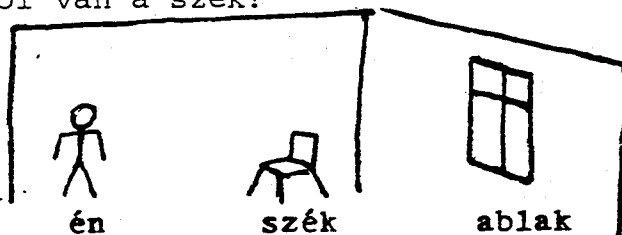
Odagurult egy labda. (elé - ő)
Odagurult eléje egy labda.

Mindenhol ellenség volt. (körül - mi)
Körülöttünk mindenhol ellenség volt.

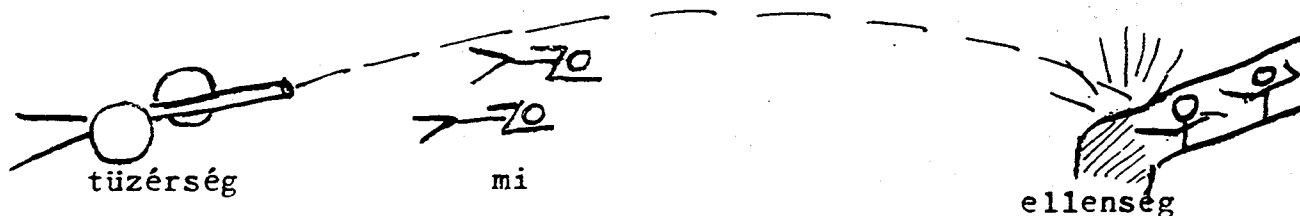
1. Azt hiszem, hogy holnap esni fog. (szerint - én)
2. Nem megy moziba egyedül. (nélkül - mi)
3. Ők az okai, hogy bajban vagyok. (miatt - ők)
4. János irányába repült a kézigránát. (felé - ő)
5. Kihúzta a pokrócot. (alól - én)
6. A mi irányunkból fúj a szél. (felől - mi)
7. Hol van folyó?

8. Hol van a szék?

9. Péter felállt. (mellől - én)
10. A tüzérségünk lőtte az ellenséget. (mögül - mi)

GyakorlatokSection 1

A katonák a híd felé mentek.
Ez az ember felejük mutogat.
Lövést hallottam az erdő felől.
Aki vadászni megy, vigyáz hogy ne felőle fújjon a szél.

Leültem a földre, de először egy pokrócot tettem alám.
Kérem ne húzza ki a pokrócot alóla!
A gyerek az autó alá került.
Az alattunk lakó Molnárék elköltöztek alólunk.

Egy szép lány ült le mellénk.
A fogoly mellé őrt állítottak.
Ne menjen el mellőlem!
A gyerek egy percre se ment el az anyja mellől.

Ne álljon mögéjük, mert akkor nem látom magát!
Péter nagyon magas ember, ezért senki se ült mögéje.
János miért ment el mögülünk?
István új helyre ment a nagy kalapos nő mögül.

A rendőr hirtelen elém ugrott.
A pincér letette elējük a megrendelt ebédet.
Ha gyorsan megyünk, ugorjon félre előlünk!
Miért vette el a tanár a könyvet maga elől?

Mi a különbség a kettőnk véleménye között?
Az osztályban csak egy tiszt van közöttünk.
A tanár kiválasztotta a legjobb diákot közülünk.
Maguk közül ki akar tisztiiskolára menni?

Sok szép gyümölcsfa van a házam körül.
Ott állnak a lányok, és körülöttük a fiúk.
Jöjjenek ide körém!
Szabó házat, és köréje magas falat épített.

Section 2

Maga miatt kerültem bajba.
Ne aggódjon miattunk!
Ő csak miattam jött el.

Nem megy sehova se nélkülem.
Maga nélkül nem tudtam volna megcsinálni.
Ezek jó szótárak. Nem tudok meglenni nélkülük.

Szerintem a maga autója többet ér, mint az övé.
Maga szerint ki a legjobb politikusunk?
Szerintük ez a legkönnyebb nyelv a világon.

Hány ember állt a sorban maga után?
Ez csúnya lány. Senkise fordul meg utána.
Ma én voltam itt először, és Péter jött utánam.

Section 1Történet

A moziban.

Molnár és Tóth jó barátok. Mindkettő mérnök, ugyanabban az irodában dolgoznak. Tóth is, Molnár is agglegény, sokat járnak társaságba. Már mindkettő únja az agglegényéletet, únja magát egyedül és szeretnének szép lányokat megismerni.

Tegnap az Uránia moziban egy francia vígjátékot adtak. Sok ismerősüktől hallották, hogy a film nagyszerű, és elhatározták, hogy elmennek megnézni. Éppen előadás előtt érkeztek és nagyon jó helyet kaptak a terem közepén. A teremben még égtek a lámpák, és Tóth észrevette, hogy körülbelül öt sorral előttük ott ülnek Szabóék is. Tóth oda akart ülni Szabóék mellé vagy mögé, mert beszélgetni szeretett volna velük. De ez nem volt könnyű, mert az Urániában a helyek számozottak. Szerencséjük volt azonban, mert két hölgy, aki Szabóék mellett ült, felállt és hátrafelé mutogatott és elindult feléjük. Ez egy jó alkalom, gondolták magukban a fiatalemberek, és felajánlották a helyüket a hölgyeknek. Aztán az előadás hamarosan megkezdődött. Először egy színes rajzfilmet mutattak, aminek kitűnő zenéje volt. Mind a négyen nagyon élveztek. Aztán egy amerikai darabot láttak. Szabó attól félt, hogy a film valami régi, háború előtti film lesz, de kár volt félnie, mert egy egészen modern darabot mutattak. Aztán a nagy film következett, nagyon sokat nevettek és nagyon jól szórakoztak. Csak Szabó úr volt mérges, mert egy nő ült le eléje, akinek nagy kalapja volt, és szegény Szabó alig látott valamit. Tóth többször kérdezte tőle viccesen, hogy ha a nő nem kel fel előle, miért nem megy ő el a nő mögül. De Szabó nem válaszolt; ott maradt a helyén az előadás végéig.

Section 2

Emberölés ittas állapotban.
(Reading Comprehension or Translation Exercise)

Hacsek Lajos, 36 éves, foglalkozás nélküli, büntetett előéletű salgótarjáni lakos lakásán ittas állapotban, veszekedés közben olyan súlyosan megütötte lakótársát, Töre Józsefné 26 éves takarítónőt, hogy az a helyszínen meghalt.

Answer the following questions in English or Hungarian.

1. Miből élt Hacsek Lajos?
2. Ki idősebb a két személy közül?
3. Mit csinált a takarítónő Hacsek lakásán?
4. Mi volt Törené halálának az oka?
5. Hol halt meg Törené?
6. Milyen állapotban volt Hacsek?
7. Mit csinált Hacsek?

PART SEVEN
NARRATIVESuggested Translation

At the movies.

Molnar and Toth are good friends. They are both engineers, and they work in the same office. Both Toth and Molnar are bachelors; they often go to parties. By now, both of them are tired of single life; they are tired of being alone and would like to get acquainted with pretty girls.

Yesterday, a French comedy was shown at the Urania Theater. They had heard from many acquaintances that the film was magnificent, and they decided to go and see it. They arrived just before the performance began, and got very good places in the center of the hall. The lights were still on in the hall and Toth noticed that the Szabos were sitting about five rows in front of them. Toth wanted to sit beside, or behind, the Szabos, for he would have liked to talk with them. But this was no easy matter, for in the Urania the seats are numbered. They had luck, however, for two ladies who had been sitting beside the Szabos got up and were pointing backward, and started to walk towards them. This is a good opportunity thought the young men, and they offered their seats to the ladies. (Then) after that the performance soon started. First, a cartoon movie in color was shown; it had excellent music. All four of them enjoyed it very much. Then they saw an American play. Szabo was afraid that the movie would be an old, pre-World War II movie, but his fears were groundless because they were showing a totally modern film. Then came the main film. They laughed a lot and had a good time. Only Mr. Szabo was angry because a woman with a big hat had sat down in front of him, and poor Szabo could hardly see anything. Toth asked him several times, jokingly, why he did not move away from behind the woman, since the woman did not get up from before him. But Szabo did not answer him; he stayed in his seat until the end of the performance.

PART EIGHT
CONVERSATIONBeszélgetés

- Kik mentek moziba? Szabóék, Molnár és Tóth mentek moziba.
- Együtt mentek Szabóék Molnárral és Tóthtal a moziba? Nem. Molnár és Tóth külön ment.
- Ők hol találkoztak Szabóékkal? A moziban találkoztak velük.
- Tóth és Molnár hol kapott helyet a moziban? A terem közepén kaptak helyet.
- Ott, ahol Szabóék? Nem. Szabóék körülbelül öt sorral előttük ültek.
- Tóth és Molnár szeretett volna Szabóék mellé ülni? Igen. Tóth és Molnár szeretett volna Szabóék mellé ülni.
- Akkor miért nem álltak fel és ültek le melléjük? Mert a helyek számozottak voltak.
- Végre hogyan sikerült a két fiatalembernek Szabóék mellé ülni? Szabóék mellől két hölgy felállt. A két fiatalember ajánlotta nekik a helyüket és így leülhettek Szabóék mellé.
- Miért állt fel a két hölgy Szabóék mellől? Valószínűleg nem tetszett nekik a helyük.
- Hova ült le Molnár? Molnár Szabóné mellé ült le.
- És hova ült le Tóth? Tóth Szabó mellé ült le.
- Milyen filmet láttak az Urániában? Egy francia vígjátékot néztek meg.
- Színes film volt? Nem. Fekete-fehér.
- Csak egy filmet láttak? Nem. A nagy film előtt adtak még két rövid filmet.
- Milyen két rövid filmet játszottak? Az egyik egy színes rajzfilm volt, a másik egy amerikai film.
- Az amerikai film valami régi, háború előtti film volt? Nem. Egészen új film volt.

Honnan tudta Tóth, hogy milyen lesz a film?

Látta a képeket a mozipénztár melletti falon.

Az amerikai film színes volt?

Nem, az amerikai film nem volt színes.

A rajzfilm milyen volt?

A rajzfilm színes volt.

Milyen volt a rajzfilm zenéje?

Kitűnő zenéje volt.

Szabónak tetszettek a filmek?

Igen, Szabónak tetszettek a filmek.

Mi nem tetszett Szabónak?

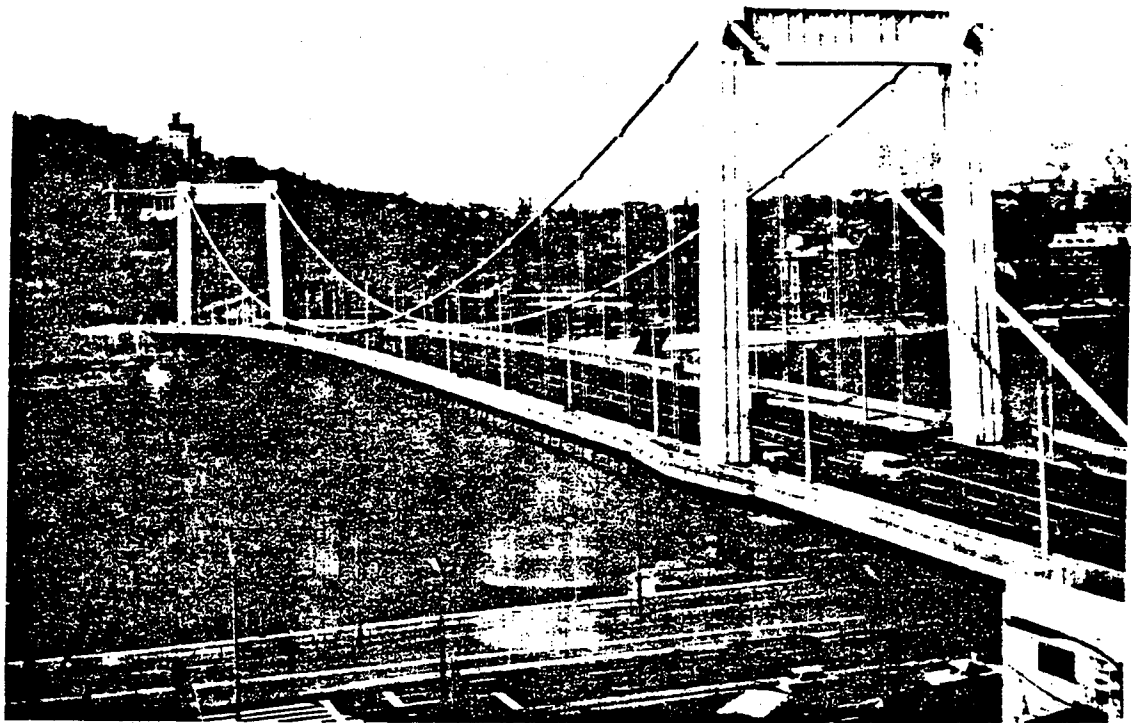
Szabónak az nem tetszett, hogy egy nagykalapos nő ült eléje.

Tóth mit mondott Szabónak, amikor egy nagykalapos nő ült le eléje?

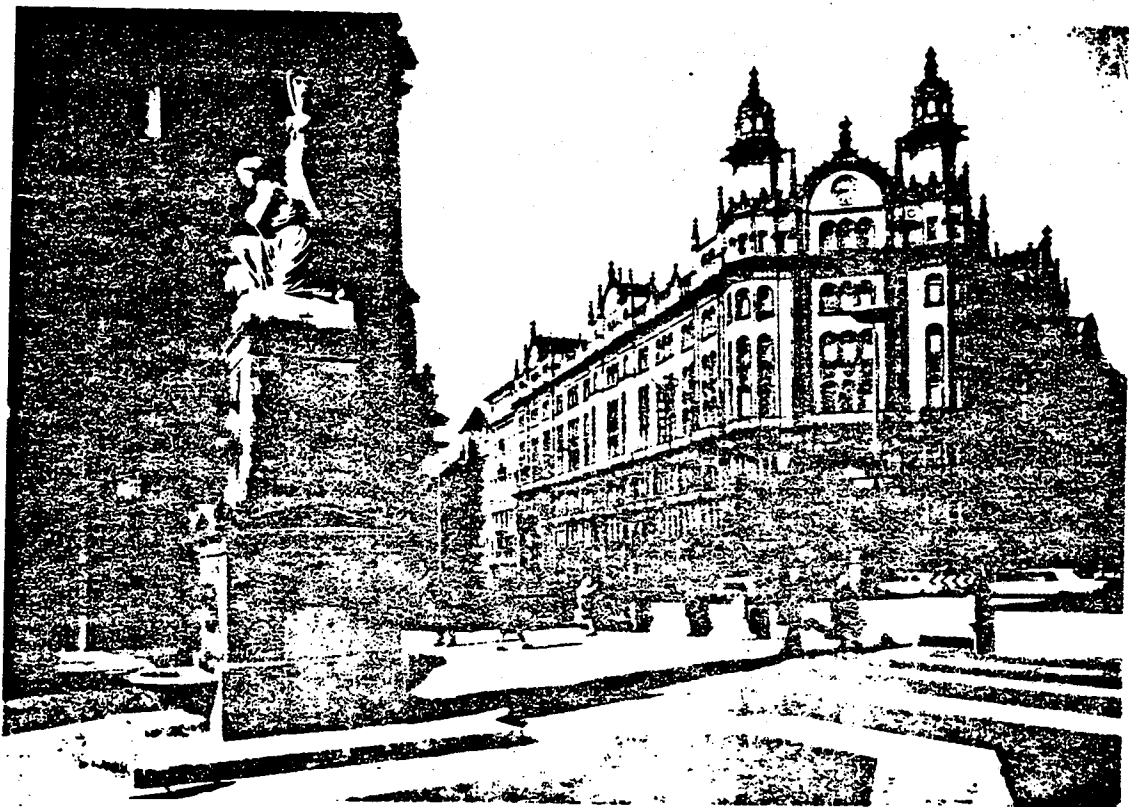
Tóth azt mondta Szabónak, hogy ha a nagykalapos nő nem megy el előle, akkor ő menjen el a nő mögül.

És Szabó elment a nő mögül?

Nem, Szabó nem ment el onnan.

BUDAPEST
Az Erzsébet híd látképe.

BUDAPEST
A nereidák kútja a Felszabadulás téren.

LESSON 77

PART ONE

INTRODUCTION

Bevezetes

A

1. Kovácsék egy vendéget vártak. - A várt vendég nem érkezett meg.
A diák leírta a házifeladatot. - A leírt házifeladatot a tanárnak adta.
A tanár kijavította a diák írását. - A kijavított házifeladatot visszaadta a diáknak.
Molnárt a párttitkár feljelentette. - A feljelentett embert a rendőrség letartóztatta.
A tányér leesett és eltört/eltörött/. - A törött tányért Mária kidobta.
Lelőttek egy ellenséges repülőgépet. - A lelőtt gépben három halott volt.

2. A megerősített állást az ellenség nem tudta áttörni.
A töltött káposzta egy tipikus magyar étel.
Töltött fegyvert óvatosan kell kezelni.
A Magyarországon töltött idejéről beszélt Mancika.
A kitöltött űrlapot odaadtuk a tisztviselőnek.
Csak egy félpohár bort töltött magának, de azt se itta meg.
A kikérdezett foglyokat hátraküldtük.
A karbantartott járművel soha sincs baja az embernek.

B

1. Vidéken jobb a levegő, mint a városban.
  - A vidéki levegő jobb, mint a városi.

A tanteremben jobban fűtenek, mint az irodában.

  - A tantermi fűtés jobb, mint az irodai.

A Tokaj vidékén termelt bort sokan ismerik.

  - A tokaji bort sokan ismerik.

Tavaly nagyon rossz volt az időjárás.

  - A tavalyi időjárás nagyon rossz volt.

Budapesten az új szállodák nagyon drágák.

  - A budapesti új szállodák nagyon drágák.

2. A mezőkövesdi népviselet szép.

A szegedi paprika híres.
A pénteki napot várják a diákok.
A párizsi békék igazságtalanok voltak.
A háború utáni idő rettenetes volt.
A januári napok a leghidegebbek.

NyelvtanAdjective Forming Suffixes1. The Suffix -t, -tt, the Past Participle.

A letartóztatott diplomaták a határőrsön töltötték az éjszakát.

The arrested diplomats spent the night at the border guard station.

Azt hiszem az egész csak kitalált mese.

I believe that the entire thing is an invented story.

Mi volt az attasénál talált térképen?

What was on the map found on the attaché?

A határőrsön töltött éjszaka után visszaengedték őket a fővárosba.

After a night spent at the border guard station they were permitted to return to the capital.

The words letartóztatott, kitalált, talált, töltött are adjectives formed by adding the ending -t and -tt to the verbs letartóztat, kitalál, talál, tölt respectively.

In the first two examples, letartóztatott and kitalált modify the meaning of the nouns they precede the same way as any other adjective would and may be translated simply as "arrested" (diplomat) and "invented" (story). In the last two examples, however, the meanings of the adjective modifiers are modified by the adverbs attasénál and határőrsön. This requires a slightly more complicated structure in English translation:

. . . az attasénál talált térkép . . .
. . . the map found on the attaché . . .

. . . a határőrsön töltött éjszaka . . .
. . . the night spent at the border guard station . . .

2. The Suffix-i:

A városi élet más, mint a vidéki élet.
City life is different from country life.

A falun lakó ember a falusi.
 The man who lives in a village is a villager.

A mezőkövesdi népviselet szép.
 The Mezőkövesd folk costumes are beautiful.

A Rákóczi úti házak magasak.
 The Rákóczi Street houses are high.

A fekete-tengeri hajók feljönnek a Dunán Budapestig.
 The Black Sea ships come up on the Danube to Budapest.

The words városi, vidéki, falusi, előtti, mezőkövesdi, Rákóczi úti, fekete-tengeri are the adjectival forms of város, vidék, falu, előtt, Mezőkövesd, Rákóczi út, Fekete-tenger, constructed with the -i ending. This ending conveys the meanings: belonging to, having the characteristics of, or coming from.

You will notice that geographical names like Mezőkövesd, Rákóczi út, Fekete-tenger undergo certain changes when assuming the -i ending. Generally speaking, geographical names consisting of one word are decapitalized:

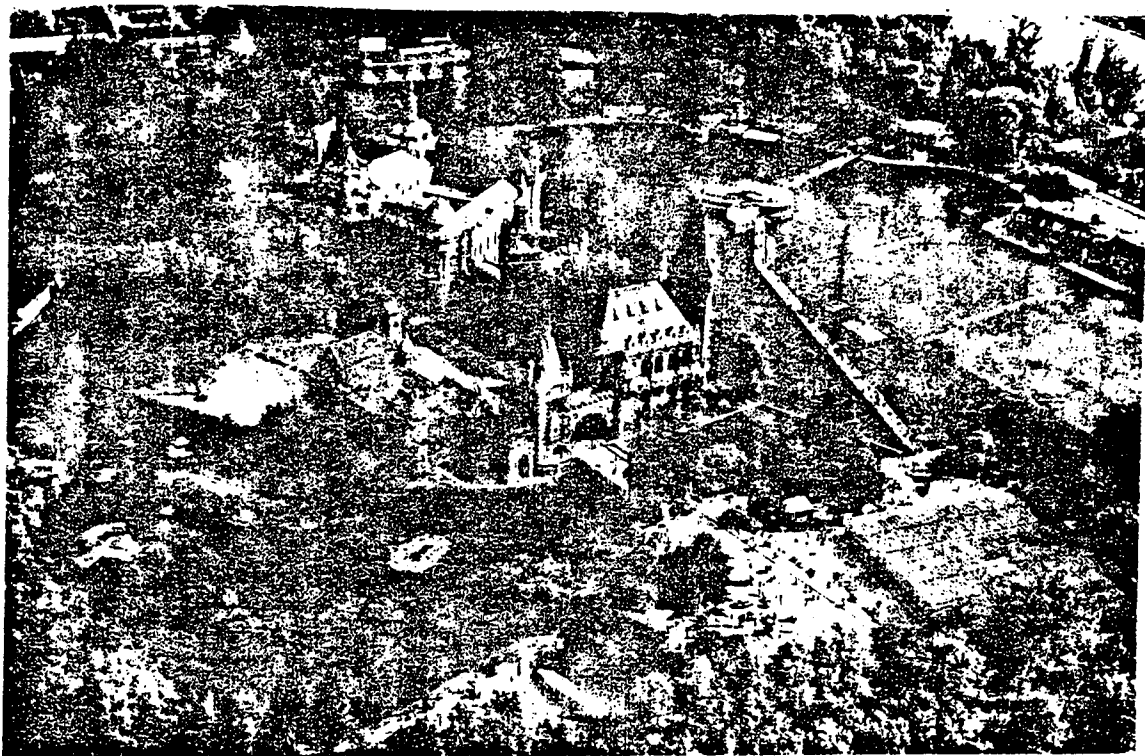
Mezőkövesd	-	mezőkövesdi
Budapest	-	budapesti
Debrecen	-	debreceni
Gellérthegy	-	gellérthegy

Geographical names consisting of two words are either decapitalized or not, depending on whether the first component is a proper noun or a common noun:

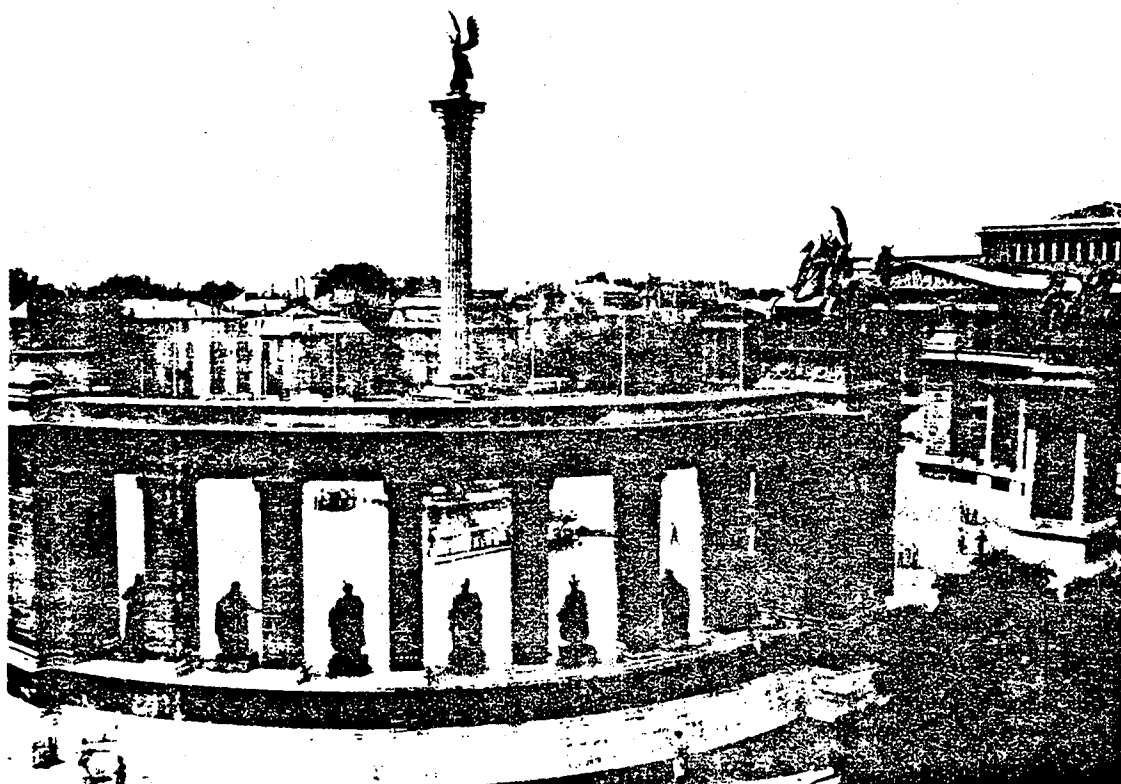
Rákóczi út	remains	Rákóczi úti
Széchenyi-hegy	"	Széchenyi-hegyi
Kossuth-híd	"	Kossuth-hídi

BUT

Kelet-Magyarország	-	kelet-magyarországi
Fekete-tenger	-	fekete-tengeri

VAJDAHUNYAD vára a Városligetben.

Milleniumi emlékmű

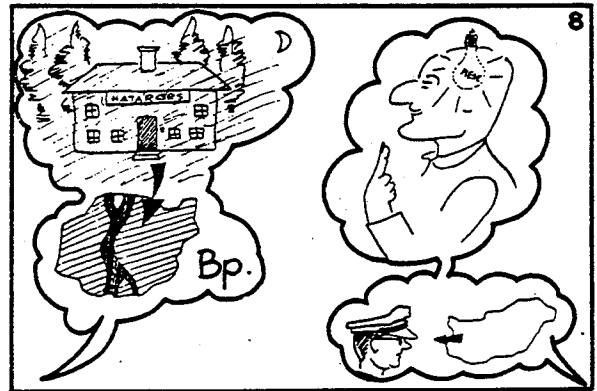
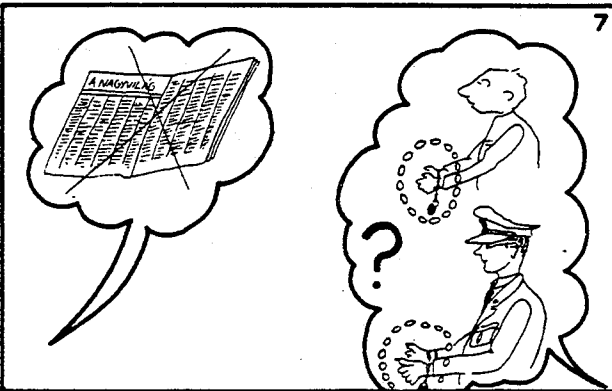
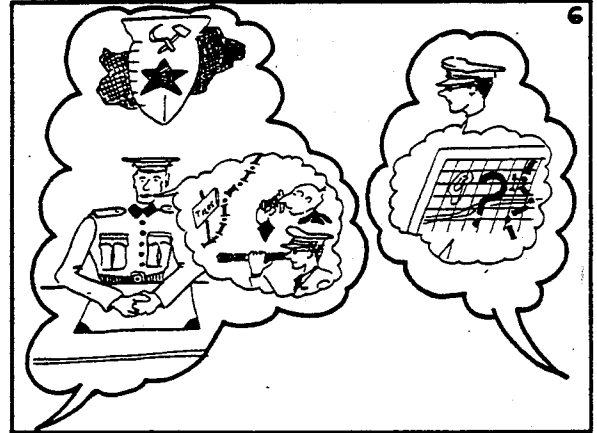
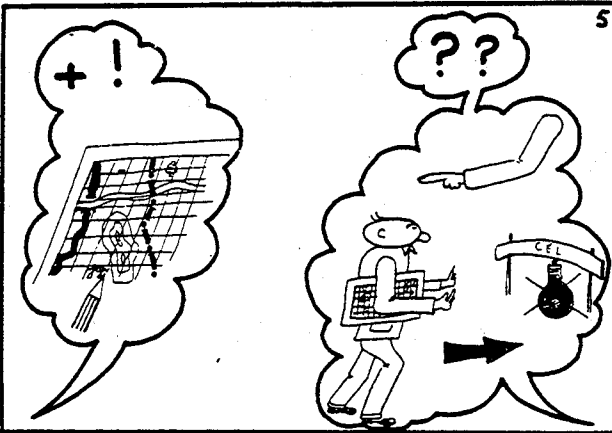
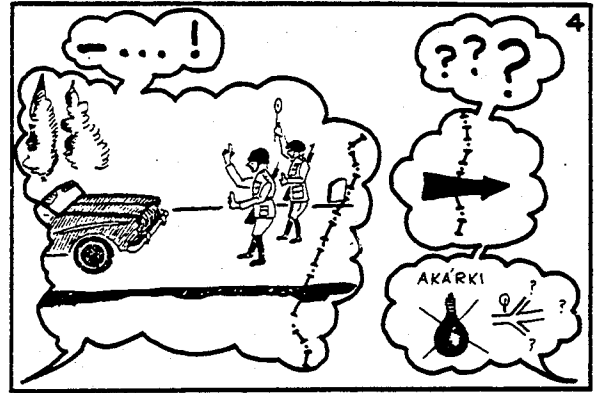
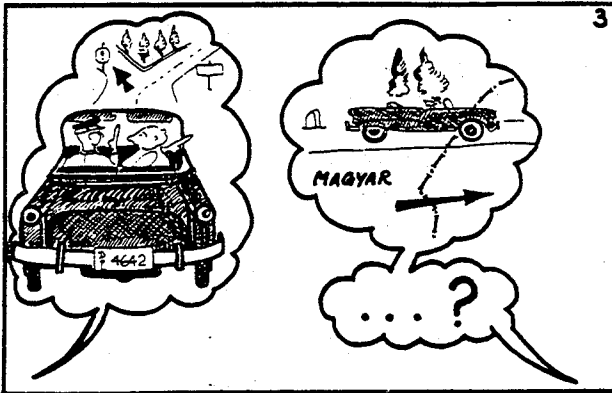
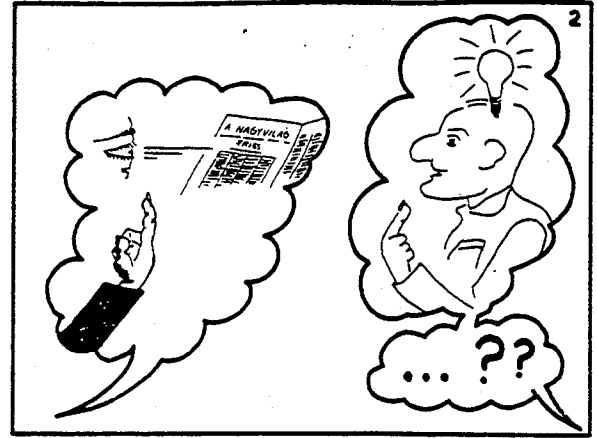
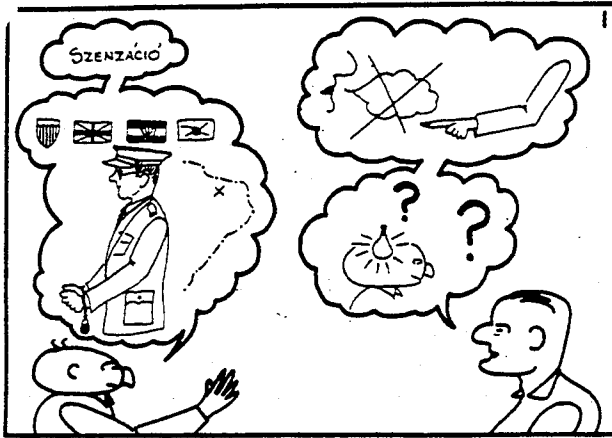
PART THREE
VOCABULARYSzavak

1. akárki	anybody
2. egyén	individual
3. éjszaka	night
4. elkövet, -ni vmit	commit something (a crime), to
5. eltéveszt, eltéveszteni az utat	miss the way, go the wrong way, to
6. határ	border, frontier
7. határőrség	border guard/unit
8. határsáv	frontier zone, borderland
9. határsértés	violation of the frontier
10. hatóság	authority
11. illető (ország)	respective (country)
12. incidens	incident
13. jegyzet, -ni	make casual notes, take notes occasionally, to
14. katonai attasé	military attaché
15. kémked, -ni	spy, to
16. letartóztat, -ni vkit	detain, arrest somebody, to
17. megtörténik, megtörténni vmi	something happens
18. nagyhatalom	great power
19. Nagyvilág	title of a Hungarian newspaper
20. nem kívánatos egyén	persona non grata; unwanted, undesirable person
21. rendkívül	extraordinary, extremely, very much
22. szenzáció	sensation, headline
23. terület	territory
24. tovább küld, küldeni	forward, to
25. tölt, tölteni (éjszakát)	spend (the night), to
26. visszaenged, -ni	allow to go back/return, to

SZÓLÁSMONDÁSOKIDIOMS

1. Éppen az ellenkezője igaz.	It's just the other way around.
2. Kerek perec megmondta a véleményét.	He stated his opinion very bluntly.
3. Ez felborította minden számítását.	This upset his appletart.

Dialogue

PART FOUR
DIALOGUEPárbeszédIncidens a határon

Személyek: Kovács és Szabó

- Kovács: Nagy szenzáció van. 1 Szabó: Ne mondja! Hát ezt
Az egyik nagyhatalom követ-
ségének katonai attaséját
letartóztatták a határon.
- A Nagyvilág legfrissebb számá- 2 Rendkívül érdekel az eset.
ban olvastam. Hogy történt?
- A jól ismert attasé úr és egy 3 És magyar területről áthajtot-
barátja eltévesztették az utat. tak egy szomszéd ország terü-
letére. Nem így volt?
- Nem egészen. Mielőtt még át- 4 Hát ez az egész? Akkor még
hajtottak volna, a határőrs ka-
tonái megállították a kocsiju-
kat. határsértést se követtek el!
Akárkivel megtörténhet, hogy
eltéved.
- Igen, de a helyzet azért komp- 5 Miért? Maga nem szokott tér-
likált, mert egy térkép volt képet vinni magával, ha megy
náluk, amire jegyezgettek. valahova, ahol még nem járt?
- A hatóságoknak az a véleménye, 6 Mi volt az attasénál talált
hogy az attasé úr és a barátja térképen?
kémkedett a határsávban.
- Arról nem ír a Nagyvilág. 7 És végül is mi történt a letar-
tóztatott diplomatákkal?
- A határőrsön töltött éjszaka 8 Azt hiszem az egész csak kita-
után visszaengedték őket a lált mese. Az attasé egysze-
fővárosba. rűen nem kívánatos egyén és
mennie kell.

PART FOUR
DIALOGUESuggested Translation

Incident at the border.

Persons: Mr. Kovács and Mr. Szabó

- Kovács: There's a headliner! The military attaché from the embassy of one of the great powers was detained at the border.
- I read it in the latest issue of the Nagyvilág.
- The well-known attaché and his friend lost their way.
- Not quite. Soldiers of the border guard stopped their car before they crossed over.
- Sure, but the situation is more complex because they had a map on which they had made some notes.
- The authorities think that the attaché and his friend were spying in the border zone.
- The Nagyvilág doesn't say.
- They were allowed to return to the city after they spent the night at the border guard station.
- 1   Szabó: You don't say! How come you know?
- 2   I'd like to know more. What happened?
- 3   And drove into the territory of a neighbouring country. Is that what happened?
- 4   Is that all? So they didn't even commit a border violation. It could happen to anyone to lose one's way.
- 5   Why? Don't you usually take a map when you travel in unknown areas?
- 6   What was on the map that was found with the attaché?
- 7   And what happened ultimately with the detained diplomats?
- 8   I think it's just a made-up story. The attaché is simply an undesirable person, so he must go.

Írásbeli házi feladatSection 1

EXAMPLES: Folytatta a munkát, amit abbahagyott.
Folytatta az abbahagyott munkát.

A csapatok, amelyek átkeltek a folyón, keményen harcoltak.

A folyón átkelt csapatok keményen harcoltak.

A pénztárcáját, amit tegnap elvesztett, valaki bevitte a rendőrségre.

A tegnap elvesztett pénztárcáját valaki bevitte a rendőrségre.

1. Az embert, akit feljelentettek, elvitte a rendőrség.
2. Leültünk az asztalhoz, amit telefonon lefoglaltunk.
3. A szoba, ahol fűtenek, nem hideg.
4. A fogyokat, akiket már kikérdeztek, hátraküldték.
5. A gránátot, ami befulladt, kiásták a katonák.

Section 2

EXAMPLES: Budán a hegyek magasak.
A budai hegyek magasak.

Magyarországon sok ember lakik vidéken.
Magyarországon sok vidéki ember van.

1. A helyzet itt nehéz.
2. Ők külföldről jöttek.
3. A paprika, amit Szegeden csinálnak, nagyon jó.
4. Péter a nyelvviskolában tanul, ami Montereyben van.
5. Este meghallgattam a híreket.

GyakorlatokSection 1

1. János mindig nyitott ablaknál alszik.
2. Péter jól ismert ember Amerikában.
3. Ez egy nagyon jól öltözött fiatalember.
4. A vendéglőben minden asztal foglalt volt.
5. Senki sem hiszi el, hogy a maga autója használt.
6. Ebben a moziban számozott helyek vannak.
7. Egy kiégett harckocsi állt az épület előtt.
8. Nevadában nincs sok lakott terület.
9. Az okozott kár több mint ezer dollár volt.
10. A rendőrök megtalálták a lopott autót.

Section 2

1. János állami tisztviselő.
2. Ma hideg északi szél fúj.
3. Minden nap meghallgatom a helyi híreket.
4. A déli szünetben találkoztam vele.
5. A katonák éjjeli gyakorlatra mentek.
6. Ez egy rendkívüli helyzet.
7. Péter igazi úriember.
8. Mária üzleti útra ment.
9. A tokaji bort sok ember ismeri.
10. Ez egy női ruhaüzlet.

Section 1Történet

A nagy szenzáció.

Magyarországon, mint minden kommunista országban, az újságok az állam kezében vannak. Ezért sok olyan cikk van minden újságban, amelyik csak kommunista propaganda. Az egyik cikk nagyon dicséri az oroszokat, a másik pedig szidja az amerikaiakat és a nyugati országokat. Az emberek sokszor felizgatják magukat, amikor olvassák az ilyen üres propagandát. Ha véletlenül van valami olyan cikk, amelyikben valamelyik nem-kommunista országról írnak, az mindenki számára érdekes. Ha pedig az országban levő valamelyik nyugati diplomatáról írnak, vagy éppen megtámadják az újságban, az nagy szenzáció!

A kommunisták nagyon ügyesen tudnak kicsi és nem fontos dolgokból nagy dolgokat csinálni. Tegnap például a "Nagyvilág" legfrissebb számát nagy szenzációként hirdették az újságok. A cikk címe "Incidens a határon." Mindenkit rendkívül érdekelt az eset. Az emberek kíváncsiak voltak, hogy hogyan történt. Az volt a cikk elején, hogy az egyik nagyhatalom követségének a katonai attaséját letartóztatták a határon. Az olvasók rögtön tudták, hogy melyik nagyhatalomról van szó. A kommunisták egy nagyhatalmat nem szeretnek - Amerikát. Amerika követét és katonai attaséját mindig figyelik, ha megy valahova. Az attasé egyszerűen nem kívánatos egyén. A vörösök persze megpróbálnak mindent, hogy az attasét nem kívánatos egyénként elküldhessék. Aki elolvasta a Nagyvilág legfrissebb számát, mindjárt látta, hogy a "nagy szenzáció" tulajdonképpen semmi sem. Az történt ugyanis, hogy az attasé és egy barátja autókirándulásra mentek. Amikor a határ közelébe értek, a határsávban a magyar határőrs katonái megállították az autójukat. Egész biztos eltévedtek és nem gondolták, hogy olyan közel van már a szomszéd ország.

területe. Tehát mégcsak határsértést sem követtek el. A hatóságok persze nagy dolgot próbáltak csinálni az egészből.

Section 2

Washingtonból jelentik
(Listening Comprehension)

Az Egyesült Államok alelnöke jövő augusztusban hivatalos látogatást tesz Kínában.

A Fehér Ház szóvivőjeként megbeszéli a két ország közötti diplomáciai kapcsolatokat és az újabban kialakult nemzetközi fejleményeket.

Answer the following questions in English or Hungarian.

1. Ki megy Kínába?
2. Mikor megy Kínába?
3. Milyen látogatást tesz?
4. Kit képvisel a látogató?
5. Miről tárgyalnak majd?

Suggested Translation

A sensational event.

In Hungary, as in every Communist country, newspapers are owned by the state. For this reason every newspaper carries many articles that are merely Communist propaganda. One article highly praises the Russians while the other reviles the Americans and the western countries. People often get excited when they read this kind of empty propaganda. If, by chance, there is an article reporting about a non-Communist country, it is of interest to everybody. And if there is a report about one of the western diplomats staying in the country, or if he is even attacked in the paper, that is a sensational event.

The Communists are very skillful in making big things out of small and unimportant things. Yesterday, for example, the most recent issue of the "Nagyvilag" was hailed by the newspapers as a great sensation. The title of the article was "Incident on the Border". Everybody was highly interested in the case. People were curious to know how it had happened. The article began by saying that the military attaché of the embassy of one of the great powers was arrested on the border. The readers immediately knew which great power was meant. There is one great power disliked by the Communists: the US. The US ambassador and military attaché are always under observation whenever they go somewhere. The attaché is simply a persona non grata. The Reds, of course, try to do all they can to be able to send the attaché away as an undesirable person. Whoever had read the most recent issue of the "Nagyvilag" saw that the "sensational event" was actually nothing. What did happen was that the attaché and one of his friends went on an excursion by car. When they got near the border, the soldiers of the Hungarian border guard unit stopped their car in the border zone. Quite certainly they had lost their way and had not thought that the neighboring country's area was already that near. Thus, they did not even commit a border violation. The authorities, of course, tried to make something big out of the matter.

Beszélgetés

- Kovács melyik újságot olvasta? A Nagyvilágot olvasta.
- A tegnapi Nagyvilágnak a számát olvasta? Nem a tegnapi számát, hanem a mait.
- Mi volt a cikk címe? "Incidens a határon."
- Kivel beszélt Kovács a cikkről? Szabóval beszélt.
- Mi volt az a nagy szenzáció? Az volt a nagy szenzáció, hogy az egyik nagyhatalom követségének a katonai attaséját letartóztatták a határon.
- Melyik nagyhatalomét? Azt hiszem, Amerikáét.
- Egy követet tartóztattak le? Dehogy egy követet, egy katonai attasét.
- Szabót érdekelte az, amiről Kovács beszélt? Szabót rendkívül érdekelte az eset.
- Ismert ember volt az attasé? Igen, jól ismert ember volt.
- És hogy történt az eset? A jól ismert katonai attasé és a barátja eltévesztették az utat.
- A magyar határon történt ez? Igen. A magyar határon történt.
- Mit csináltak a határőrök velük? Megállították a kocsijukat.
- Szóval nem történt határsértés? Nem, nem történt határsértés.
- Idegen helyen könnyű eltévedni? Igen. Nagyon könnyű.
- Könnyen megtörténhet akárkivel, hogy eltéved? Természetesen. Könnyen megtörténhet akárkivel.
- Csak az volt az egész, hogy eltévedtek, és megállították őket? Nem egészen, mert a helyzet a kommunisták szerint komplikált.
- Miért komplikált ez az egyszerű helyzet? Azért komplikált, mert az attasénál volt egy térkép, amire jegyezgetett.

LESSON 78

PART ONE

INTRODUCTION

Bevezetés

1. Molnárék mindent készpénzért vásárolnak.
Pál kimegy a repülőtérre a feleségéért.
Rosenbergéket kivégezték hazaárulásért.
A hazánkért és a jövőnkért semmi sem lehet drága.
A dollárért többet lehet venni, mint a forintért.
Gázolásért elítélték.
Gyávaságért hadbírótság elé állították.
1956-ban a Sovjetuniót a kegyetlenségeért az ENSZ
megbélyegezte.
Nem értünk, hanem magáért jött Marosi.

2. a. Az égen sok felhő van. Felhős az ég.
Ebben az ételben sok só van. Ez az étel sós.
A mi kocsinkban 6 henger van. Hathengeres kocsink van.
Az én ingem mérete 16. Tizenhatos inget viselek.
Ebben a folyóiratban sok kép van. Ez egy képes folyóirat.

- b. Kaliforniában sok gyümölcsös van.
A falusi utak még ma is porosok.
A 47-es autóbusz már elment.
Az 5-ös villamoson megyünk át Budára.
A géppuskás pontosan tüzelt.
A gépesített hadseregnek nincs lovas egysége.
A tengerparton néha ködös az idő.
A páncélos alakulatok előretörték.
Az ejtőernyős csapatokat is bevetették.
Az aknavetők a tisztáson vannak állásban.
Sok ember nem szereti a fűszeres ételt.

Mátyás templom

NyelvtanThe Suffix-ért and the Adjective Forming Suffix-s, -os, -as, -es, -ös1. The Suffix-ért.

a. The suffix attached to nouns.

Molnár úrért megyek.
I am going for Mr. Molnár.A házamat 10,000 dollárért adtam el.
I sold my house for \$10,000.A feleségem elment a boltba húsért.
My wife went to the store for meat.

The words úrért, dollárért, húsért are nouns with the ending ért which may generally be translated into English with the preposition for, as in the examples above. This ért is a terminal ending and has only one form.

b. The pronominal form of the suffix értÉrtem jöttek?
Did you come for me?A mozi előtt értük megyünk.
Before the movie we will go for them.

Értem and értük are pronominal forms of the suffix-ért and may be translated as "for me" and "for them" respectively. Other forms are magáért (for you, singular), érte (for him, her, it), értünk (for us), magukért (for you, plural).

2. The Adjective Forming Suffix-s (os, -as, -es, -ös).A tábor egy fás helyen volt.
The camp was in a wooded place.Sok fegyveres ember állt a téren.
Many armed men stood on the square.Az ég felhős.
The sky is cloudy.

Ne legyen gyerekes!
Don't be childish!

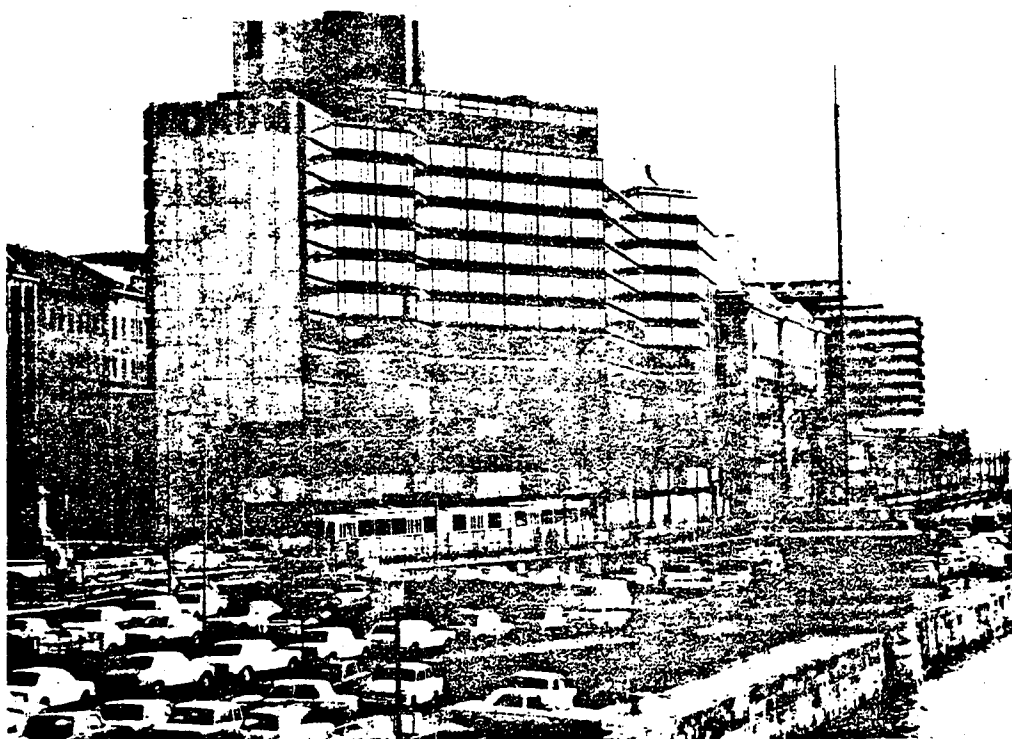
A hatos autóbusz megy arra.
No. 6 bus is going in that direction.

Az Ország Világ képes folyóirat.
The Ország Világ is a picture magazine.

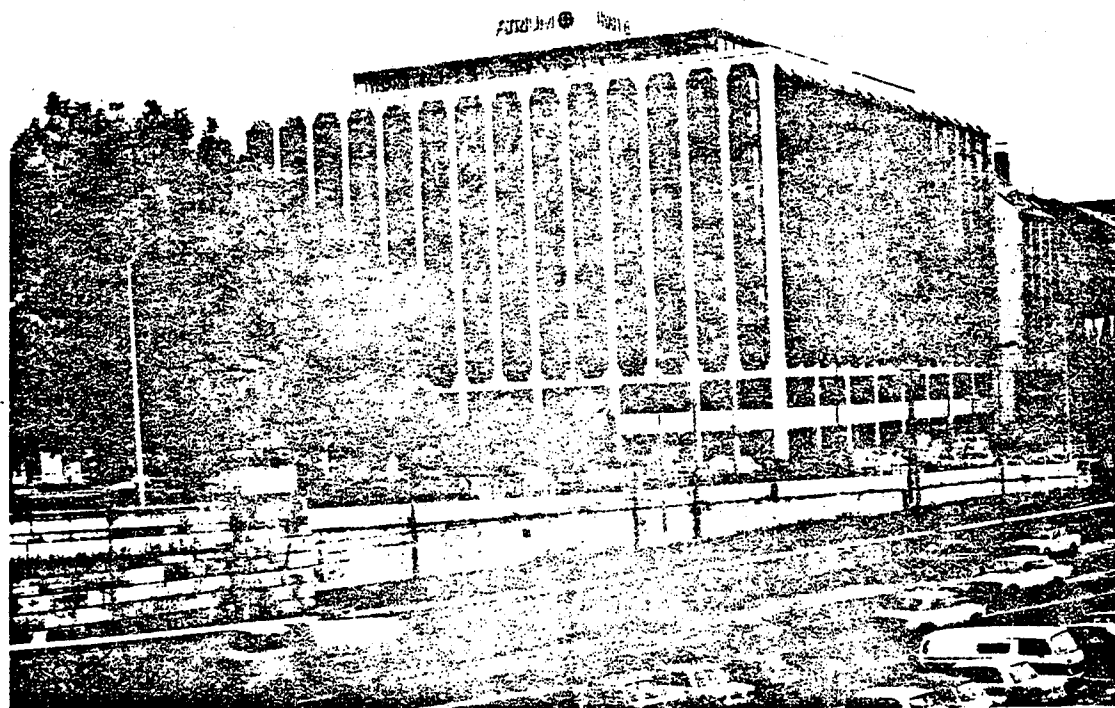
The words fás, fegyveres, felhős, gyerekes, hatos, képes in the above examples are derivatives of the words fa, fegyver, felhő, gyerek, hat, kép respectively, formed by the ending s. You will find there is a huge group of Hungarian adjectives derived from substantives (mainly nouns) with this ending; some of these acquired noun status:

kocsi (carriage)	kocsis (with or possessing a carriage)	<	kocsis (driver)
lő (horse)	lovas (with or possessing a horse, mounted)	<	lovas (rider)
kukorica (corn)	kukoricás (with corn)	<	kukoricás (cornfield)
gyár (factory)	gyáros (with or possessing a factory)	<	gyáros (owner of a factory)

Adjectives (or nouns) formed in this manner take all endings
adjectives (or nouns) may assume.

A Forum szálloda

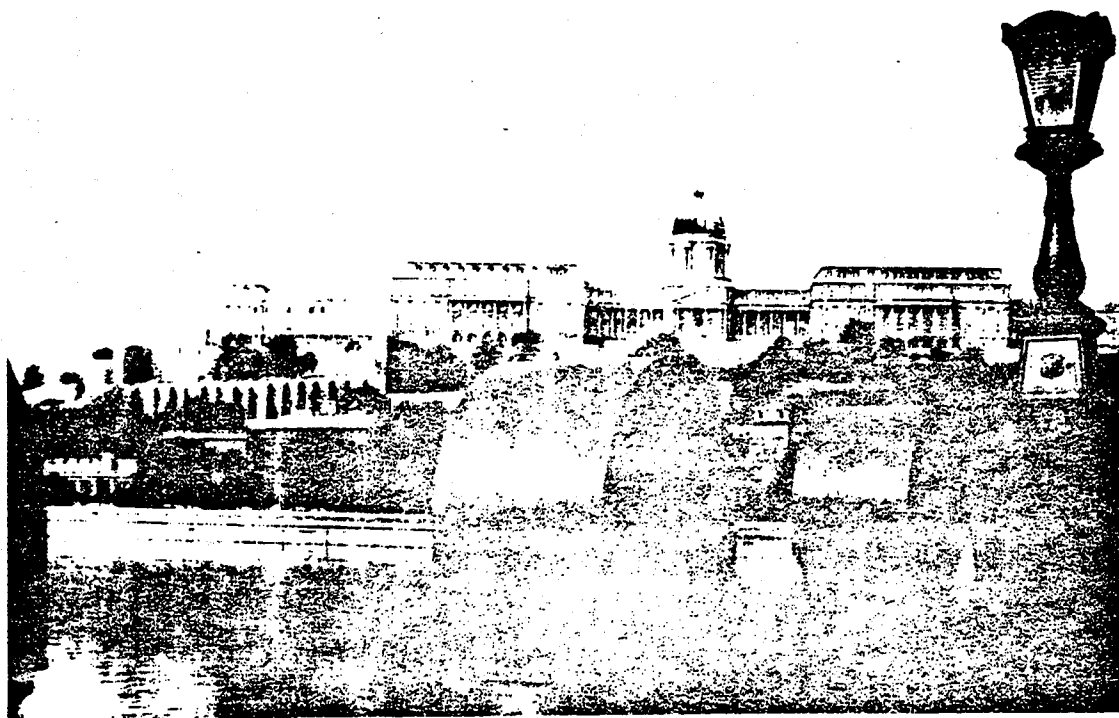
Az Atrium-Hyatt szálloda

PART THREE
VOCABULARYSzavak

1. adó	tax
2. adófizető	taxpayer
3. állami	state, government (adj.)
4. béke	peace
5. (hónap) elseje	first of the month
6. érte	for it him her
7. eszpresszó	Italian-type coffee shop, espresso
8. évről-évre	year-by-year
9. fabatkát se ér	it's not worth a pin
10. fegyverkezik, fegyverkezni	arm oneself, to
11. ha ez így megy tovább	if it goes on like this
12. hazugság	lie
13. infláció	inflation
14. jövőre	next year
15. kétoldalas (cikk)	two-page (article)
16. kidobott pénz	money down the drain
17. kisember	little man, poor devil
18. lemond, lemondani, újságot	cancel one's subscription, to
19. mától kezdve	from this day, from now on
20. megvéd, megvédeni	defend, to
21. miatt	because of
22. napról-napra	from day to day
23. százalék	percent, percentage
24. tank (harckocsi)	tank
25. tojás	egg

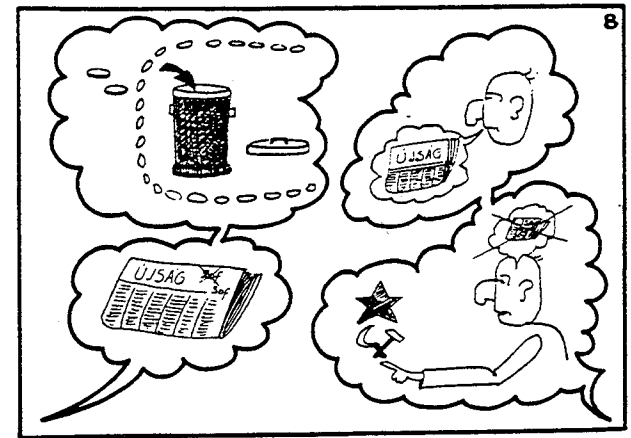
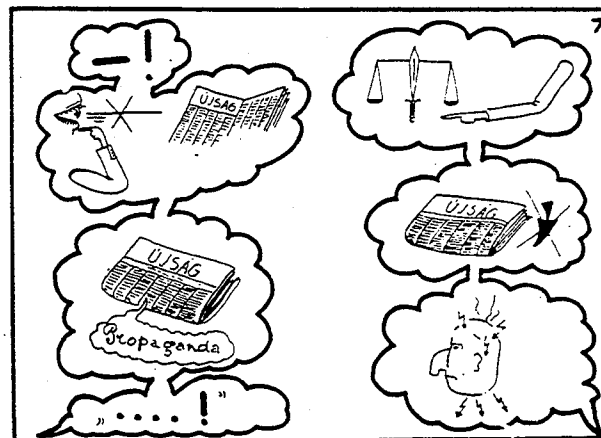
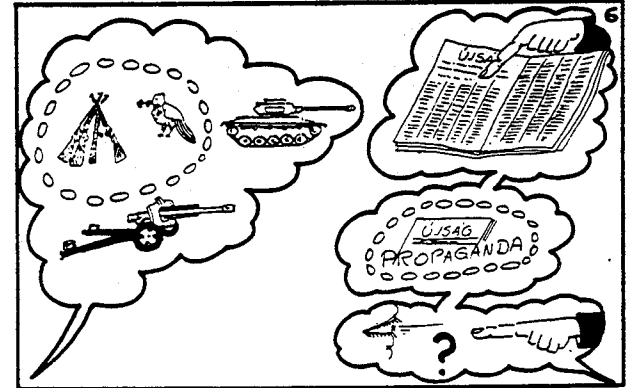
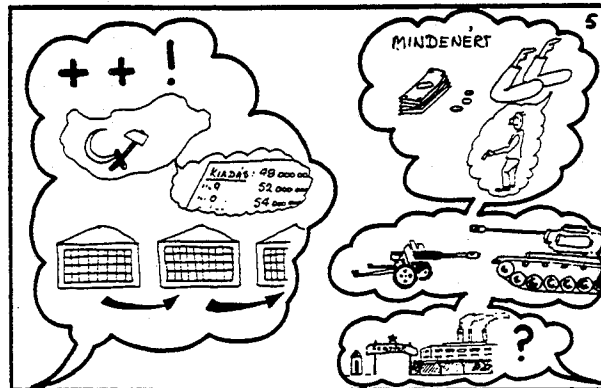
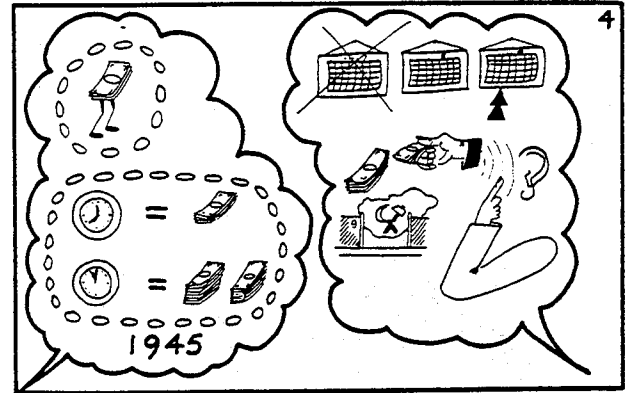
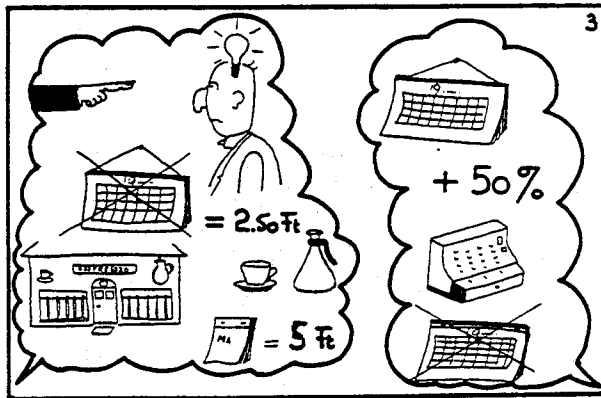
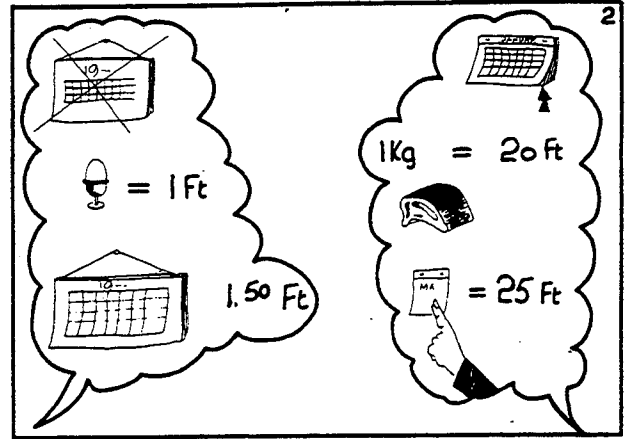
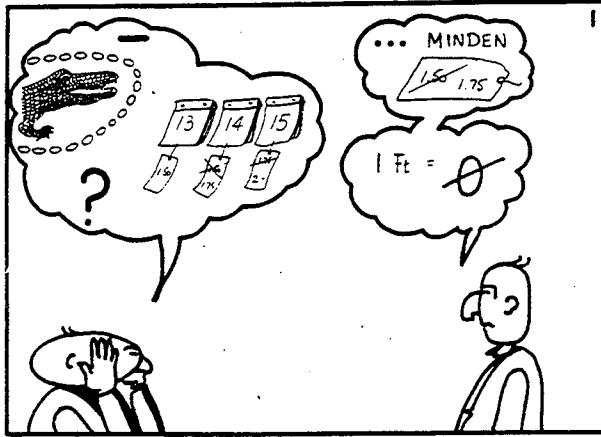
SZÓLÁSMONDÁSOKIDIOMS

1. Nem erőszak a disznótor.	I thought I was doing you a favor. Don't do it if you don't want to.
2. Meghúzódott a háttérben.	He took a back seat.
3. Csak köztünk legyen mondva.	Just between you and me.

A Budai Vár a Lánchídtól

Dialogue

PART FOUR
DIALOGUEPárbeszédEgy fabatkát se ér

Személyek: Gábor és Lőrinc

<u>Gábor:</u> Nem rémes, hogy napról-napra mennek fel az árak?	1	<u>Lőrinc:</u> Bizony minden drágább lett. Már alig lehet venni valamit egy forintért.
Tavaly még egy forintért lehe- tett kapni egy tojást, most már 1,50 darabja.	2	A múlt hónapban még csak 20 forintot kellett fizetni egy kiló húsért, ma már 25-öt kér- nek érte.
Emlékszik, tavaly 2 Ft 50 fil- lérért adták a kávét az esz- presszóban, ma már 5 forint az ára.	3	Az idén mindenért legalább 50 százalékkal kell többet fizet- ni, mint tavaly.
Ha ez így megy tovább, olyan infláció lesz, mint 1945-ben.	4	Azt hallottam, hogy jövőre megint több adót kell fizet- nünk.
Hát persze, az állami kiadá- sok is évről-évre nőnek.	5	Sajnos azonban mindenért nekünk, kisembereknek kell fizetnünk. Dehát miért is fegyverkezünk?
A politikusok szerint meg kell védenünk a békét.	6	Erről egy kétoldalas cikk volt a tegnapi újságban. Az egész egy nagy hazugság volt. Nem olvasta?
Nem én. Nem olvasok újságot. Tele van propagandával. Egy fabatkát se ér egyik se.	7	Igaza van. Mától kezdve ki se nyitom az újságot. Az ember csak felizgatja magát.
Kidobott pénz, amit fizetnünk kell értük. Elsejétől az újság ára is felment 10 fillérrel.	8	Én legszívesebben lemondanám. Sajnos erre gondolni se lehet a párt miatt.

Suggested Translation

It is not worth a wooden nickel.

Persons: Gabriel and Lawrence

<u>Gabriel</u>: Isn't it awful, how prices are going up day-by-day.	1	<u>Lawrence</u>: Yeah, everything has become more expensive. One can barely buy a thing for a forint.
Last year you could get an egg for one forint. Now it's 1.50 a piece.	2	Last week we payed 20 forint for a kilo of meat. Now they are asking 25 for it.
Remember last year you could get a cup of coffee for 2.50 at the espresso. Today it's five forint.	3	I hear our taxes will go up too, next year.
If this continues, we'll have an inflation like we had in 1945.	4	I hear our taxes will go up too, next year.
Of course, and the state's expenses are growing too year-by-year.	5	Unfortunately, however, it's us working stiffes who have to pay for everything. But why do we need more armaments?
The politicians say we must defend peace.	6	There was a two-page article on this in yesterday's paper. It was all a big fat lie. Did you read it?
Not me. I don't read papers; they are full of propoganda. None are worth a damn.	7	You're right. From now on I won't even open mine. A man just gets excited.
What we pay for them is money down the drain. My paper sells for ten fillér more after the first of the month.	8	I'd just as soon cancel it, but I can't even think of it because of the party.

Írásbeli házi feladatSection 1

EXAMPLES: Egy tojás ára egy forint.
Egy forintért adnak egy tojást.

Telefonált, hogy küldjenek egy taxit.
Taxiért telefonált.

1. Családja van. Dolgozik.
2. Vacsorát evett. Fizet.
3. A kabátom a házban van. Bemegyek.
4. Nincs kenyér. Átszaladok a szomszédba, ott van.
5. Van hús az üzletben. Sorban állunk az üzlet előtt.
6. A rendőr felírt. Gyorshajtás volt a bűnöm.

Section 2

EXAMPLES: A barátom, akinek sok pénze van, új autót vett.
A pénzes barátom új autót vett.

Emberek, akiken egyenruha volt, álltak a ház előtt.
Egyenruhás emberek álltak a ház előtt.

Felhők vannak az égen.
Az ég felhős.

7. Olyan vidéken lakunk, ahol sok domb van.
8. Ennek az asszonynak van férje.
9. Péter olyan, mint egy gyerek.
10. Az autónkban csak négy henger van.
11. Ebben a dobozban tartjuk a kekszet.
12. Ez az ember a postán dolgozik.

GyakorlatokSection 1

1. A maga háza emeletes?
2. Péter hányas cipőt visel?
3. Ez veszélyes foglalkozás.
4. Ez a hús túl zsíros.
5. Jánosnak nagy zöldséges kertje van.
6. Hathengeres kocsit vett.
7. Tegnap szép napos idő volt.
8. Ez nagyon hatásos orvosság.
9. Ez az utca nagyon forgalmas.
10. A maga kocsija hány lóerős?

Section 2

1. Hány utas ült a repülőgépen?
2. A sós étel nem ízlik nekem.
3. A disznók beszaladtak a kukoricásba.
4. A motorkerékpáros leesett a gépéről.
5. Maga munkás, vagy tisztviselő?
6. Nemsokára nyugdíjas leszek.
7. János nem gyáros, hanem vendéglős.
8. A maga fia már iskolás?
9. Az utcánkban van egy barátságos fűszeres.
10. A géppuskásunk megsebesült.

Section 3

1. Ez az ember csak a családjáért dolgozik.
2. A rendőr gyorshajtásért írta fel Mancit.
3. Mennyiért vette az autóját?
4. Bemegyek a házba a kabátomért.
5. A gyerek felmászott a fára egy almáért.
6. Az emberek sorban állnak benzinért.
7. Ezt kézpénzért vette?
8. Egy ember már elszaladt az orvosért.
9. Sok bátor katona halt meg a hazájáért.
10. Valaki már telefonált taxiért.

PART SEVEN
NARRATIVESection 1Történet

Minden drágább.

Az emberek talán minden országban a mindennapi életről beszélnek a legtöbbit. Itt még beszélhet mindenről az ember, de egy kommunista országban nagyon kell vigyázni, hogy mit mond valaki. Csak jó barátok beszélgethetnek minden problémáról. Az amerikai ember nem is tudja megérteni, hogy milyen rémes dolog olyan viszonyok között élni.

A magyar munkás kevesebb pénzért dolgozik, mint egy amerikai, és persze a magyar forintért nem lehet annyit vásárolni, mint a dollárért. Ha a magyar újságokat olvassuk, láthatjuk, hogy az árak napról-napra mennek fel. Ma már egy forintért alig lehet venni valamit. Minden drágább lett. Az igaz, hogy a lakásért és enivalóért egy magyar dolgozó nem fizet többet, mint egy amerikai, de a ruháért, cipőért kétszer, ötször, sőt tízszer annyit kérnek.

Az eszpresszóknak is felmentek az árak. Egy csésze kávéért ma 5 forintot kell fizetni. Tavaly még csak két és fél forintot kértek. Az emberek attól félnek, hogy ha úgy megy minden tovább, mint eddig, olyan infláció lesz, mint 1945-ben volt. Amikor pl. egy tisztviselő egy havi fizetéséért nem tudott venni egy tojást sem. Akkor minden munkás "milliomos" volt. De az egy millió pengő nem ért egy centet sem. A dolgozók fizetése egy fabatkát sem ért.

Section 2Halfőző verseny.

(Listening Comprehension)

A halászcsapat öt főből áll. Egy a fák alatt tüzet csinál és főz. A többi halászik. A megfogott halakat lemérik, majd a legnagyobbakat azonnal átadják a szakácsnak.

Díjat nyer a legtöbb halat fogó, valamint az a halász, aki a legnagyobb halat fogja. És természetesen a legjobb szakács is.

Answer the following questions in English or Hungarian.

1. Miből áll a halászcsapat?
2. Mit csinálnak a megfogott halakkal?
3. Először mit csinál a szakács?
4. Hol főz a szakács?
5. Ki kap díjat?

Suggested Translation

Everything costs more.

Perhaps, in every country, people talk the most about everyday life. Here, (in America), one can still talk about anything, but in a Communist country, one must be very careful about what one says. Only good friends can talk freely about any problem. An American can't even understand how terrible it is to live under such conditions.

The Hungarian worker works for less money than his American counterpart, and, of course, the Hungarian forint buys less than the American dollar. Reading the Hungarian newspapers, we can see that prices are going up from day to day. Today, one can hardly buy anything for one forint. Everything has become more expensive. True, for lodging and food, a Hungarian worker does not pay more than his American counterpart; but clothing and shoes cost twice, five times, even ten times as much.

Also, in the espressos (Italian-type coffee houses), the prices have gone up. Today, one must pay five forints for a cup of coffee. Last year they only asked two-and-a-half for it. People are afraid that if things keep going on like this, there will be an inflation like the one in 1945. At that time, an office worker, for example, could not even buy an egg with his monthly earnings. At that time every worker was a "millionaire". But at that time a million pengós* were not even worth a cent. The earnings of a worker were not worth a wooden nickel.

*pengó = the unit of Hungarian currency before the introduction of the forint on August 1, 1946.

PART EIGHT
CONVERSATIONBeszélgetés

Ma mit lehet kapni egy forintért?

Egy dollárért többet lehet kapni, mint egy forintért?

Mennyivel többet?

A forint amerikai pénz?

Tavaly egy forintért még mit lehetett kapni?

Na, és az idén?

A múlt hónapban hány forintot kellett fizetni a húsért Magyarországon?

Emlékszik, hogy tavaly mennyiért adták Magyarországon a kávé az eszpresszóban?

Ma mennyiért adnak egy csésze kávé?

Hol adnak 5 forintért egy kávé?

Az idén körülbelül mennyivel kell mindenért többet fizetni, mint tavaly?

Az emberek mit gondolnak, hogy mi lesz, ha ez így megy tovább?

Mit hallott az adóról az egyik ember?

Miért fizetnek minden évben több adót az emberek?

Ma alig lehet kapni valamit egy forintért.

Hát persze, hogy többet lehet kapni.

Sokkal többet.

Dehogy! A forint nem amerikai, hanem magyar pénz.

Tavaly egy forintért még lehetett kapni egy tojást.

Most már 1,50 darabja.

A múlt hónapban még csak 20 forintot kellett fizetni a húsért.

Igen. 2 forint 50 fillérért adták.

Ma 5 forintért adnak egy csésze kávé.

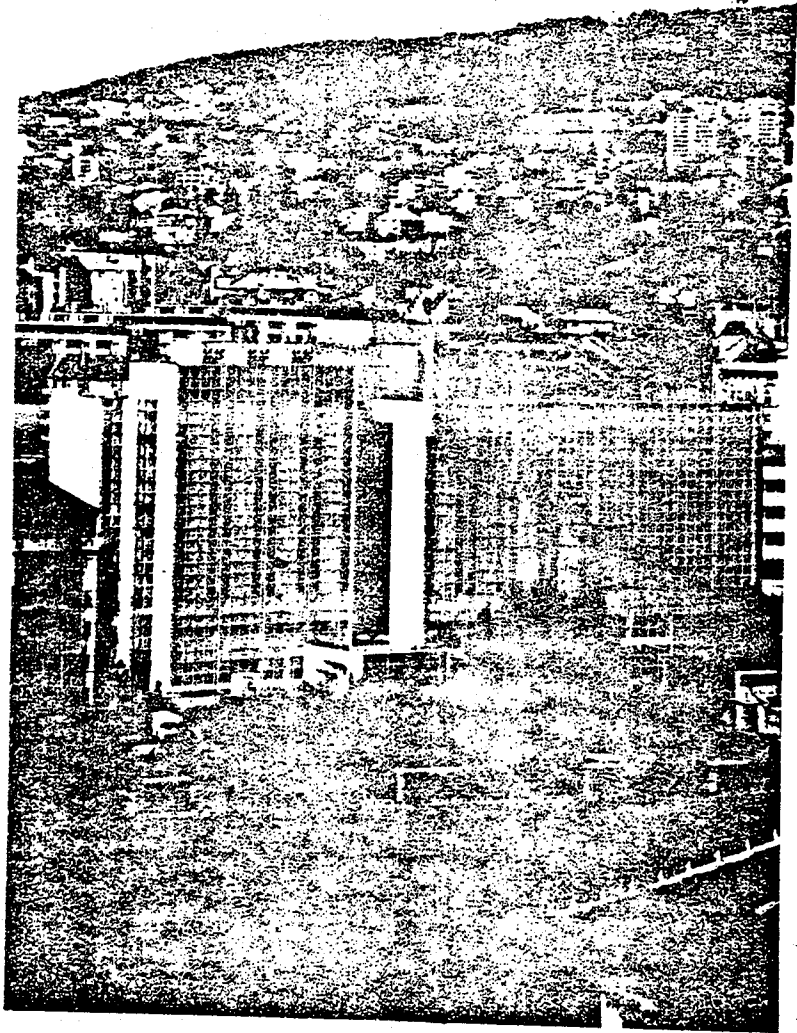
Az eszpresszóban.

Legalább 50 százalékkal kell mindenért többet fizetni.

Az emberek azt gondolják, hogy infláció lesz, ha ez így megy tovább.

Azt hallotta, hogy jövőre megint több adót kell fizetni.

Az állami kiadások miatt fizetnek több adót.

A BUDA PENTA SZÁLLODA